

**Önkormányzatok
közgyűlése**

4-12. oldal

**Szociális
gondjaink**

17-29. oldal

**Kerületi
mérlegvonások**

51-62. oldal

www.onkormanyzas.sk

III. ÉVFOLYAM, 2. SZÁM, 2013.

ÖNKORMÁNYZATI SZEMLE

**Természetes
régiókra van szükség!**

15-16. oldal

KÖRKÉP.SK

A GONDOLKODÓ BLOGPORTÁL

51 1002
SZERZŐ BEJEGYZÉS
5161 916 748
HOZZÁSZÓLÁS OLDALMEGTEKINTÉS
116 191 523
ORSZÁG OLVASÓ
KÖRKÉP.SK
A GONDOLKODÓ BLOGPORTÁL
IMMÁR 5 ÉVE!

KÖRKÉP.SK

Kik?

Körkép, korkép, kórkép. Véleményformáló, szlovákiai magyar blogportál. Többéves fennállásunk óta egy perspektivikus, színes, állandó jelleggel bővülő „szerkesztőséget” sikerült létrehozunk.

A Körkép.sk mára Szlovákia legolvasottabb magyar nyelvű blogportáljává vált, évről évre dinamikusan növekvő olvasótáborral. Havi felbontásban ez több tízezer találatot jelent.

Kinek?

Olvasói táborunk gerincét fiatalok, egyetemisták, ill. a kereső, diplomás értelmiségi réteg alkotja, akik leginkább a szlovákiai magyar városokból, Komáromból és Pozsonyból kerülnek ki. Ezenkívül külföldi olvasóink száma is jelentős.

Miről?

A Körkép.sk-n magyar és szlovák nyelven jelennek

meg véleménycikkek, kommentárok, elemzések a legkülönbözőbb témakörökben, mint pl. gazdaság, kultúra, sport, politika, külföld, stb. Legyen szó bel- vagy külföldi zenei fesztiválról, sporteseményről vagy bármilyen magyar érdeklésű kulturális rendezvényről, mi ott vagyunk, és kendőzetlenül beszámolunk nektek róla.

Hogyan?

A szlovák-magyar kapcsolatok javítása érdekében elengedhetetlenül szükséges a szlovák nyelven való véleménycseré, hogy az üzenet eljuthasson a címzethez. A Körkép.sk ezért teljes értékű szlovák felülettel is rendelkezik.

Hirdess a Körképen! Banner-hirdetés elhelyezéséért kérd médiaajánlatunkat a korkep@korkep.sk címen.

Kövess minket a Facebookon is!

Tartalom

Felelősen, korszerűen, szakszerűen, szolidárisan	4
Nincs lehetőség a spórolásra	13
Természetes régiók alkossák a megyéket	15
Szociális kérdések a Csángó Kistérségben	17
Tíz éves a nádszegi Szent Erzsébet Otthon	19
Párkányban tűrhető a szociális ellátás	23
Életképek Nagykapos szociális helyzetéről	27
Magyar programok Európa kulturális fővárosában	30
Az önkormányzatok gazdasági feladatai	32
Törvény a nonprofit szervezetekről	34
Törvény az egyesülési jogról	40
Mi az iskolába haza megyünk	44
Területi autonómiák Európában	45
Képviselőink tették a dolgukat	50
Biztosítani a részvételt a döntéshozatalban	52
Elképzeléseink mindenütt érvényesültek	55
Bizalmat kaptunk a polgároktól	58
A növekedés az egész régiót segítse	60

változások

Az Önkormányzati Szemle jelen kiadásától számítva megváltozik lapunk terjesztésének módja. Egyszerűen fogalmazva: célirányossá válik. Vagyis nem azon települési önkormányzatok községi vagy városi hivatalai kapják meg egy csomagban a polgármestereknek és képviselőtestületi tagoknak, képviselőknek szánt lapot, hanem mindenki névre szólóan, s ha lehet, hazai lakcímén kapja meg a nyomdától a Pro Civis Polgári Társulás küldeményeként.

A változás-változtatás okairól csak annyit: annak ellenére, hogy lapunk 2011-es megjelenése óta a mostani szám immár a nyolcadik, ennek ellenére több tucatnyi helyi képviselő panaszkodott személyes vagy telefonos kapcsolatunk során arra, hogy nem ismeri, még nem is látott Önkormányzati Szemlét. A „miértek” után néztünk. Kiderült, vannak olyan polgármesterek, akik maguk sem kapták meg a lapot, mert a postát kezelő alkalmazott „nem tudta, mit kell tennie a küldeménnyel”, más esetben a polgármester vallotta meg, hogy szerinte „úgy sem olvasnak újságokat a képviselők”, még más polgármesterek pedig őszinteségi rohamukban elmondták, nem osztják ki a lapot, „nehogy áttekintést kapjanak a képviselők lehetőségeikről, még belebeszéljenek a dolgokba”. Nem szeretnék általánosítani, hiszem, hogy az utóbb említett két „magatartásforma” kirívó kivétel, de mert nem áll módunkban változtatni rajta, úgy döntöttünk, kiiktatunk minden „félreértési lehetőséget”, hogy mindenki, aki tud és akar magyarul szaklapot olvasni, közvetlenül tőlünk kapja meg ennek a lehetőségét.

Már csak azért is, mert lapunk olvasói tudják, hogy a Pro Civis Polgári Társulás működteti az onkormanyzas.sk honlapot is, amelyen az ország több – immár negyven – törvénye olvasható magyar nyelven is, illetve kétnyelvű, szlovák-magyar formanyomtatványok és ügyiratok is találhatóak – összesen több mint 120 darab. Az utóbbiak természetesen arra szolgálnak, hogy azok az önkormányzatok, illetve helyi államigazgatási szervek, amelyeknek a kisebbségi nyelvhasználati törvény értelmében kötelességük a polgár kezdeményezésére, illetve akarata alapján a kisebbséghez tartozó személy anyanyelvén intézni ügyes-bajos dolgait, segítséget kapjanak és eleget tudjanak tenni a törvényes elvárásnak. A lapterjesztés felmérésével párhuzamosan végzett vizsgálatunk azonban arra mutatott rá, számos településünknek még nincs vagy csak korlátozott mértékű hozzáférése van az internethez, ezért úgy döntöttünk, változtatunk munkánk eredményének hozzáférhetőségén, s a napokban minden olyan önkormányzat, ahol a lakosság aránya meghaladja a húsz százalékot, CD-n kapta meg az említett kétnyelvű formanyomtatványokat, hogy kinyomtathassák és használhassák azokat.

Hogy mindezek után miként változik a kisebbségi nyelvhasználati törvény érvényre juttatása, illetve a magyar nyelv gyakorlati használata a közigazgatásban, nem tudhatjuk. Csak ígérni tudjuk, ősszel, egy további felmérésünk során ennek is utána nézünk.

Óry Péter

Felelősen, korszerűen, szakszerűen, szolidárisan

A címben szereplő négy kifejezés jegyében és szellemében tartotta idei, immár 24. közgyűlését a Szlovákiai Városok és Falvak Társulása. Megnyugvással állíthatjuk ezt a tanácskozás tartalma alapján, még ha tudjuk is - mert láttuk -, hogy a szervezők szójátéknak is használták a kifejezéseket, hiszen azok szlovák nyelvű változatának első betűi a társulás közismert rövidítését – ZMOS – adják.

A május 28-29-én Nyitrán megtartott közgyűlés iránt nagy volt az érdeklődés, százötven vendég is részt vett rajta, többek között a társulás csehországi és magyarországi partnerszervezetei is képviselték magukat, de megjelent és felszólalt a tanácskozáson Ivan Gašparovič államfő és Robert Fico miniszterelnök is.

A közgyűlésre hétszázötven küldött jelentkezett be, közülük 669 megérkezett és aktívan vett részt a tanácskozáson, amelyen a beszámolók és a vitafelhasználások következtében a települési és regionális önkormányzatok jog- és hatáskörébe tartozó összes feladatrendszerrel kapcsolatos gondok, problémák felvetődtek. A legtöbb szó – talán érthető módon – az önkormányzati feladatok ellátásának a finanszírozásával függött össze, hiszen mind a települési önkormányzatok, mind a kerületek az elmúlt évek során több államigazgatási feladatot is megkaptak alanyi jogon szerzett hatásköreik mellé minden anyagi forrás nélkül, ami a folyamat kezdete óta gondot okoz. Nem is szólva arról, hogy az önkormányzati feladatok és azok finanszírozásának összevetése – átvilágítása – a tavalyi kongresszuson határozatba foglalt feladattá vált, amelyet ezidáig nem sikerült teljesíteni, bár a kormány közvetítette az igényt a minisztériumok, illetve az egyéb hivatalok felé.

Az önkormányzatok finanszírozásának kiegyensúlyozottságára, illetve a kiszámítható költségvetési politikára Ivan Gašparovič köztársasági elnök is felhívta a figyelmet kongresszusi felszólalásában. Nyilvánvalóan személyes tapasztalatait összegezte, amikor elmondta, a települési önkormányzatok már eddig is erő felett teljesítettek, az

átruházott feladatokat viszont olyannyira forráshiányosan kapták meg, hogy sok esetben saját alapkötelességeik ellátása okoz gondot számukra, mint a közvilágítás biztosítása, az utak és járdák karbantartása, az önkormányzati intézetek működési feltételeinek zavartalan ellátása – köztük az óvodák és alapiskolák épületeinek karbantartása is. Ezen felismerésből fakadóan az államfő is szorgalmazta a feladatok és azok finanszírozásának mielőbbi összevetését.

Robert Fico kormányfő, aki tavaly személyesen vállalt garanciát az átvilágítás elvégzésére, ezúttal nem ezzel foglalkozott elsősorban, hanem a kerületi önkormányzati rendszer jelentős átalakítását vizionálta. Az ősszel esedékes kerületi elnöki és önkormányzati képviselő-testületi választások utánra össztársadalmi vita megnyitását jelezte előre, amely során a kerületek számának a korlátozását (a régi, háromkerületes rendszer visszaállítása) említette. A korlátozott számú kerületi önkormányzatok hatáskörei kapcsán viszont még

azt is szükségesnek tartaná, ha az önkormányzatok által végzett munkába az államigazgatás is bekapcsolódhatna, sőt, jelentős szerepet kapna (ami viszont olyan fajta centralizáció előrevetítése, amely leginkább a szocialista érából ismert kerületi nemzeti bizottsági rendszer újjáalakítására emlékeztet). A közgyűlés résztvevői a kormányfő felvetésére nem reagáltak, illetve magának a társadalmi vitának a megkezdését üdvözlötték csak. A határozatban viszont megerősítették a már említett átvilágítás elvégzésének a fontosságát, de addig is azt várják el a parlamenttől, hogy módosítja az 564/2004-es számú törvényt úgy, hogy az önkormányzatok újra megkaphassák a személyi jövedelemadóból a korábban nekik szánt 70,3 százalékot kitevő adóhányadot. Párhuzamosan azt is elvárják a kormánytól, hogy zárja ki az uniós alapok merítésének a lehetőségéből, illetve sem állami támogatásokat, sem állami megrendeléseket ne adjon olyan cégeknek és vállalatoknak (a külföldi tulajdonúakat is beleértve), valamint intézményeknek, amelyeknek bárminemű tartozásuk

van az önkormányzatokkal szemben. A közgyűlés azt is szorgalmazza, hogy az önkormányzatoknak nagyobb beleszólásuk legyen az EU alapjainak a felhasználása során az új, 2014-2020-as programozási időszakban, a pénzeszközök felhasználásával kapcsolatos eljárást pedig a lehető legnagyobb mértékben egyszerűsítse a kormány.

A tanácskozáson lapunk is képviseltette magát, a következőkben a Szlovákiai Városok és Falvak Társulása elnökének, Jozef Dvončnak az elmúlt évet átfogóan elemző beszámolóját ismertetjük, illetve összefoglaljuk a küldöttek által támogatott stratégiai dokumentumokat és a társulás legfontosabb feladatait tartalmazó határozatait.

Felelősséggel a polgárok érdekében

Jozef Dvonč elnök beszámolója legelején emlékeztette a közgyűlés küldötteit és vendégeit arra, hogy a Szlovákiai Városok és Falvak Társulása (SzVFT)

24. közgyűlés

következőleg tartja magát a Helyi Önkormányzatok Európai Kartájának elveihez, érdekelt az önkormányzati demokrácia fejlesztésében, s tevékenységével elsősorban a városok és falvak általános fejlődését tartja szem előtt a polgárok érdekében. Ugyanakkor felelősséget vállal az országos ügyek intézésében, a problémák kezelésében is, hiszen részt vállal minden fontos tanácsadói és konzultációs szerv munkájában, így tagja egyebek mellett a gazdasági és szociális egyeztető tanácsnak, a szolidaritási és fejlesztési tanácsnak, a kormány legiszlatív tanácsának, valamint valamennyi monitoring bizottságnak és tanácsadói munkacsoportnak. A törvényelőkészítő munkában is kiveszi

részét, szoros kapcsolatban áll és folyamatosan konzultál a parlament közigazgatási és régiófejlesztési, valamint oktatási bizottságával is. Az országos ügyekért, a települések fejlődéséért és a polgárok igényeinek teljesítéséért érzett felelősség vezérli a társulás vezetését akkor is, amikor egyéb partneri kapcsolatokat épít, például a kerületi szervekkel, a munkáltatók és munkavállalók szervezeteivel – hangsúlyozta az elnök.

Az, hogy a társulás szem előtt tartja az országos feladatokat is, bizonyítja viszonyulása például a költségvetési felelősségről szóló, alkotmányerejű törvényhez, amelynek megszületését nemcsak támogatta, hanem önmagára nézve is kötelező érvényűnek fogadta el. Mindemellett azonban örködik az önkormányzatok decentralizált – ha úgy tetszik autonóm – gazdálkodásának megőrzése mellett, ezért utasítja el, hogy a helyi és a regionális önkormányzatok finanszírozását az államkincstáron keresztül valósítsák meg. Ugyanakkor a társulás a kormány-nyal és a parlamenttel kiépített partneri

kapcsolatait arra is felhasználta, hogy az önkormányzatokat korábban sújtó rendelkezéseket (vagy törvényeket) hatályon kívül helyeztessék. Ilyenek voltak például az önkormányzatok által kivetett adók és illetékek után az állami költségvetésbe befizetendő adók eltörlése, az áfa-fizetés kötelezettségének megszüntetése az önkormányzati vagyron eladásából vagy bérbeadásából származó bevételek után, illetve az áfa visszaigénylésének lehetősége a kisebb települések esetében az uniós támogatások merítése kapcsán. Az elnök az SzVFT és a kormány közötti korrekt kapcsolatok okán bízik abban is, hogy 2014. január elsejétől sikerül visszatérni a személyi jövedelemadó-

ból származó adóhányad (az önkormányzatok bevételeinek döntő forrása) eredeti arányához. Vagyis a települési önkormányzatok esetében a 70,3 százalékhöz, amelyet a korábbi kormány csökkentett 65 százalékra (mellesleg: kompromisszumos megoldásként a korábbi kormány által tervezett, több adóból kiszámítandó adóhányad bevezetése helyett, amelyről akkor a társulás rendkívüli közgyűlése döntött).

Memorandum és átvilágítás

Jozef Dvonč elnök főbeszámolójában gyakran tért ki a települési és regionális önkormányzatok áldatlan gazdasági helyzetére, többször is megemlítve a tényt, hogy a személyi jövedelemadóból évről évre csökken a költségvetés bevétele, ezáltal – természetesen – az önkormányzatoknak ezen összegből járó adóhányad összege is, ami már évek óta igen takarékos gazdálkodásra szorította az önkormányzatokat. Azt is számba vette azonban, hogy ezen időszak alatt tovább nőttek az önkormányzatok terhei azáltal, hogy az állami feladatok egy részét törvény útján átruházta a parlament, illetve a kormánya a községekre vagy a megyékre, sok esetben olyan helyzet alakult ezáltal ki, hogy alanyi jogú kötelezéseiket nem vagy csak csökkentett mértékben tudták ellátni a városok és falvak.

Mégis aláírta az SzVFT Elnöksége nevében a kormánnyal azt a Memorandumot – tavaly novemberben -, amelyben a települési önkormányzatok nevében elkötelezte magát a társulás a kiadások további lefaragására, amivel a települések az állami költségvetés konszolidációjához, illetve a hiány három százalék alatti szinten tartásához járulnak majd hozzá. **Az elnök szerint a Memorandum aláírása azonban nem olyan egyoldalú lépés volt, amellyel az önkormányzatok bizonyos értelemben az államigazgatás kötelezettségeit vállalta át.** „Az együttműködésről szóló Memorandum kitételeinek tiszteletben tartása az önkormányzatok által, illetve a költségvetés konszolidálásának a támogatása a városoknak és falvaknak is érdeke. Amennyiben ugyanis az állami eladósodás mértéke 2015-ben meghaladná a bruttó hazai termék 55 százalékát, életbe lépne a költségvetési fegyvelemről szóló sarkalatos törvény, amely a községek esetében ugyancsak azt írja elő, hogy

a következő évi költségvetésbe a kiadási oldalon csak azzal az összeggel számolhatnak, mint amilyen összeget az egy évvel korábban elfogadott költségvetés előirányzott.” – indokolta a társulás vezetésének a döntését Jozef Dvonč.

Az elnök az önkormányzatok gazdasági helyzetének javulását abban látja, ha folytatódik az a folyamat, amely a tavalyi közgyűlés határozata alapján indult el, vagyis a helyi és regionális önkormányzatokra átruházott államigazgatási feladatok és azok pénzügyi támogatási rendszerének az összevetése, az úgynevezett átvilágítás. Az átvilágítást kormányhatározat írja elő és az egyes tárcáknak kell elvégezniük szorosan együttműködve az SzVFT központi irodájával, illetve az önkormányzatokkal. Az elnök nem rejtette véka alá, hogy a folyamat ütemével nem elégedett, ahogy azt sem, formájával sokan nem értenek egyet, hiszen az illetékes államigazgatási szervek felesleges adminisztratív munkával terhelik az önkormányzatokat, amikor olyan adatszolgáltatást várnak el tőlük, amelyeket más forrásokból, például a Szlovák Statisztikai Hivaltól is kikérhetnének. Ennek kapcsán arról tájékoztatta a közgyűlés résztvevőit Jozef Dvonč, hogy előkészület alatt van a társulás vezetőinek, illetve az illetékes kormányalelnököknek az a szakmai tanácskozása, amelyen ezt a felesleges adatgyűjtést fogják megvitatni, illetve megkeresni azokat a módszereket, amelyek alapján hiteles adatokhoz juthatnak a felek, felgyorsíthatják az átvilágítás folyamatát. **A cél egyértelmű: olyan megoldásokat kell találni a feleknek, amelyek nyomán biztonságossá válik az önkormányzatok alanyi jogon szerzett feladatainak**

teljesíthetősége és megfelelő pénzügyi forrásokhoz jutnak azon kompetenciák ellátásához, amelyeket az államigazgatás ruházott rájuk.

A Memorandummal kapcsolatban még azt jegyezte meg az elnök, ismeretei szerint vannak önkormányzatok, amelyek az egyezmény ellenére nem törekednek költségvetésük tíz százalékos csökkentésére. Ezeket arra szólította fel, hogy június végéig értékeljék át eddigi magatartásukat és hozzanak megfelelő intézkedéseket a közös célok és vállalások teljesítésére.

A jogi háttér alakítása

A Szlovákiai Városok és Falvak Társulása tavalyi közgyűlésén a küldöttek bírálták a törvényalkotás folyamatát, illetve több olyan törvényt, amely közvetlenül érinti a települési és regionális önkormányzatokat. A bírálat a jogalkotást illetően alapvetően arra irányult, hogy a törvényeket előkészítési szakaszukban nem vitatják meg az érintettekkel, ennek pedig az a következménye, hogy a jogszabályok sok esetben bonyolult és hosszadalmas eljárásokat feltételeznek, olykor anyagilag, máskor pedig adminisztratív munkával terhelik feleslegesen az önkormányzatokat. A **közbeszerzési törvény** is a bíráltak között szerepelt még tavaly, az idei közgyűlésen az elnöki beszámoló viszont azt állapíthatta meg az azóta két szakaszban elfogadott új jogszabály kapcsán, hogy „**a jogalkotás során mindvégig egy rendkívül értékes partneri párbeszéd zajlott, amely során észrevételeink legnagyobb részét elfogadták**”.

Az új építésügyi törvény viszont még várat magára. Jozef Dvonč az előkészület alatt álló új törvény kapcsán viszont arra figyelmeztetett, hogy „a területfejlesztés kapcsán döntő szerepet játszanak a városok és falvak. Alanyi jogon a megrendelői a területfejlesztési dokumentációnak, átruházott államigazgatási feladatként pedig az építésügyi hivatalok működését biztosítják”, amit jónak tart az SzVFT és elutasít minden olyan kezdeményezést, amely a feladatrendszer centralizálását célozza meg. Ezzel szemben azt várják el a városok és falvak képviselői a törvényalkotástól, hogy határozottabb és egyértelműbb intézkedéseket lehessen foganatosítani a fekete építkezések ellen, illetve olyan feltételek kialakítását, amellyel hatékonyan lehet megakadályozni az ilyen építkezéseket. **Az oly fontos új hulladékgyűjtési törvény sem készült el**, mert a tárca által előkészített változathoz túl sok megszívlelendő észrevétel érkezett, ezért nem került sor a javaslat előterjesztésére. Ugyanakkor a települések számára továbbra is alapvetően fontos jogszabályról van szó, hiszen az önkormányzatok felelősek az Európai Unió e témával kapcsolatos normái többségének a betartásáért, ezért továbbra is igényt tart az SzVFT arra, hogy konzultánsa lehessen a törvénynek. Ugyanakkor elutasít minden kísérletet arra, hogy emeljék a hulladéklerakatok árakat – amit egyébként tilt a kormánnyal megkötött és már többször említett együttműködési Memorandum is.

Támogatja az SzVFT az igazságügyi minisztérium kezdeményezését az információhoz való szabad hozzáférésről szóló törvény módosítása kapcsán. A társulás elnöke ennek kapcsán leszö-

24. Közgyűlés

gezte, hogy mint az önkormányzatok képviselői „nem akadályozzuk az információk nyilvánosságra hozatalát. A nyilvánossággal tartott kapcsolat jó minősége regionális szinten a nyitott önkormányzatiság alapkövetelménye. Meg kell azonban akadályozni a törvénnyel való visszaélés lehetőségét, ami olykor a megfélemlítés határát súrolja és jelentős adminisztrációs terheket ró az önkormányzatokra”.

Oktatásügy és szociális szolgáltatások

Az elmúlt hónapokban a társulás érdeklődésének középpontjában az oktatásügy és a szociális szolgáltatások kérdésköre került, a két témakörben országos konferenciát is szervezett az SzVFT, amelyen a helyi és regionális önkormányzatok képviselőin kívül pedagógusok, illetve a szociális szolgáltatásokat nyújtó intézmények vezetői, valamint a témakör elméleti szakemberei vettek részt. A nagy érdeklődésnek megfelelő mértékben és módon a két témakör az elnöki beszámolóban is szerepelt.

Jozef Dvonč az oktatásügy kapcsán emlékeztetett arra, hogy a közigazgatási reform eredményeként iskolaalapítási és fenntartói hatáskört alanyi jogot szereztek a települési és kerületi önkormányzatok. Az elnök leszögezte azt is, hogy az önkormányzatok képviselői elégedettek az akkor kialakult hatásköri megosztást illetően, az államigazgatási és önkormányzati feladatrendszeren belül ezért nem lát okot változtatásra. Az utóbbi években a feladatok finanszírozása okozott problémákat, s ezek ma is tartanak, annak ellenére, hogy az **alap- és középiskolák, valamint az oktatási intézmények finanszírozásáról szóló törvény legutóbbi, amely az idén január elsején lépett életbe**, igazságosabbá és átláthatóbbá, ellenőrizhetőbbé tette az adóhányadból az önkormányzatoknak átutalt pénzek oktatásügyre fordítandó részét. Legújabbban a problémát az okozza, hogy befejezetlen kérdés, miként kell biztosítani a pedagógusoknak megígért 10 százalékos bérfelzárkózást, s az azon belül kialakult bizalmatlanság az oktatási tárca részéről, amely többszörösen hangsúlyozta, hogy a helyi önkormányzatok sok esetben nem az oktatásügyre, azon belül pedig nem a pedagógusok bérének kifizetésére for-

dította az erre szánt forrásokat. Az elnök határozottan visszautasította a vádakot, és leszögezte, **az önkormányzatok képesek és képesek ellátni iskolaalapítói és fenntartói feladataikat, és elutasítanak minden olyan kísérletet, amely arra irányul, hogy az iskolák finanszírozásáról az alapító önkormányzatokon kívül, azok megkerülésével szülessenek döntések.** Elismeréssel szólt viszont arról, hogy az oktatásügyi tárca eleget tett a társulás kezdeményezésének és a szabadidős foglalkozásokra szánt állami támogatásokat az e tevékenységgel foglalkozó intézményeknek nem közvetlenül, hanem az önkormányzatokon keresztül juttatja el. Az elnök szerint a döntéssel ellenőrizhetővé vált a pénzforrások felhasználása, illetve támogatást kaphatnak az iskolák is az ilyen tevékenység megvalósítására. Ugyanakkor szükségesnek tartja a társulás azt is, hogy az állam változtasson a sport támogatásának eddigi gyakorlatán, „filozófiáján, amennyiben a települési és regionális önkormányzatokra kívánja hárítani a gyermek- és ifjúsági sport szervezésének és támogatásának feladatait” – szögezte le az elnök. Meg kell változtatni egyfelől a sport támogatására szánt összeg elosztását, másfelől pedig pontosítani az egyes szervek és intézmények jog- és hatásköreit. „Az önkormányzatok semmi esetre sem vehetik át a sportszervezetek és klubok feladatait” – hangsúlyozta Jozef Dvonč. **Az elnök emlékeztetett arra is, hogy 2002-ben az önkormányzatok adósságokkal terhelték, sok esetben áldatlan állapotban lévő iskolákat, iskolaépületeket vett át az államtól, és kizárólag a települések elhivatott vezetőinek köszönhető, hogy mára a helyzet alapvetően megváltozott.** Nemcsak a hatalmas tartozásokat egyenlítették ki az önkormányzatok saját forrásaikból, hanem megragadva az európai uniós alapok nyújtotta lehetőségeket, az iskolaépületek nagy többségét is felújították, modernizálták.

Egészen más a helyzet a szociális szolgáltatások terén. Az oktatásügyben alanyi jogon kapott hatásköröket az önkormányzat, a szociális ügyek kezelése egészen másként alakult. **Eredeti jogkörként a helyi önkormányzatok csupán a gondozószolgálatot kapták meg, csak 2008-ban, a gazdasági válság beállta következményeként terjesztették ki kötelezéseiket a szociális ellátás összes formájára.** Azóta

az önkormányzatok kötelesek szociális szolgáltatást nyújtani vagy biztosítani településük minden rászoruló lakosának, tehát az anyagi szükséghelyzet kompenzálásától kezdve a gyermekek szociális és jogi gondozásán át a periférián élő csoportok felzárkóztatása, a közmunka-programok elindítása és munkahely-teremtő feltételek kialakítása is rájuk hárul. Közben azonban az önkormányzatok nem élhetnek a szubszidiaritás elvével, nem dönthetnek maguk, önállóan, hogy hogyan teljesítik e kötelezéseiket. A területi elv is jelentős kockázatot hordoz, hisz alkotmány garantálja az ellátáshoz való jogot minden rászorulóknak, ugyanakkor egyre több szociális otthon geriátriai intézetként kénytelen működni, növekvő egészségügyi ellátási igénnyel, amit azonban az egészségbiztosítási rendszer nem finanszíroz. Ez a rendszer kiüríti az önkormányzati kasszákat, így tényleges és kötelező szolgáltatásaikra, a terepmunkára és az ambuláns szociális ellátásra alig marad forrásuk.

Az elnök szerint mindezen tapasztalatok fényében újra meg kell határozni a városok és falvak, illetve az önkormányzati kerületek eredeti szociális ellátási kötelezéseit, meg kell határozni a minőségi mutatókat a bentlakásos szociális intézményekben és az ambuláns ellátásban. Ennek függvényében újra kell fogalmazni a hatásköröket az államigazgatás és az önkormányzatok között, a szociális szolgáltatás finanszírozási modelljét pedig úgy kell meghatározni, hogy az egyként legyen megvalósítható egy 50 lakosú településen, egy nagyobb városban, de a megyében is. Az elnök emlékeztetett arra, hogy új szociális törvény

előkészítésén dolgozik az illetékes minisztérium, a jogalkotási folyamatba szintén be kíván kapcsolódni az SzVFT vezetése, hogy a szűk források ellenére is segíteni lehessen a rászoruló polgárokon, miközben kezdeményezéseivel arra törekszik majd, hogy a szociális ellátásért kiegyensúlyozott felelősséget vállaljon maga az érintett polgár, annak családja, a helyi és regionális önkormányzat, valamint az állam. Mindez mellett azonban az önkormányzatok képviselői a munkahelyteremtést nem tekintik a szociális szolgáltatások részének, ennek megfelelően ezt a feladatot alapvetően állami hatáskörnek tartja.

Európai alapok

A Szlovákiai Városok és Falvak Társulása már a tavalyi közgyűlésén behatóan foglalkozott az Európai Unió új, 2014-2020-as programozási időszakával, illetve a Szlovákia számára meghatározott pénzeszközök hatékony felhasználásának lehetőségével. **Az önkormányzatok szempontjából alapvető fontosságúnak nevezte az akkor elfogadott terjedelmes dokumentum egyebek mellett azt, hogy a sikeres pályázatok megvalósítása előfinanszírozással történhessen, az önrész biztosításához a települések juthassanak kedvező kamatozású hitelekhez (adott esetben állami forgóalap létrehozása folytán), valamint azt, hogy az általános forgalmi adó elszámolható legyen az uniós alapokból elnyert támogatás szerves részeként.** Azt is szorgalmazták a tavalyi közgyűlés küldöttei, hogy az állam minimalizálja a különböző pályázati kiírások során az adminisztrációs terheket, mind a tervezetek benyújtásához szükséges dokumentumok mennyiségét, mind az elszámolás módját, ugyanakkor arra is javaslatot tettek, hogy miként szűkíthetné a kormány a

24. Közgyűlés

különböző programok számát, hogy elérhetőbbek legyenek az alapok, hogy egy-egy programon belül integrált fejlesztési célokat lehessen megpályázni egy-egy tervezettel.

Jozef Dvonč elnöki beszámolójában felidézte e célokat, ahogy azt is, a társulás által akkor kidolgozott és elfogadott dokumentum a szakértői és minisztériumi egyeztetések egész sorának az eredménye volt. Ez a munka azóta sem állt le, hiszen az új programozási időszakra való felkészülés most zajlik, még csak most van folyamatban annak meghatározása, mire költi az ország a pénzt, miként alakulnak az egyes programok és ki, milyen feltételek mellett pályázhat az uniós forrásokra. Az elnök megnyugtatónak nevezte, hogy ebben a kérdéskörben is partnerként kezeli a társulást a kormány, minden jelentősebb megbeszélésre rendszeresen meghívják az SzVFT vezetőit, illetve szakértőit, miközben maga az SzVFT is szervez különböző fórumokat. A cél természetesen az, hogy a fejlesztéshez elengedhetetlenül szükséges európai pénzekhez a legkisebb települések is hozzájuthassanak.

Az elnök azonban megemlékezett a

záruló 2007-2013-as programozási időszakról is, s bár elmondta, ahogy az országban, úgy az önkormányzati szférában is szinte egyedüli fejlesztési-beruházási forrás volt az elmúlt időszakban az uniós alapok felhasználása. **Bírálóan szólt azonban arról, hogy a központi hatalom sok esetben tétova vagy lassú tevékenysége miatt hatalmas összeg felhasználása kérdéses a tervidőszak végéig. A társulás ezért azt javasolja a kormánynak, hozzon létre egy operatív szakmai tanácsot, amely áttekintené a megkezdett beruházásokat, számba venné a már elfogadott pályázatokat és akcióttervet dolgozna ki ezek sikeres befejezésére.** Az említett tanács azonban segíthetne abban is a kormánynak, hogyan felhasználni azt az összeget, amelyre még pályázatokat sem írtak ki, s olyan programokat kellene találni, amelyek által könnyen elérhetőek és biztosan felhasználhatók az európai pénzek.

Az elnök beszéde zárórészében értékelte még a Szlovákiai Városok és Falvak Társulásának nemzetközi kapcsolatait, megemlékezett a társulás által szervezett továbbképzések fontosságáról, illetve a társulás szakbizottságai, valamint szakemberei által kidolgozott, az önkormányzati munkát erősítő módszertani segédanyagok hasznosságáról, a publikációs tevékenységről – és mindenkinek köszönetet mondott, aki részt vett a szlovákiai önkormányzati rendszer fejlesztésében és a mintegy 2 800 települési önkormányzatot tömörítő társulás munkájának támogatásában.

24. Közgyűlés

A Szlovákiai Városok és Falvak Társulásának stratégiai dokumentumai

A Szlovákiai Városok és Falvak Társulásának 24. közgyűlése jóváhagyta a szervezet kiemelt jelentőségű céljait és négy stratégiai fontosságú dokumentumot is elfogadott.

Az országos politika szintjén a 24. közgyűlés utáni időszak legfontosabb teendői közé tartozik a szervezet szerint a közigazgatás egyes szintjeinek teljes átvilágítása a hatáskörök vonatkozásában, és ezen teendők finanszírozásának a biztosítása a városok és falvak által ellátott hatásköröknek megfelelően. Ezzel együtt a szervezet szorgalmazza az átruházott államigazgatási hatáskörök finanszírozását biztosító törvény megszületését. Kiemelt teendő a helyi adók erősítése az ország adórendszerében, valamint az ingatlanadó tárgyát képező ingatlanok körének bővítése. A helyi önkormányzatok komplex és rendszerszerű törvénymódosítást várnak el a szociális szolgáltatások terén, mely a hatásköröket oly módon osztja meg, hogy a városok és falvak lehetőségeit is szem előtt tartja, azok pénzügyi teljesíthetősége érdekében. A szociálisan rászorulóknak személyes minimális bebiztosításának problémáját is meg kell oldani, mégpedig aktív politikákkal és – a roma problémákra való tekintettel – a törvények kikényszeríthetőségének javításával is.

Intézkedéseket kell szorgalmazni az európai alapok forrásainak maximális kimerítése érdekében, a már elnyert vissza nem térítendő pénzügyi támo-

gatásokat sürgősen folyósítani kell a pályázóknak. Az EU 2014 – 2020-as új programozási időszakában az operatív programokat úgy kell meghatározni, hogy azokba beépüljenek a helyi önkormányzatok szükségletei és befogadási tapasztalatai a regionális különbségek csökkentése érdekében, miközben a Pozsonyi kerület községeinek és lehetővé kell tenni az EU- és állami alapok eszközeiből a merítést. A közgyűlés elvárja, hogy készüljön el Szlovákia községekkel kapcsolatos EU-kötelezettségeinek teljes átvilágítása, tételesen kerüljenek megnevezésre ezek finanszírozásának a forrásai, valamint nemzeti költségvetési forrásai.

Fel kell gyorsítani az új hulladék-gazdálkodási törvény elfogadását, melyben hangsúlyos szerepet kap a szelektív hulladékgyűjtés és a biológiailag lebomló hulladék kezelésének ügye. Fel kell gyorsítani a természet- és környezetvédelem új törvényi szabályozását, el kell fogadni a nemzeti parkok új kategorizálását, melyben az önkormányzatok véleményét is figyelembe kell venni. Az új építésügyi törvény előkészítése során pedig hangsúlyt kell kapnia a törvényi rendelkezések kikényszeríthetőségének is.

Az SZVFT regionális oktatásügyi stratégiája

2002 óta a városok és falvak döntő szerepet játszanak a regionális oktatásügyi politikában, ők felelnek az iskolák és

oktatási létesítmények működtetéséért. Eddigi munkájukkal bizonyították, szilárd és hatékony hálózatot alakítottak ki, kiküszöbölték az ágazat eladósodottságát és az ésszerűsítéstől sem riadtak vissza. A városok és falvak továbbra is kiemelt fontosságú feladatuknak tekintik az oktatásügyet, költségvetésükből sok pénzt fordítanak a művelődés színvonalának emelésére, az intézmények felújítására, bővítésére és korszerűsítésére. Ezt bizonyítja, hogy a regionális operatív terv keretében éppen az oktatási infrastruktúra forrásainak merítése volt a legjelentősebb.

Az elmúlt két évtizedben azonban sok egyensúlytalanság is kialakult az oktatásügyben. Egyesek ugyan nem a települések hatásköreivel kapcsolatosak, de az egész rendszert áthatják és az önkormányzatokra is kihatással vannak. Az alkalmazottak bérezésének megoldása mellett ezért szükséges a kiemelt célok és a gazdasági eszközök újrafogalmazása is, mind az jelenlegi és új szükségletek, mind a keletkezett egyensúlytalanságok kiküszöbölése érdekében.

A társulás elvi jelentőségűnek tartja, hogy fokozatosan összhang alakuljon ki a munkaerő-piaci szükségletek és a felsőoktatási intézmények száma, szerkezete és szakirányai között, hasonlóképpen a középiskolákban is, mind a tanulók létszáma, mind a pedagógusok szakképzettsége vonatkozásában. A szabad iskolaválasztás korában is

fontos, hogy ez a két szempont összhangban legyen, ráadásul ez vezethet el a jobb minőségű oktatáshoz is – fogalmaz a társulás dokumentuma. Fontos, hogy az állami iskolák alaptantervei világosak és igényesek legyenek.

A városoknak és falvaknak a demográfia alakulása is új gondokat hoz. Az ún. kisiskolák finanszírozására a csökkenő gyermeklétszám miatt egyre kevesebb pénz jut, mégsem tartják megoldásnak, hogy az iskolák létéről vagy megszűnéséről szóló döntéseket az önkormányzatok megkerülésével hozzák meg. Az SZVFT fenntartja, hogy az önkormányzatiság elvének érvényesülnie kell az oktatásügy terén is. A község és az iskola szoros kapcsolatban áll helyi szinten, a települések lakosságának és választott képviselőinek nagyobb beleszólással kell bírniuk az iskola életébe, és nem egy újfajta oktatási önkormányzati rendszer létrehozására kell törekednie a kormányzatnak, hanem a helyi önkormányzati hatáskörök megerősítésére ezen a területen is. Azért többek közt, hogy helyben lehessen eldönteni, szabadidő-központok tevékenységét kell-e támogatni, vagy inkább az óvodák, az iskolai étkezdék, az iskolai klubok működési feltételeit javítani. A finanszírozási lehetőségek közé be kellene sorolni a helyi adóbevételekből történő forrásokat is.

Az oktatásügyi stratégia legfőbb céljai:

1. A hatáskörök jelenlegi megosztása az

állam, a regionális önkormányzatok és a községek között helyes, azt fenn kell tartani, a regionális iskolaügyre fordított pénzösszeg fokozatos növelése mellett.

2. Elvetünk minden olyan javaslatot, amely az eredeti oktatásügyi kompetenciák finanszírozását célirányossá alakítaná át. Elvi alapon elutasítjuk azokat az állításokat, hogy az alapiskolák bérköltégeinek elosztása során a városok és falvak önkormányzatai nem jártak el törvényesen, és hogy a bérekre áttartott pénzeszközöket nem továbbították az iskolák költségvetésébe.

3. Megállapítjuk, hogy az SZK Kormány a 630/2008. sz. rendeletmódosítása, amely megakadályozta, hogy egy adott városon belül a bérekre fordítható pénzeszközöket az iskolák között átcsoportosíthassák, komoly problémákat okoz az iskolák finanszírozásában. Sürgős szükség van rá, hogy változás következzen be, visszaállítva a 2012-es állapotot, vagy olyan eljárást bevezetve, hogy tiszteletben legyen tartva a fenntartók alapvető joga és felelőssége a területén található iskolák működésének biztosítására. Nem látunk okot arra, hogy a közforrásokról mások (pl. a szakszervezetek) döntsenek, ne azok, akik a törvény szerint felelősek érte, vagyis a fenntartók, a városok és falvak közvetlenül megválasztott elöljárói, a kerületi önkormányzatok és az igazgatók. Tiszteletben tartjuk a kerületi önkormányzatok javaslatának azt a részét, amely kimondja, hogy az oktatás finan-

szírozásának eszközeit a fenntartónak kell megkapnia, nem az egyes iskoláknak.

4. Támogatjuk és hangsúlyozzuk azt az igyekezetet, hogy az oktatásügyet szabályozó törvényekben erősödjék a fenntartók szerepe azon elv értelmében, hogy aki a felelősséget viseli, az irányít. Sürgetjük annak egyértelmű meghatározását, hogyan oszlanak meg a hatáskörök az oktatásügy területén az önkormányzat, az államigazgatás és az oktatási minisztérium által közvetlenül irányított intézmények között. A fenntartónak jogot kell adni a felelősség viselésére nem csupán az iskola vagy oktatási intézmény igazgatójának kinevezéséért, hanem lehetőséget és megfelelő eszköztárat biztosítani az üzemeltetés irányítására és szabályozására, a bérfejlesztésre, az iskolák és oktatási intézmények korszerűsítésére. Lehetőséget kell kapniuk, hogy a fenntartó pénzügyi kereteit a kollektív szerződésekkel összhangba hozzák, abból az ellentmondásokat kiküszöböljék, a túlórázás és az otthoni munkavégzés feltételeit stb. szabályozzák. A fenntartónak eszközt kell biztosítani, hogy motiválni vagy szabályozni tudja az iskolarendszert olyan esetekben, amikor az iskola mint a község költségvetési egysége nem teljesíti minden feladatát.

5. Komplex, felelős és gyors elemzést kérünk a Szlovákia területén létező alapiskolai és középiskolai kapacitások területi elhelyezkedéséről és tényleges tanulói létszámairól. Mivel átruházott

államigazgatási hatáskörként az SZK OTKSM (a Szlovák Köztársaság Oktatási, Tudományos, Kutatási és Sportminisztériuma) költségvetési fejezetéhez tartoznak, elengedhetetlen, hogy szükségleteiket pontosan meghatározzák, elhelyezkedésüket és kihasználásukat optimalizálják, racionalizálják és a régiók szerint fejlesszék. A normatív támogatás osztályok szerinti leosztására való esetleges áttérést kizárólag ennek az elemzésnek az alapján lehet megvalósítani.

6. Az iskolarendszer finanszírozása a regionális önkormányzatokkal is összekapcsolódik. A középiskolát és főiskolát végzettek kedvezőtlen foglalkoztatási mutatóira való tekintettel is kérjük gazdasági szabályozó eszközrendszer létrehozását főként a gimnáziumok és azon szakközépiskola-típusok létszámainak és minőségének szabályozására, amelyek elveszítették létjogosultságukat, és aránytalanul sok eszközt vonnak el az állam alapiskolákkal szembeni alkotmányos kötelességeinek teljesítésétől.

7. Az oktatásügyi törvények csak a közigazgatási kompetenciák átvilágítását követően változzanak. Újra meg kell nyitni a vitát arról, mely iskolák és oktatási intézmények tekinthetők képzést nyújtóknak, és melyeknek van nevelő és szabadidős jellegük. Az oktatásügyben bekövetkező minden, az önkormányzatokat érintő változást előzetesen konzultálni kelljen az SZVFT-vel.

8. Meg kell határozni az iskolák és oktatási intézmények minőségi értékelésének mutatóit, az alapiskolák működtetésének feltételeit. Ki kell alakítani az iskolák és oktatási intézmények minőségértékelésének rendszerét és mechanizmusát, az iskolák sikeres projektjei eredményeinek beépítését a szlovákiai nevelési-oktatási folyamatokba.

9. Meg kell erősíteni az állami iskolák és oktatási intézmények helyzetét, jelentőségét és felelősségét, mert ezek biztosítják a népesség 95 %-ának művelődését.

10. Az SZVFT támogatja azokat az intézkedéseket, amelyek a szabadidős tevékenységek finanszírozásában bekapcsolódtak, és amelyek megszüntették a centralizációs törekvéseket, valamint lehetővé tették a visszaéléseket. A je-

lenlegi rendszert jónak tartja a polgárok szabadidős tevékenysége támogatására.

11. Javasoljuk megőrizni és bővíteni a községi tanügyi hivatalok hatásköreit, az iskolai öngazgatás elemének tekintjük, melynek jogköreit erősíteni kell a regionális oktatásügyben. Biztosítani kell állami költségvetésből történő finanszírozásukat.

12. Az iskolák és oktatási intézmények hálózatának optimalizálásával és az oktatási reformmal együtt folytatni kell a pedagógusok társadalmi megbecsülésének és bérezésének javítását, valamint a nem pedagógiai dolgozók bérezésének javítását. A béremelésekre elkülönített összeget bértarifán kívüli juttatásként kell kezelni, és az iskolaigazgatókra kell bízni annak elosztását, hiszen ők felelnek az oktatás minőségéért.

13. A pedagógusok folyamatos továbbképzését és életpályamodelljét mentesíteni kell a formalizmustól, a képzési programokat az oktatási gyakorlat valós igényeihez és követelményeihez kell igazítani. (A jelenlegi rendszer kredithajszolásra készíti a pedagógusokat, nem motiválja őket arra, hogy a tartalmi, minőségi és használhatósági kritériumok alapján válasszanak képzési programot. Hiányoznak az új ismereteket, oktatási trendeket, innovatív módszereket kínáló, jó minőségű képzések.) Meg kell oldani az SZVFT közreműködésével az iskolai információs rendszerek működtetését, mivel a községek törvényi kötelességéről van szó.

14. Rendezni a községi fenntartású iskolák és oktatási intézmények tökéletesítésének finanszírozásának rendszerét, a gyerekek és fiatalok testnevelési és sporttevékenységének finanszírozását, támogatni az iskolai étkeztetést.

15. Ki kell dolgozni a sportlétesítmények javításainak és karbantartásának finanszírozási modelljét az SZK OTKSM költségvetéséből.

Az SZVFT szociális stratégiája

A szociális szféra a városok és falvak szerteágazó eredeti hatásköre. Ez azt jelenti, hogy nem csupán a szociális gondozást kell ellátniuk, hanem szociális szolgáltatásokat kell nyújtaniuk az anyagi szükséghelyzetben élőknek,

el kell látniuk a gyermekvédelmi feladatokat, törődniük kell a munkahelyteremtés és foglalkoztatás kérdéseivel, javítaniuk kell a periférián élő közösségek helyzetét, szociális lakóhelyhez kell juttatniuk a rászorulókat. Ezen a területen állami és önkormányzati hatáskörök keresztezik egymást, miközben a szükséges pénzügyi források rendelkezésre állása nagyban meghatározza az önkormányzatok által nyújtott szolgáltatások és tevékenységek színvonalát. Érzékeny területről van szó, az emberek magánügyeit érintő dolgokba sok szervezet, pl. az állam, a munkahivatal, a kirendelt gyám, a végrehajtó, a bíróság is beavatkozik. Az előregedő társadalomban, ahol egyre szélesebbre nyílik a szociális olló, egyre nagyobbak a jövedelmkülönbségek, egyre erőteljesebb a globalizáció, melyben a Szlovák Köztársaságnak teljesítenie kell stratégiai feladatait, olyan kihívásokkal állnak szemben az önkormányzatok a szociális rendszer működtetése és minősége szempontjából, melyeket kezelni kell. Az SZVFT szerint változtatni kell a szociális szolgáltató rendszer filozófiáján. Az önkormányzatoknak a legtöbb gondot az okozza, hogy más önkormányzati egység területén is kötelesek biztosítani a szociális szolgáltatás elérhetőségét a lakosoknak, függetlenül attól, hogy megvannak-e rá a forrásaik. A társulás el akarja érni, hogy szociális hatásköreit a közigazgatási és pénzügyi decentralizáció érvényesülése mellett a szubszidiaritás elve szerint gyakorolhassa a település. Meg kell válaszolni azt a kérdést, hogyan lehet minden településen egyenlő bánásmód a szolgáltatások hozzáférhetősége terén, ha pénz hozzá nincsen, és ha ráadásul a szociális szolgáltatók egyedileg határozhatják meg az ún. gazdaságilag megalapozott költségeiket. Újra kell definiálni a „szociális”, a „szociális esemény” fogalmát, mert tarthatatlan, hogy szociális rendszerről beszéljünk akkor, amikor a szolgáltatók „gazdaságilag megalapozott költségként” 1 200 eurót meghaladó összeget kérnek az ellátásért havonta.

A szociális stratégia legfőbb céljai:

1. Komplex és rendszerszerű új törvény meghozatala a szociális szolgáltatásokról, azon hatáskörök átvételével, amelyek a települési önkormányzatok szintjén megvalósíthatók.

2. A területi önkormányzatok bevonásával megoldani a szociális szolgáltatások közpénzekből történő finanszírozását, a városok, falvak, kerületek és az állam hatásköreinek komplex átértékelésével, összhangban a pénzügyi decentralizáció elveivel.

3. Az európai törekvésekkel összhangban, az európai ajánlások alapján az államigazgatás minden szintjén erőteljesen fellépni a szociális szolgáltatásokra való ráutaltság kialakulásának megelőzése érdekében.

4. Hatékony lépéseket tenni a szociális szolgáltatások intézményen kívüli biztosítása érdekében.

5. A periférián élő lakossági csoportok (főként a roma közösségek) problémáinak folyamatos kezelése alapkövetelmény. A község önkormányzatok hatásköreinek meghatározásakor teljes mértékben szem előtt tartani a közigazgatási decentralizáció alapelveit, s csak a végrehajtható kompetenciákat ruházni át az önkormányzatokra.

6. Támogatni a fejlesztő és felzárkóztató programokat (pl. közösségi központok, szociális terepmunka), s ezeket általánossá és elérhetővé tenni minden hátrányos helyzetű vagy veszélyeztetett csoport részére.

7. A munkanélküliség csökkentése állami feladat, egyes célok teljesítésében az önkormányzat partnerként vesz részt azok gyakorlati megvalósítása érdekében.

8. Javasoljuk olyan munkahelyteremtő támogatások bevezetését, amelyek a tényleges és tartós munkahelyteremtést támogatják, nem kizárólag az ún. aktívációs munkákat.

9. Sürgősen meg kell oldani a szociális segélyen élők tényleges szabálysértési büntethetlenségének állapotát.

10. A községekre nézve kedvezően kell rendezni a szociális gondnokság és a gyermekek jogvédelmének nyitott kérdéseit, törvényt kell hozni a tartós gondozásról. A nevelőszülői családokban elhelyezett gyermekek takarékoskodása a szülő feladata legyen, ne a községé.

11. Ha egy család esetében a folyósított szociális segélyek kezelésére különleges (kirendelt) címzettet kell meghatározni, a társulás javasolja, hogy a különleges címzett kapja kézhez a nyugdíj jellegű állami juttatásokat is, hogy ténylegesen csökkenteni lehessen az uzsorát, és javítani a háztartás gazdálkodási szokásait. Erősíteni kell a különleges címzett státusát is.

12. A szociális szolgáltató intézményekben nyújtott betegápolási tevékenységeket az egészségbiztosítási rendszerből kell finanszírozni.

A 2014 – 2020-as programozási időszak stratégiai céljai

Mivel az EU 2014 – 2020-as programozási időszakában az eddigiekhez képest számos változás készül, amely nem mindig kedvező az önkormányzatok számára. Kikerül a finanszírozásból az oktatásügyi és egészségügyi infrastruktúra, a helyi utak karbantartása, a közvilágítás és az idegenforgalmi fejlesztések sora, több forrást kap a kutatás-fejlesztés, az aktív korúak foglalkoztatásának támogatása, az energiatartóssági beruházások támogatása, a hulladékgazdálkodás korszerűsítése, a korai iskolaelhagyók létszámának csökkentése, valamint a szegénységi

küszöb alatt élők arányának 25 százalék alá szorítása.

A társulás célja, hogy az állami stratégiai elképzelésekkel összhangban az integrált regionális operatív program keretében az önkormányzati szféra nagyobb szerephez jusson, mint eddig. Főként az árvízvédelem, földomlások és –csuszamlások megelőzése, az environmentális terhek enyhítése, az elhagyott ipartelepek felújítása és új szereppel való megtöltése terén, a regionális közlekedési infrastruktúra, a személyszállítás, a kerékpáros közlekedés fejlesztése tehetnének sokat. A vidék népességmegtartó erejének növelése érdekében és az életkörülmények javítása céljából a közösségi szociális és egészségügyi ellátás alapjainak megvétevével tudnák javítani az esélyegyenlőséget. Ugyancsak szeretnék a helyi önkormányzatok, ha a régiófejlesztési és felzárkóztatási programokba több beleszólást kapnának, ha saját forrásaik is lennének régiójuk gazdasági-szociális felzárkóztatásának beindítására, a helyi ipar és közösségi gazdálkodás elősegítésére. Erre a célra egy önálló prioritási tengely kialakítását is elképzelhetőnek tartják.

A község maradjon építésügyi hatóság

Egyértelmű stratégiai elvárásként fogalmazta meg a közgyűlés, hogy a község maradjon a jövőben is építésügyi hatóság, a közös építési hivatal létesítésének meghagyása mellett. A település a területfejlesztés szabályozója, s mint ilyen, az elvi építési engedélyek, azaz a területfejlesztési dokumentumok elkészítésének felelőse, átruházott államigazgatási hatáskörként gyakorolja az építési rendtartás és lakhatás kérdéseinek kezelését. Az önkormányzat ismeri a legjobban a helyi viszonyokat, amelyeket általános érvényű helyi rendeletekkel maga is alakít. A készülő jogszabály – zömmel uniós irányelveket meghonosító – új elveit a társulás támogatja, különösen azokat a lehetőségeket, amelyek felruháznák az önkormányzatokat az ártereken és egyéb kockázatos területeken az építkezési tilalom elrendelésére, illetve az engedély nélküli építkezések szigorúbb büntetésére, lebontására.

Feldolgozta: ngyr

Nincs lehetőség a spórolásra

A Szlovákiai Városok és Falvak Társulásának a közgyűlésén – ahogy az kiolvasható jelen számunk Felelősen, korszerűen, szakszerűen, szolidárisan című, az elnöki beszámolót tartalmazó írásából, illetve a Szlovákiai Városok és Falvak Társulása stratégiai dokumentumait bemutató összeállításunkból is – sok szó esett arról az átvilágítási folyamatról, amelyet a társulás még tavaly kezdeményezett, s célja az átruházott államigazgatási feladatok és azok finanszírozásának az összevetése. Ugyancsak bő terjedelemben vitáztak a küldöttek arról az együttműködési Memorandumról is, amelyet a kormány írt alá a társulás elnökségével, s amely arról szól, a települési és regionális önkormányzatok a hatásköreik ellátására törvényesen meghatározott adóhányadból 10 százalékkal kevesebbet használjanak fel – azaz spóroljanak meg -, így járuljanak hozzá az állami költségvetés stabilizálásához, a hiány csökkentéséhez. Néhány nappal a társulás közgyűlését követően tartotta polgármesterei és helyi képviselői számára az ideai első találkozót a Magyar Közösség Pártja, s bár a Gútán megtartott tanácskozás napirendjén az említett kérdések nem szerepeltek, a folyosói beszélgetéseken gyakran került szóba a két téma. Az eszmecserekből bekapcsolódtak lapunk képviselői is, az elhangzott véleményekből és észrevételekből közlünk a továbbiakban egy válogatást.

Az átvilágítás hívei vagyunk mi is, sőt, alaposabbat szeretnénk, mint amelyet felvállalt a kormány, mert a 2002-es közigazgatási reform és az azt követő fiskális decentralizáció óta eltelt időszakban nemcsak az államigazgatási feladatok anyagi fedezet nélküli átruházása okoz számunkra gondot, hanem az eredeti jog- és hatáskörökre megszabott pénzforrások folyamatos apadása is – kezd az első témakörrel kapcsolatos észrevételeinek megfogalmazását Bárdos Gábor, Somorja városának polgármestere. Az azonban, ahogy a több mint egy éve elfogadott vállaláshoz hogyan viszonyul az államigazgatás, komoly kételyeket ébreszt bennünk, leginkább olyan érzésünk van, hogy sosem akarnak a végére járni a dolgoknak – folytatja Somorja első embere. Nem tudjuk például, miért akar az államigazgatás az átruházott feladatokkal kapcsolatban bármilyen adatot is begyűjteni, hiszen azt, hogy mennyibe került például az anyakönyvi hivatalok fenntartása az anyagszükséglettől kezdve az energiahordozókon át a bérleti díjakig mondjuk 2001-ben, mi azt nem tudhatjuk. Ha rosszmájúan akarok fogalmazni, akkor azt mondom, az államigazgatás hivatalnokainak kell tudnia, mennyi pénzt nem adtak át az önkormányzatoknak akkor, amikor ránk ruházták az anyakönyvvezetés feladatait. Ugyanakkor „tragikomikusnak” tartja Bárdos Gábor, hogy a kör-

nyezetvédelmi adatgyűjtéshez szükséges adatlapok kidolgozásához csatolt kísérőlevélben a hivatal olyan jogszabályra hivatkozik, amely nem hatályos. Ennél többet az átvilágítási folyamat eddigi tapasztalatairól talán nem is lehet mondani – zárja mondandóját Somorja polgármestere.

Az Érsekújvári járás területén található, jelenleg 490 lakosú Pozba község polgármestere, Valenta Aranka szerint is hasznos lehet az átvilágítás és bízik abban is, hogy a továbbiakban az eddiginél gyorsabb ütemben is kisebb adminisztrációs terhekkel zajlik majd le. A pozbai községi hivattaltól egyelőre a közlekedéssel kapcsolatos információkat gyűjtötték be és a környezetvédelemmel kapcsolatos rendeletekről, anyagi eszközök felhasználásáról kellett kimutatást készíteniük, holott a falunak éveken át a legnagyobb terhet a teljes szervezettségű alapiskola fenntartása okozta, olyannyira, hogy jelenleg már csak az alsó tagozatos maradt meg. A polgármester asszony ezt is fontosnak tartja, hiszen magyar tanítási nyelvű iskola a régióhoz legközelebb Léván vagy Érsekújváron van, ami 25-30 kilométeres távolságot jelent az ingázó diákoknak. Valenta Aranka is úgy látja azonban, hogy a beszületett adatok alapján aligha születhet bármilyen olyan döntés az államigazgatás részéről, amely jelentősen javítaná

az önkormányzatok helyzetét, hiszen mindkét témakört illetően minden évben kimutatásokat kell leadni a most az átvilágításért felelős államigazgatási szerveknek is, vagyis semmilyen új információkhoz nem jutnak abban érdekében, hogy könnyítsék a települések helyzetét.

A felesleges adminisztrációs terhek aggasztják, sőt bosszantják Černák Tibort, a közeli, ugyancsak Érsekújvári járáshoz tartozó Barsbaracska polgármesterét is, aki elmondja, minden évben többször is több fajta jelentést kell készíteniük a különböző hivataloknak, ez mellett még a Szlovák Statisztikai Hivatalnak is adatközlési kötelezettségük van, ezért számára szinte csak figyelemelterelésnek tűnik, hogy most, átvilágításra hivatkozva, újabb adathalmazokat kell feldolgozniuk. Egyébiránt azonos „vizsgálódás” zajlott Barsbaracsán is, mint Pozbán, vagyis ők is a települési közutakról és a környezetvédelemről adtak egy újabb áttekintést, holott nem is ez a legnagyobb probléma a faluban. A polgármester arról tájékoztatja lapunkat, hogy például a szociális feladatok megoldásában, a foglalkoztatás növelésében és a munkanélküliségi arány csökkentésében is be kellene kapcsolódniuk a településeknek, ám ehhez szinte semmilyen eszközük nincs. Azt mondja, az illetékes munkaügyi hivatalok döntésére kell

várniuk, azok határozzák ugyanis meg, mely település mennyi pénzt kap arra, hogy szerződést köthessen olyan emberekkel, akik legalább 12 hónapja munkanélküliek. És romlott ezen a téren is a helyzet **Černák Tibor** szerint, hiszen míg tavaly négy személyt foglalkoztathatott árvízvédelmi célokra, akiknek a bérét 95 százalékban a hivatal utalta át, az idén már csak három hónapra köthetnek szerződést az önkormányzatok, de a kifizetett bérnek már csak a nyolcvan százalékát állja az állam.

A beszélgetésen képviselt legkisebb település a **Lévai járásban található Zsemlér község, amelynek polgármester asszonya, Gubík Andrea** az önkormányzatokra „zúdított” szociális szolgáltatások kapcsán mondja el, hogy a 172 lelket számláló falujára az előregedés a jellemző és nagy szerencse, hogy a falu egy igazi közösség. Vannak ugyanis náluk is rászoruló emberek, de ezidáig senkit nem kellett intézeti ellátásra bízni, rokoni, jószomszédi alapon segítenek egymásnak az emberek. Azt ugyanis elképzelni sem tudja, mi történne, ha a községi költségvetésből kellene akár a nyugdíjas otthonba, akár valamilyen beteggondozó intézetbe elhelyezett polgáruk ellátásához hozzájárulni akár csak havi száz euróval is, avagy netán gyermek jutna árvaházba, s az önkormányzati költségvetésből kellene havi rendszerességgel bankszámlára tenni egy összeget, hogy 18 évesen legyen anyagi háttérével lépni a nagybetűs életbe. **A polgármester asszony** szerint ez teljesen ellehetetlenítené a falucsukát, amely például sosem tudott még Európai Unió alapot megpályázni, mert a szükséges öt százalékos önrészt nincs esélyük kigazdálkodni, ezért ami fejlesztés van a faluban, olyan alapítványi támogatásokból valósulnak meg – járdák karbantartása vagy parkcsukák kialakítása -, amelyekhez nem kell önrésszel sem hozzájárulni. Egyébként jellemző a település gazdasági helyzete – teszi még hozzá **Gubík Andrea** -, hogy ő maga is csak félmunkaerős szerződéssel látja el polgármesteri kötelességeit.

Gyakorlatilag a zsemléri polgármester asszony szavai vezették át beszélgetésünket a másik témakörre, vagyis a kormány és a Szlovákiai Városok és Falvak Társulása által megkötött Memorandumra, tehát arra, milyen lehetőségeik vannak a települési önkormányzatok-

nak a költségvetési megtakarításokra. A zsemléri helyzet alapján egyértelmű a válasz: semmilyen. Próbálkozások, persze vannak. **Černák Tibor** például a közvilágítás kikapcsolását vagy korlátozását említi, de rögtön hozzáteszi: ez egy rossz megoldás lenne a falu lakosságának biztonsága, illetve az éjszakai rend és nyugalom szempontjából. **Valenta Aranka** szarkasztikusan jegyzi meg, a polgármesteren lehet spórolni, s elmondja, az ő munkaszerződését módosították úgy, hogy a törvényben megszabott bére nyolcvan százalékát kapja csak meg, de hogy ez az intézkedés mire lesz elég, azt senki nem tudja. Illusztrációnak pedig egy lélegzetelállító adatot mond: a községhez tartozó összes közút és járda karbantartására és például a hó eltakarítására a falu hatvan eurót kap egész évre! Az idei hosszú tél ennek többszörösét emésztette fel, jegyzi meg.

Ladányi Lajos, a Nyitrai járás területén fekvő Kálaz község helyi képviselőtestületének a tagja sem lát nagy lehetőségeket a takarékoskodásra. Arról beszél, hogy a mintegy 1 300 lelket számláló falujában évekkal ezelőtt született egy döntés, amely a fiatalok elvándorlásának a megállítására irányult, illetve azok visszacsalogtatására a faluba, akik közeli Nyitrára vagy Érsekújvárra költöztek, minthogy ott kaptak munkát, de ma már vonzóbb számukra a vidéki élet. Telkeket osztottak számukra, na meg természetesen egy közszolgálati standardot biztosítottak hozzá, egyszersmind építgették, szépítették a falut, amelynek történelmi épületekkel teli főutcája a templomtól a főtéren át a haranglábig s az azt övező parkig is megújult és régi fényében csillog. Egyértelmű, hogy ezekre a beruházásokra hiteleket, jelzáloghiteleket vett fel a község, illetve a pályázatok útján elnyert támogatásokhoz az önrészt biztosította, centekre kiszámítva feszes hát manapság a falu költségvetése. Arról nem is szólva, hogy az ország szinte minden települését terhelő oktatási kiadások is a falut, minthogy az állami hozzájárulás az óvoda, az iskola és a napközi fenntartásához Kálazon sem elég, saját forrásokkal egészíti ki az intézmények fenntartását a községi hivatal. **Ladányi Lajos** úgy gondolja, az emberek súlyos becsapása lenne, ha a faluban csökkentenék az eddigi szolgáltatások mértékét, illetve színvonalát, és jogos felháborodást váltana ki az em-

berekből az életkörülményeiket rontó megszorítás, hiszen a munkahelyükön is a válságra hivatkoznak a csökkenő vagy stagnáló bérek kapcsán, a tömegközlekedés és a közutak rossz állapotát is azzal magyarázzák, s kezd elegendő lenni abból, hogy minden megszorítás a polgárokon csattan. **A képviselő** elismeri, az önkormányzat még nem is tárgyalt a Memorandumról, s bizony, ő sem szavazná meg a tíz százalékos megszorítást, ha a polgármester arra tenne javaslatot.

Bárdos Gábor nem szívesen beszél a Memorandumról, minthogy Somorja nem tagja a Szlovákiai Városok és Falvak Társulásának, azt mondja, az aláírt egyezmény gyakorlatilag rá nem vonatkozik – ahogy jogi értelemben senkire sem, teszi hozzá. A Memorandum azonban azért sem tetszik **Somorja polgármesterének**, mert szerinte a pénzügyminisztériumnak minden eszköze megvan ahhoz, hogy a költségvetést kordában tartsa. Álságosnak és képmutatónak tartja, hogy az önkormányzatoknak a törvény alapján járó költségvetési pénzeiből kér vissza 10 százalékot a kormány, miközben rendszeresen évente ennél többet is elvesz akkor, amikor a saját prognózisához képest – ami egyébként az önkormányzatok esetében az éves költségvetési terv alapja - csökkentett adóhányadot fizet ki arra hivatkozva, hogy kevesebb volt a személyi jövedelemadóból a bevétel. Ezen címszó alatt most már negyedik, ötödik éve folyamatosan csökken az önkormányzatok bevétele, szögezi le **Bárdos Gábor**, s hozzáteszi, Somorja ezen az alapon tavaly például 180 ezer euróval kapott kevesebbet a tervezettnél. Arra is rámutat azonban a polgármester, hogy furcsa szorzókat használ a kormány az adóhányad kiszámításakor, igazából az önkormányzatok számára olykor követhetetleneket is, s példának hozza fel, hogy a Somorjához közeli, mátyusföldi Vágsellye városa, amelynek teljesen azonos környezeti és klímaviszonyai vannak, mint a csallóközi városnak, a tengerszint feletti magasságra hivatkozva éves szinten 170 ezer euróval jut több támogatás, mint nekik. Ezért sem a Memorandum a kérdés **Bárdos** szerint, hanem az ilyen területek és anomáliák kiküszöbölése.

Lejegyezte: N.S.

Természetes régiók alkossák a megyéket!

Társadalmi vitát tervez a kormány az idej megyei választásokat követően a 2002. január elsejétől létező és működő önkormányzati kerületi rendszeréről. Robert Fico kormányfő a szándékról tájékoztatta a Szlovákiai Városok és Falvak Társulása 24. közgyűlésének küldötteit is, sőt, azt is elmondta, kormánya milyen irányba szeretné terelni a vitát. Egyfelől a kerületek számának csökkentése a célja a szocialista kormánynak, másfelől pedig még azt is tervezi, hogy az új önkormányzati szervek munkájába döntési joggal venne részt a központi hatalom.

Óry Péter, a Magyar Közösség Pártja közigazgatási alelnöke, a Pro Civis Polgári Társulás elnöke rossznak tartja a kormány által kitűzött célt, amely szerinte helytelen helyzetelemzésből indul ki és szembemegy az önkormányzatiság alapjául szolgáló szubszidiaritás elvével.

Óry Péter

- A kormányfő bejelentése érezhetően meglepte a Szlovákiai Városok és Falvak Társulása közgyűlésének küldötteit, legalább is a vitában szinte senki nem reagált Robert Fico kezdeményezésére, maximum a társadalmi vita kezdeményezését üdvözölte néhány felszólaló. Ön hogyan fogadta a bejelentést?

- Bevallom őszintén, én is meglepődtem, hiszen köztudott tény, hogy a kormányfőket az ilyen rendezvényre szakértőik és tanácsadók készítik fel, s általában nem szoktak előzetes egyeztetés nélkül szembe menni egy olyan jeles és befolyásos szervezet céljaival, amilyen a Szlovákiai Városok és Falvak Társulása. A közgyűlés dokumentumai már napokkal a tanácskozás kezdete előtt ismertek voltak, s ezekben a társulás vezetői – a különböző szakbizottságok és a tanács alapanyagai alapján is – határozottan kiálltak a Helyi Önkormányzatok Európai Kartája mellett, azon belül is külön hangsúlyozták, hogy kiállnak az önkormányzatiság alapját jelentő szubszidiaritás elve mellett, de még a fiskális decentralizációt is védelmezték. Ezek a megállapítások pedig nemcsak a városi és községi önkormányzatokra vonatkoznak, hanem a regionálisokra is, vagyis a kerületi önkormányzatokra. Mindemellett a dokumentumok egyértelműsítik azt is, hogy az önkormányzatokat elsősorban az utóbbi öt, hat év eseményei hozták nehéz helyzetbe, nevezetesen az, hogy számtalan fontos államigazgatási feladatot ruháztak a települési és regionális önkormányzatokra a szükséges pénzforrások biztosítása nélkül, holott a központi hatalomnak ezt előírja mind a már említett európai önkormányzati

charta, mind az arra épülő helyi és regionális önkormányzatokról szóló, hatályos törvényünk. A társulás pedig ennek az orvoslására nem a jog- és hatáskörök szűkítését javasolta, hanem a jogszabályoknak megfelelően a pénzügyi forrás biztosítását, ami az én olvasatomban gyakorlatilag a fiskális decentralizáció folytatását jelentené. Ilyen előzmények után tényleg nem vártam – szerintem sokadmagammal -, hogy a kormányfő az önkormányzati rendszert teszi felelőssé bármiért, el egészen odáig, hogy annak leépítését vizionálja.

- Mi vezérelhette Ön szerint a kormányfőt abban, hogy végül a szakmai párbeszédre szóló felhívás elfogadása helyett társadalmi vitát kezdeményezett, ráadásul egyfajta központosító szándék felvetésével?

- A kulcsszó a központosítás. Az erre utaló igyekezetek meg-megjelentek már a Smer-Szociáldemokrácia első kormányzásának az idején is, s amit akkor kevésbé érzékeltünk, annál inkább most, hogy a közigazgatás központosítását akkor valóban koalíciós partnerei akadályozták meg, ami utólag is meglepő, ha figyelembe vesszük, hogy az egyik kormánypárt elnöke Vladimír Mečiar volt, akit nagyon nehéz lenne háromszoros kormányfői múltját ismerve az önkormányzatok hívének nevezni. Most, hogy a szocialisták egyedül kormányoznak, az élet számos területén láthatjuk azt az igyekezetet, hogy a kormány igyekszik mindenben meghatározó szerephez jutni, de legalább is ellenőrzése alá vonni az egyébként alkotmányosan független állami intézményeket, sőt, olykor a magánszférát is – gondoljunk csak az egészségügyi

biztosítási rendszer körül zajló vitákra és eseményekre. De maradjunk az önkormányzati szférában, s emlékezzünk például arra, hogy az oktatásügyi miniszter „felesleges közvetítő elemnek” nevezte az önkormányzatokat a közoktatás rendszerében, holott 2002-től az általános iskolák esetében a helyi önkormányzatok, a középiskolák és gimnáziumok esetében pedig a kerületiek rendelkeznek iskolaalapítási és fenntartói joggal, amely hatáskört ráadásul nem államigazgatási átruházott, hanem alanyi jog gyakorlásaként látnak el az önkormányzatok. Talán nem véletlen, hogy a központosító, egyben az önkormányzatiságot durván sértő kísérletet egyként értettük meg szlovák kollégáinkkal, hiszen mi petíciós aláírásgyűjtésbe kezdtünk ezeknek a céloknak a megakadályozására, a városok és falvak társulása pedig országos konferenciát hívott össze, amely egyértelmű üzenettel zárult: az önkormányzatok készek és képesek ellátni iskolafenntartói kötelességeiket.

- Robert Fico társadalmi vitát tart fontosnak javaslatával kapcsolatban, ugyanakkor a közgyűlésen elmondott beszédében erőteljesen hangsúlyozta azt is, milyen eredményt vár el ettől a „nyilvános párbeszédétől”. Azt szeretné, ha a polgárok többsége kimondaná, hogy sok a nyolc megye, elégséges lenne a három kerület plusz az önálló státussal rendelkező főváros, Pozsony, vagyis az a területi-közigazgatási felosztás, amelyet a szocializmus érájában alakított ki az akkori állampárt. Nem visszatetsző egy társadalmi vita előtt, ha közben a kormányfő elkötelezi magát egy konkrét változat mellett?

- A kormányfő érvelése, amely szerint azért tartja fontosnak a nyolcmegyés rendszer felváltását egy más területi-közigazgatási rendszerrel, mert az emberek nem azonosultak a 2002-ben kialakított régiókkal, éppenséggel elfogadható. Annyit viszont fontosnak tartok megjegyezni, hogy az önkormányzati kerületek határait – a járásokkal együtt - már korábban kialakították, az általános tiltakozások ellenére Vladimír Mečiar harmadik kormánya hozta létre és látta el államigazgatási feladatokkal ezeket a területi egységeket, még 1997-ben. Nem véletlen, hogy 2001-ben, a decentralizációs folyamat részeként több tervezet és javaslat is született arra, hogy ne az államigazgatási kerületek alkossák az önkormányzati egységek területét, és éppen azért, mert a felosztás életidegen volt. Abban viszont már nem értek egyet Robert Fico kormányfővel, hogy ezt az életidegen felosztást háromkerületi rendszerrel kellene felváltani, s éppen azért nem, mert szerintem ez sem állna közelebb az emberekhez, mint a jelenlegi.

Hogy mire alapozom ezt a véleményemet? Nem tudok arról, hogy az elmúlt 10-15 évben lett volna olyan felmérés, amely vizsgálta volna a regionális identitás kérdését, azt viszont regisztráltam, hogy például Pozsonyban éves rendszerességgel tartanak kulturális rendezvényt vagy bált az Árvából, a Szepességből vagy éppen a Zemplénből az ország fővárosában letelepedett emberek, zömmel művészek, tudósok, egyetemi tanárok. Az árvaiak nem nyugat-szlovákiaiak mondják magukat eközben, ahogy a szepességiek vagy a zempléniek sem keletiek, hanem néven nevezik a régiót, ahonnan jöttek. Csak melleleg jegyzem meg, hogy szándékosan nem érveltem a gömöriekkel, a bodroköziakkal vagy éppen saját szülőföldemmel, a Csallóközzel. Az én megítélésem szerint tehát a kerületek határainak átrajzolásokor, illetve az önkormányzati régiók számának a megállapításakor abból kellene kiindulni, mennyi olyan természetes régiója van Szlovákiának, amellyel történelmi és kulturális hagyományai, az ott lakók társadalmi szokásai és gazdasági készségei alapján azonosulni tudnak az emberek, s ha lehetőségük nyílik rá, az önkormányzatiság elve alapján tesznek is fejlődésért. Nekem meggyőződésem, hogy Szlovákia új területi elrendezését kizárólag a természetes régiók

önigazgatási jogának elismerésével szabad, érdemes átalakítani.

- A kormányfő azonban azzal is érvelt, hogy a nagyobb területi egységek jobban megfelelnek az Európai Unióban számon tartott, úgynevezett NUTS terület-felosztási rendszerének.

- Én ezzel nem érvelnék, mert ha figyelembe veszem, hogy például Lengyelországban milyen területeket ölel fel a NUTS-rendszer, akkor Szlovákiát semmilyen további területi egységekre nem szabadna osztani. Ugyanakkor sem Lengyelországban vagy Magyarországon – ahogy Szlovákiában sem – nem azonosak a regionális önkormányzatok és a NUTS-rendszer határai, vagyis az uniós területi-felosztási rendszer nem indokol semmilyen új területi-közigazgatási változtatást az országban. Ellenben emlékeztetnék arra, hogy az Európa Tanácsnak a Helyi Önkormányzatok Európai Chartája mellett vagy egy másik dokumentuma is, nevezetesen a Regionális Önkormányzatok Európai Chartája. Ezt a dokumentumot is hosszasan készítettek elő és minden tagállamban konzultáltak az Európa több országát képviselő szakértők és önkormányzati szereplők, s az így véglegesített változatot az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése jóvá is hagyta, csak éppen az országok kormányfőiből álló Miniszteri Tanács nem fogadta el, ennek megfelelően nem lett a dokumentum általános érvényű ajánlás a tagállamok számára. Ez a dokumentum is határozottan a természetes régiók mellett áll ki, s azt mondja ki, hogy valós és hatékony regionális önkormányzást, öngazgatást alapvetően ezekben a régiókban lehet megvalósítani. És fontosnak tartom megjegyezni, hogy a dokumentum a természetes régiók meghatározásánál javasolja figyelembe venni az ott élő emberek által használt anyanyelvet is. Tudom, persze, hogy erre a dokumentumra nem lehet hivatkozni a már említett miniszteri tanácsi elutasítás miatt, holott megállapításait szakmai szempontból nemzetközi szinten senki nem kérdőjelezte meg.

- A városok és falvak társulásának közgyűlésén bejelentett kormányfői szándékok másik részét, vagyis azt, hogy a központi hatalomnak részt kell vennie a kerületi önkormányzatok munkájában konkrét döntéshozói joggal, éles bírálatot váltott ki a szakemberek körében. Többen attól

sem riadtak vissza, hogy elmondják, a szocialista rendszerből ismert kerületi nemzeti bizottsági rendszer visszaállítására bújik meg a szándék mögött. Ön el tudja képzelni, hogy egy önkormányzati testület munkáját valamilyen kormány által kinevezett biztos vagy elnök irányítsa?

- Igazából nincs tapasztalatom az egykori szocialista éraban működő nemzeti bizottsági rendszerrel, hiszen a bársonyos forradalom idején én éppen az érettségire készültem, de arra határozottan emlékszem, hogy a rendszer-váltás első és legfontosabb lépésének tartották az ország akkori, új vezetői annak a közigazgatási formának a felszámolását. Utólag, különböző tanulmányaim során értettem meg igazából, miért volt az önkormányzatiság hívei számára olyan rendkívül álságos a nemzeti bizottsági rendszer. Merthogy látszatra az emberek akarataiból, tehát választások útján létrejött szervekről volt szó, ellenben az emberek nem választottak, hanem szavaztak azokra a – már bocsánat a kifejezésért – figurákra, akiket az állampárt, tehát a kommunista hatalom kiválasztott a különböző pozíciók betöltésére. És ennek megfelelően ezek az úgynevezett megválasztott szervek igazából csak azt tehették, amit a központi párhatalom elfogadott, vagy – ha úgy tetszik – diktált. Nem hiszem, hogy ez a rendszer bármilyen formában is visszahozható, sőt, azt sem, amit a kérdésében felvázolt, hogy tehát a valószínűleg megválasztott önkormányzati képviselők munkáját akár helyi, akár kerületi szinten az államigazgatás embere irányítsa. Mert ellentétben a nemzeti bizottsági rendszerrel, az önkormányzattal már van tapasztalatom, s azt kell mondanom, hogy míg a parlamentben számon kérhető például a párhovavartatás, s annak alapján mondjuk egy adott szavazáson tanúsított magatartás, a helyi önkormányzatok szintjén ez elképzelhetetlen. Ott csak az argumentumok számítanak. De azért sem hiszem, hogy a kormányfő központosító szándéka megvalósulhat, mert – végül is – a Smernek nagyon erős a képvisellete mind a helyi, mind a kerületi önkormányzatokban, és szerintem azok az emberek ugyanúgy elkötelezett hívei a szubszidiaritás elvének, mint mindenki más, aki átélte az öngazgatás gyakorlásának a szabadságát és felelősségét.

Szociális kérdések és megoldások a Csángó Kistérségben

Pered - Községháza

A Szlovákiai Városok és Falvak Társulása közgyűlésének egyik legvitatottabb témája a szociális ellátórendszer működése-működtetése volt. A témakörrel kapcsolatos kérdéseimre polgármesterek, hivatalvezetők és felelős községi alkalmazottak válaszoltak, akik valamennyien egyetértettek abban, hogy a szociális gondoskodás, a gondozószolgálat, a gyermekétkeztetés, a közmunka-programok, a szociális otthonok fenntartása és más, az idősekről, gyerekekről, elesettekről és nélkülözőkről való gondoskodást hatékonyan helyi szinten lehet és kell biztosítani. Mindez azonban csak az állam és a helyi önkormányzat szerepének tisztázásával, a jogok és hatáskörök pontos meghatározásával, az erre szánt anyagiak áttekinthetőségével és hosszútávú garantálásával lehetséges elfogadható színvonalon.

A négy településen – Deáki, Farkasd, Negyed és Pered –, ahol témáinkban érdeklődtem, a gondozószolgálat biztosításában rugalmasan és viszonylag gyorsan alkalmazkodnak a felmerülő igényekhez. Képzett gondozók látják el a feladatot rész vagy teljes munkaviszonyban, átlagosan négy órát gondozva a rászorulókat. Pereden **Borsányi Gyula** polgármester elmondta, hogy 9 gondozónő 14 idős emberen segít, ennek a tevékenységnek 45.000 euró az évi összköltsége. A segítségre szorulóknak a településen csak növekedni fog, hiszen ma már 700 a hetven éven felüli lakosok száma. A várhatóan fellépő igényekről már most kellene gondolkodni, keresni a kielégítő megoldást.

Az otthonápolás finanszírozásával új munkahelyek is teremthetők, a betegek, az öregek pedig otthoni környezetben gyógyulhatnának, épülhetnek.

Jancsó István, Negyed község polgármestere szerint az újabb hatáskörök, kötelezettségek önkormányzatokra való átvitelénél világos, átlátható pénzügyi szerkezetet kell kialakítani, megfelelő garanciákkal. Ugyanilyen fontos, hogy a már kompenzált szociális és egyéb területekre áttutált állami juttatásokról is pontos, részletes kimutatás legyen, ellentétben a jelenlegi helyzettel, amikor az állam egy csomagban, az adóval együtt utalja át a pénzt az államkasszából.

Fontos feladat a szociális segélyre szoruló szülők gyerekeinek étkeztetése. Amíg Pereden és Farkasdon az iskolakonyhán rendszeresen étkező gyerekek számának csak néhány százaléka a támogatásra szoruló gyerek, addig Deákin 37 százaléuk, Negyeden 35 százaléuk kénytelen élni a kedvezménnyel. **A Deáki Községi Hivatal vezetője, Jakócs Krisztina** szerint még ennél is

Jakócs Krisztina

több rászoruló gyerek van a faluban, de szülei különféle okokból nem kérvényezik ezt a szociális juttatást. A támogatási keretek ismeretében az önkormányzatok meg tudják oldani az iskolai étkeztetést. Egyének, szervezetek, vállalkozások hozzájárulásával színvonalas étkeztetést tudnak biztosítani.

A rászoruló családok egyszeri vagy többszöri anyagi megsegítése nem általános, mert ezt a községi költségvetés nem teszi lehetővé. Csak bizonyos esetekben találtunk rá példát, vagy iskolakezdéskor, amikor a települések önkormányzata megsegítette a rászoruló családokat.

A közmunka-program, illetve a munkahelyteremtés területén nyújtott állami lehetőségeket a térség önkormányzatai az igényektől, lehetőségeiktől függően használják ki. A 2004/5-ös május 1-i hatállyal életbe lépett, az ún. Aktivizációs tevékenységről szóló törvény módosítása sem javítja a jelenlegi állapotot. Az a tapasztalat, hogy a munkanélküliek körében kevés a hajlandóság az ilyen jellegű foglalkoztatottságra. A szakemberek, mesteremberek számára kevés a kínálható bér, a többiek, a többség el sem fogadja a felkínált lehetőséget. Jancsó István, Negyed polgármestere szerint, ahol az utolsó 5 évben 35 szerződés alapján 757 munkanélküli kapott lehetőséget bizonyítani – dolgozni –, ésszerű lenne, ha az eddig már két alkalommal foglalkoztatott, megfelelő és megbízható munkavállalók számára nem korlátoznák az újabb időszakra szóló munkát.

Iván Gyula, Farkasd község polgármestere elmondta, hogy a megszűnt helyi

Borsányi Gyula

Iván Gyula

mezőgazdasági szövetkezet felújított, felvásárolt ingatlanjaiban tevékenykedő cégek jelenleg mintegy 300 embert foglalkoztatnak, közel annyit, mint a valamikori szövetkezet. Az évekkel ezelőtt kiépített, de a gazdasági válság miatt máig üresen álló ipari parkokat tulajdonukban tudó önkormányzatok helyzete nagyon rossz (Deáki). Igyekezettük ellenére sem képesek megoldást találni, a kormány által létrehozott ügynökségek sem tudnak megfelelő beruházót biztosítani, a kölcsönöket pedig folyamatosan vissza kell fizetni.

A településeken megoldott az idősek-ről, a nyugdíjasokról való gondoskodás kérdése, helyiségeik vannak, szervezeteik, csoportjaik dolgoznak megfelelő önkormányzati támogatással. Pered és Farkasd községek saját tulajdonú, állami működtetésű szociális otthonokkal rendelkeznek, ahol 18, illetve 26 idős

ember van elhelyezve. Farkasdon egy magántulajdonban lévő szociális intézmény is van, ugyancsak 26 fős létszámmal. A falvak által működtetett szociális otthonok üzemeltetéséhez többé-kevésbé elegendő az állami juttatás, az étkeztetésről azonban az önkormányzatoknak kell gondoskodnia. Az épületek karbantartásának, felújításának kérdése sajnos még máig sem tisztázott, a felmerülő gondokat mindaddig a települések költségvetéséből oldották meg.

Évtizedek elteltével vált általánosan elfogadottá a nyugdíjasok, rászorultak étkeztetése, amelyet a község biztosít. A „szegénykonyha, szegényház” fogalmak mára már elfelejtődtek. A jó szervezésnek, a vezetők és alkalmazottak munkájának köszönhetően elfogadottá, elismertté vált a szociális juttatásnak, a közétkeztetésnek ez a formája. A mindig friss, ízletes, házhoz szállított, ele-

gendő mennyiségű és jó minőségű étel biztosítását kevés emberrel, rugalmasan oldják meg valamennyi kérdezett településen. Nagy segítséget jelent – ezen a téren nagyok a lehetőségek –, ha a falu őstermelői, vállalkozói, kereskedői terményeik, árukészletük feleslegét felajánlják a nyugdíjas étkeztetés céljaira. Arányos és megfelelő erkölcsi elismerést kiérdemelve és kapva.

A községi hivatalok gondjait szaporítják (esetünkben Deáki és Negyed községeket) a börtönből hazakerülő, a törvény által büntetésük utolsó szakaszát otthon letöltő polgárok. A falu a járásbíróssággal köt szerződést a kötelező munkavégzés biztosítására, vállalja munkabiztonsági és egyéb kiiskolázásukat, munkavédelmi eszközöket, munkaruhát és munkaeszközöket biztosít számukra. Nem végiggondolt és nem megoldott a törvény végrehajtása, nálunk gyakorlat nélküli. Felügyeletük nem biztosított, megbízhatóságuk kérdéses, a velük kapcsolatos kötelező adminisztráció a községi hivatalokat terheli.

A Csángó kistérség településeinek tisztségviselői elsősorban a tisztánlátást, a pontos, kimutatható, ellenőrizhető feladat- és pénzelosztást várják az államtól. Világos, alkalmazható, konkrét szabályokat, a törvények alkalmazásának hatásos módszereit, amelyeket mindkét fél betart. A szociális kérdések kezelése, a gyerekekről, az idősekről, a bajbajutottakról való gondoskodás színvonala, szervezettsége a társadalmat minősíti.

Szabó Frigyes

Pered - Emlékmű

Tízéves a nádszegi Szent Erzsébet Egészségügyi és Szociális Otthon

Mi életet egy községet, közösséget? Természetesen a komfort, gondolnák a legtöbben. Az első szempont, hogy legyen mindenkinek munkahelye, kiépült infrastruktúra és jól működő szolgáltatások elégítsék ki a lakosok igényeit. Ezek a kérdések és válaszok főleg napjainkban hangzanak el különös hangsúllyal, amikor a pénzügyi és gazdasági válság korát éljük, és – sajnos – az európai politikusok az emberek millióin végzett, megszorításoknak nevezett kísérletet tartják egyedüli üdvözítő megoldásnak, s „természetesen” a szociális kiadások lefaragását, az emberek életminőségének takarékra állítását. Ebben a „szegénységgyárban” kevés embernek jut eszébe, pedig legalább ennyire fontos, hogy az ott élő generációknak múltja és jövője legyen, hogy együtt élhessen idős ember a fiatallal, hogy az öreg és beteg ember, amennyire csak lehet, teljes értékű életet élhessen. Hogy a magatehetetlen beteg, idős ember ne legyen teher a család számára, s mégis a hozzátartozók közelében éljen. Mindazonáltal az utóbbi szervesen kiegészítheti az előző igényeket is.

Hogy az egy fecske nem csinál nyarat mondás nem mindig helyénvaló, arra a legjobb példát a mátyusföldi Nádszeg találja meg az ember. Ezen a településen működik ugyanis az ország talán legszebb és legnívósabb, legemberközelibb egészségügyi és szociális otthona. S mindez az önkormányzat, illetve az általa alapított Tolerancia nonprofit szervezet kezelésében. A „fecske” pedig, aki mindezt megálmodta, létrehozta, Juhos Ferencnek hívják. Bár Juhos doktor valószínűleg tiltakozna az egyszemélyes jelző láttán, és a rá jellemző szerénységgel azt mondaná: mindez kollektív erőfeszítések és csapatmunka eredménye.

„Az idő minket igazolt”

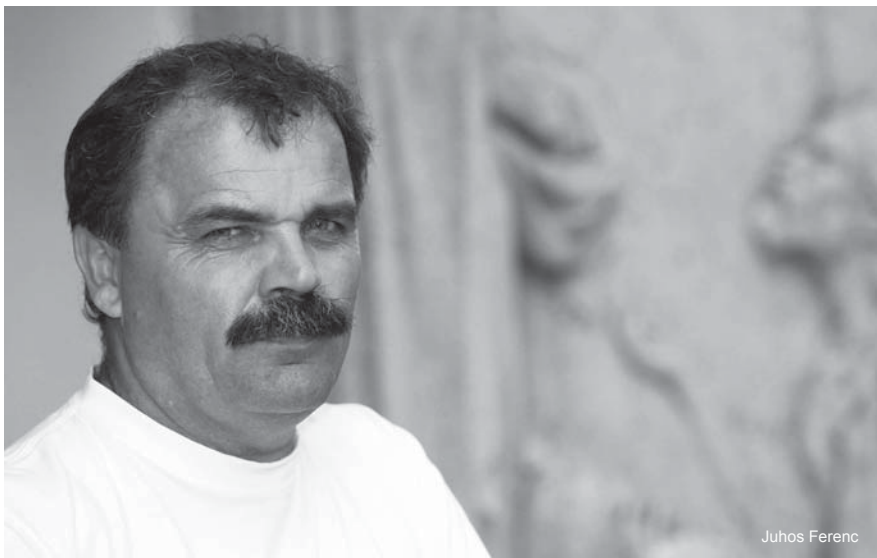
Az elmúlt egy évtizedben volt szeren-

csém többször is megfordulni Nádszegen, így „testközelben” győződhettem meg róla, milyen szívós munka, mennyi talpalás és optimizmus kell ahhoz, hogy az ember látszólag a világ legtermészetesebbnek látszó dolgát meg tudja valósítani, ráadásul úgy, hogy nem mindenki tapsol, sőt, jócskán akadnak ellendrukkerek is.

Első ízben a 2006-os árvizek idején jártam a faluban, amikor az áradat halálos ölelésében vergődött. 250 000 homokzsákot kellett kirakni a gáton sürgölődő embereknek, hogy megvédjék a települést, illetve annak ingóságait a Feketevíz zavaros habjaitól. Heroikus küzdelmet folytattak az emberek a vízzel, nem először, de külső segítséggel végül sikerült megfékezni. Döbbenet

néztünk szét, amikor felballagtunk a gátra. Körös-körül tengert láttunk, immár apadóban. A történelem ismétli önmagát. Amikor néhány napja felhívtam, Juhos Ferenc ismét arról beszélt, hogy monitorozzák a vízállást...

Nádszeget azonban már akkor sem és ma sem az árvizek tették-teszik híressé, hanem az egészségügyi és szociális központja. Az intézmény pár év alatt a határon túl is ismertté vált, hiszen Magyarországról is hoznak ide idős, beteg embereket, és sokan várják a felvételüket ide. Az ember azt hinné, hogy Nádszeget csupa öreg és beteg ember lakja. Holott szó sincs erről, nem a lakosság korösszetétele indokolta az intézmény létrehozását. Juhos Ferenc nem is titkolja, hogy miután éveket töltött az

egészségügyben (13 évig dolgozott a galántai kórházban technikusként és mentőtisztként), és rengeteg tapasztalatot szerzett, régi álmát váltotta valóra.

„Ha megfigyelem a médiákat és a politikusokat, s összevetem az ország egészségügyi állapotával, minderről szól a dolog, csak nem a betegről. Minderről szól a közigazgatási rendszer, csak nem a lakosról. Pedig úgy kellene hozzáállni ehhez, mintha a saját szüleinkről akarnánk gondoskodni. Aki üzletet akar csinálni, az alapítson bankot. Amikor nekifogtunk megépíteni ezt a szociális központot, maga a miniszter is azt kérdezte, mit akarunk mi ezzel.”

Immár három épület lesz

Induláskor hetven férőhelyes volt az egészségügyi központ, amely egyre inkább kinőtte magát. 2008 augusztusában került átadásra az új épület, Szent Erzsébet Egészségügyi és Szociális Központ II. néven. Az új központban kapott helyet a kibővített hospice (immár 25 ágygal), a szociális otthon (58 férőhellyel) és a rehabilitációs részleg. A régi központ megmaradt az idős emberek otthonának és szociális otthonnak, csak kibővítették napközi otthonnal, szintén az idős, beteg emberek részére. Napjainkban pedig épül az intézmény harmadik épülete. Egyébként mindkét központ a falu centrumában, a templom közelében, csendes, parkosított környezetben található. A tágas épületekben egy-, két- és háromágyas szobákban, külön előszobával és szociális helyiséggel tudják elhelyezni a rászorulókat. A bentlakókat szolgálja az ebédlő, a társalkodó helyiség, a teakonyha, valamint a parkosított udvar, szökőkúttal. Az orvosi ügyeletet a falu

körzeti orvosa látja el, a huszonnégy órás, szeretetteljes gondoskodást pedig a szakképzett egészségügyi nővérek és ápolónők biztosítják.

Minden szoba (és a hozzá tartozó szociális helyiség is) jelzőberendezéssel van ellátva, amivel biztosított a kommunikáció, s amely azonnali riasztást tesz lehetővé a személyzetnek. De akár kellemes zenét is sugározhatnak a betegeknek, akiknek – nem mellesleg – televízió is van a szobájukban. Beindították a mobilrendszert, a házi betegellátást, és hamarosan üzembe lép a nyomógombos rendszer, amivel bárkihez azonnal el tudnak jutni szükség esetén. Ez a skandináv országokból átvett modell Szlovákiában újdonságnak számít.

2003-ban tehát új fejezet nyílt Nádszeg életében. Az idő a polgármestert igazolta: az egyre bővülő, és egyre inkább fogalommal váló egészségügyi és szociális központ májusban tizedik évébe lépett. Az évfordulót természetesen méltóképpen, ünnepi műsorral és ebéddel ünnepelték meg, amelyre zsúfolásig megtelt az ebédlő.

Az ötletgazda polgármester, az intézmény igazgatója a kezdetekről

Amikor a gondolat megszületett, sokan nem hitték el, hogy ez meg is valósulhat. Minek faluhelyen egy ilyen épület, kérdezték. Főleg az nem fért a fejébe sok embernek, hogy szociális-egészségügyi intézményt akarunk létrehozni. A tíz év azonban választ adott arra, hogy nem léptünk rosszat. Főleg ha arra gondolunk, hogy sok családban ellátási problémák vannak, az idősebb nem lesz fiatalabb, aki pedig beteg és idős, annak szintén helye van a nap alatt. Úgy lá-

tom, hogy az egészségügyben uralkodó problémák maradandó sebet okoznak sok embernek. Maradandó sebet okoz a kórház a hozzátartozókban, amikor azt mondja, hogy huszonegy-huszonnyolc nap után haza kell vinni a beteget. Sokak számára ilyenkor megoldhatatlan kérdést jelent a hogyan tovább. Mi tíz év alatt egy betegnek sem mondtuk, hogy haza kell menni.

Hány betegük volt a tíz év alatt?

A tíz év alatt 720 beteget láttunk el a hospice-ban, az intézményeinkben pedig összesen 1200-at, a házi szolgáltatásunkkal pedig közel 700 beteget láttunk el. De a számok lehet, hogy nem sokat jelentenek. Ha azonban visszagondolok az indulásra, és rátekintek erre a táblára, s a piros, fehér, zöld és más színű névjegyeket nézem, amely színek mind-mind más betegséget és állapotot jeleznek, azt látom, hogy telt házzal működünk. (Beszélgetésünk színhelyén a falon egy tájékoztató tábla függ.) Mindössze egy-két üres helyünk van állandóan, amire szükség van. A tíz év arról is tanúskodik, hogy harcolni jobb, mint győzni, s utazni jobb, mint megérkezni. Márpedig naponta meg kell vívni a harcot. Nem a páciensért, hanem azért, hogy naponta méltó módon el tudjuk látni őket, hogy mindig legyen forrás a fizetésekre, a működésre. Nem könnyű feladat előteremteni a bért nyolcvan alkalmazott számára.

Az intézmény köztudottan nemcsak a nádszegiek igényeit szolgálja

Az 1200 klinésünknek valamivel több mint 10 százaléka nádszegi. De elmondhatom, hogy Szlovákia összes zugából felkerestek-keresnek bennünket, Kassától Zolnáig, Komáromtól Pozsonyig. És ez benne a jó. Érdekes módon, ha valaki ide érkezett, mondjuk Zsolna környékéről, két-három hónapon belül új páciensek érkeztek ugyanabból a faluból vagy városból. Sikerült a községbe hoznunk több szakorvost: idegyógyászt, sebészt, belgyógyászokat, nőgyógyászt, rehabilitációs orvost, de nem elhanyagolható, hogy van gyorsmentő szolgálatunk is.

A tíz év fontos állomásai

Az elején azt mondtam, hogy ötvenként fejlesztést végzünk. Tíz éve adtuk

át az első, öt éve a második épületet, most pedig, majd kétmillió eurós beruházással – európai uniós forrásokból – építjük a harmadikat. Ennek köszönhetően ötven hellyel bővíthetjük a szolgáltatásainkat, vagyis kapacitásunk eléri a kétszáz férőhelyet. Épül itt az idősek számára egy ebédlő, amely a betegek kivételével a környék igényeit is fogja szolgálni, de lesz itt irodaházunk is, a karkötő-rendszer központja, és szeretnénk szociális és egészségügyi tanácsadást is végezni, s nem utolsósorban elérni, hogy a nádszegi lakosok minden ügyes-bajos dolgukat egy helyen intézhessék.

Valamennyien tudjuk, hogy nem elég álmodni...

Tudni kell a kapukat is döngetni, és bejutni minden ajtón, de mindig tisztességesen és indulatmentesen. Ami lényeges: egy-egy idős ember és hozzátartozó visszaköszönő szava, egy-egy beteg szemében megbúvó mosoly feledésbe meríti a gondokat. Ezért érdemes küzdeni.

Milyen anyagi értéket képvisel a hospice, nyugdíjas és szociális otthon? Elsősorban nem az anyagiakban kell gondolkodni, amikor ezzel a kérdéskörrel kezdünk foglalkozni mert akkor talán nem jutunk el a megvalósításig, de ez nem zárja ki azt sem, hogy másfajta megközelítéssel megvalósítható. Már maguk a létrehozott épületek magukban hordozzák az anyagi értékeket, persze ezek veszíthetnek az értékükből, de ha tekintetbe vesszük a bennük folyó tevékenységet, ami nívós szinten van, akkor együttesen nőhet az értékük.

Milyen források segítségével sikerült mindezt megvalósítani?

Az első épület több minisztérium és minisztériumi alapok által kiírt pályázatok elnyerésével épült, a másik banki hitelből, amely nem a községet terheli, a most épülő épületkomplexum pedig eu-s pályázati forrásokból épül. Tehát minden szegmensből csippentve lett összerakva.

Mennyire terheli meg Nádszeg költségvetését az intézmény fenntartása?

Ez kérdés több helyen és gyakran elhangzik. A válasz egyszerű és egyértelmű: a község költségvetését nem terheli. Persze ehhez hozzátartozik, hogy 2002-ben a község és a község által korábban alapított k.f.t. létrehozta a Tolerancia nonprofit szervezetet a fentebb már említett célra.

A biztosító és az állam mekkora szerepet vállal a fenntartásban, hiszen nagy terhet vesz le az állam válláról?

Az elmúlt 10 évben a támogatási rendszer többször változott, hol így, hol úgy, de azért valahogy elbukdácsoltunk a 10 évet. Az egészségbiztosító a hospice illetve az egészségügyi szolgáltatásainkat segíti, az állami költségvetés pedig a szociális ellátáshoz járul hozzá. Azt, hogy milyen terhet veszünk le az állam válláról, kevés embert érdekel, de az, hogy milyen terhet vettünk a vállunkra, ugyanúgy keveseket. Sajnos ez van, ez valamelyest a csináld magad mozga-

lomhoz hasonlít. Nem panaszkodom, hiszen, ha vállaltam, vállaltuk, akkor nincs miért panaszkodni. Persze lehetne, de kinek segítenék a panaszokkal?

Javul-e, vagy romlik e téren a helyzet?

Ezen a téren, persze ez vonatkozik más területekre is, átfogó törvényi reformra lenne szükség, és itt nem csak az intézmények finanszírozására gondolok. Pontosabban azért lenne szükség az átfogó reformra, hogy összhangba tudjuk hozni az egyes ellátások működését. Meg kellene teremteni a hosszútávú anyagi hátteret is, hogy ne azon kelljen minden évben gondolkodni, hogyan éljük túl a következő évet.

A községi önkormányzatnak a törvényből adódóan emelett sok köteleességet kell ellátnia, és a falunak más beruházásokra, karbantartásra, fejlesztésekre, fenntartásra stb. is szüksége van. Hogyan lehet ezeket összhangba hozni? Magyarán: hogyan oldható meg, hogy Nádszegnek „ne menjen rá a gatyája is” erre az intézményre?

Egy olyan rendszerrel állunk szembe, illetve vagyunk körbehálózva, amelyből a menekülési útvonal mindig a községek felé vezet. Nekem nincs azzal bajom, hogy sok köteleességet kell ellátni, hiszen azt mondják, hogy ahol hét gyermek jóllakik, a nyolcadik sem marad éhen. Csak szemléltetésképpen: egy állami intézményben egy adott ügyet talán tízen intéznek, míg önkormányzati szinten tíz ügyet egy hivatalnok intéz. Természetesen szükség van, pontosabban inkább lenne saját forrásokból létrehozott beruházásokra, fejlesztésekre és fenntartásra is, de az eddigi tapasztalataim azt mutatják, hogy ezen a téren nagyon mostoha helyzetben vagyunk. A községek nem csak most, de korábban is alul voltak és vannak finanszírozva, és saját forrású beruházásokról talán csak álmodni lehet. Egy egyszerű példa: a bérlakások építése, amelyekre nagyon nagy szükség van, az állam és a lakásfejlesztési alap közös projektje már nagyon régen. Az állami támogatás és hitel a községek részére 30 éves futamidővel, 1 százalékos kamattal, az első látásra nagyszerűnek tűnhet, de az a bizonyos 1 százalék is nagyon sok tud lenni, a 30 évről nem is szólva. A 30

Szent Erzsébet Egészségügyi és Szociális Otthon, Nádszeg

év alatt annyi minden változik, lehetnek nem fizetők, és ha kitesszük őket, a probléma akkor is a község gondja marad. Hadd ne folytassam. Ami pedig az intézményt illeti, a község majdnem teljes szociális ellátását biztosítja, költségvetésileg nincs rákötődve a községre, és ezen felül még mukahelyteremtő jellege is van, nemcsak elsődleges, hanem szekundáris szinten is. Szét kell választani az intézmény és a község működését, mindkettő külön utat jár. Az egyik az önkormányzatok göröngyös útjait, a másik pedig egy nagyon érzékeny és barázdákkal teli utat, az egészségügyi és a szociális ellátás útját. De nyugodtan kijelenthetem, hogy valahol ki is egészítik egymást.

Hogyan képes az önkormányzat megbirkózni a rá ruházott állami feladatokkal, beleértve a közhasznú munkák szevezését, a tartósan munkanélküliek támogatását és egyebeket?

Ezek az átruházott feladatok még mindig nincsenek teljesen átgondolva, és tényleg nagyon kifejező szó a birkózás. Ami a közhasznú munkák szervezését illeti, ezen a téren visszatértünk valahová 1990-es évekhez. Olyan összetett megoldásokat keresnek az egyszerű és jó megoldások helyett, hogy az ember csak néz, mint a moziban. Akkor, amikor a munkanélküliség olyan magas szinten van, amilyenén már rég nem volt, a községek keresik a már alig-alig kínálkozó lehetőségeket, az állam pedig „csak úgy ingyen” viteti a postásokkal házhoz a pénzt. Amúgy meg községi szinten sok minden megoldható, mindez sokszor csak hozzáállás és akarat kérdése.

Hogyan lehet mindennek eleget tenni, illetve mi az, amin változtatni kéne, hogy a rendszer jobban - s főleg emberségesebben - működjön?

Egy szóval is meg lehetne fogalmazni: saját magunkon kellene változtatni, persze, tisztelet a kivételeknek. Ahhoz, hogy a rendszer jobban és főleg emberségesebben működjön, a rendszert alkotó mozaikképeket kellene kicsit átforgatni, hogy azok egymáshoz illeszthetőbbek legyenek. Értem ez alatt azt, hogy egy átfogó változtatás ne arról szóljon, hogy melyik politikai párt vagy milyen kormány van hatalmon. Addig,

amíg erről szól a történet, sem a szakmaiság, sem a tapasztalat, sem a tudás nem kerül előtérbe, és így vesznek el a jó dolgok a rosszabbak rovására, és így fúj el minden jót is a változtatások és a változások szele. Ennek logikus következménye pedig az, hogy előre nem nagyon jutunk, és most is valahol ott tartunk, ahonnan elindultunk, pedig bizonyára most is van megoldás. Az pedig, mint mindig, az egyszerűségben rejlik.

Azon túl, hogy mintegy 80 embernek nyújt megélhetést, a község konyhájára is hoz valamit a Szent Erzsébet Egészségügyi és Szociális Otthon?

Ha azt mondanám, hogy ha már nem visz el semmit „csak” 80 embernek munkát ad, már akkor is hoz valamit. A beruházások önmagukban is gyarapítják a községet, ezen felül azokat a feladatokat, amelyeket a törvény a községekre ró, az intézmény több esetben átvállalja. A most készülő investíciók is „önkormányzatbarát” beruházások lesznek.

A tíz év rengeteg tapasztalatot is jelent...

Az igaz, hogy a 10 év ezen a területen és idestova 23 év az önkormányzati politikában rengeteg tapasztalatot jelent, de hát kit érdekel ez? Abban a reményben csinálni és tenni valamit, hogy az valakit is érdekel, már azt hiszem, rég nem működik, és kiment a divatból. Azonban abban a reményben csinálni és tenni valamit, hogy esetleg valakinek segítünk, ezért már érdemes.

Milyen tanácsot tudna adni más településeknek, önkormányzatoknak, hogy hasonló intézményt tudjanak alapítani-üzemeltetni?

Minden kolléga nagyon jól tudja, mit kell vagy kellene megvalósítania a saját településén, és amit megvalósít, létrehoz, ott az lesz a jó. Természetesen azoknak, akik ilyen vagy hasonló intézményt szeretnének létrehozni, ugyanúgy, mint ez időig, ha igénylik, szívesen segítünk.

Juhos doktor szerint, ha valaki idős emberek ellátásával akar foglalkozni, akkor a pénz sokadrendű legyen. Első a páciens. A tízéves tapasztalat azt mutatja, hogy a beteghez ezzel a filozófiával kell mindenkinek viszonyulni, legyen az portás, mosónő vagy takarítónő. Az első kapcsolat a portán kezdődik; már az sem mindegy, hogyan szólítják meg az épületbe belépőt. És nem csak a páciens kell a közösség tagjának tekinteni, hanem annak hozzátartozóit is. A nyitás napjától igyekeznek mindenkire a szellemre „rávezetni”. Mára a kételkedők is belátták, hogy van értelme a dolognak, és mindenki büszke az intézményre. Ráadásul egyre többen jelentkeznek a községből, hogy szeretnék idős hozzátartozójukat itt elhelyezni, aminek külön örülnek. Ami természetes igény, hiszen az illető otthon marad a községében.

Aki szép, rendezett körülményeket szeretne látni, melegen ajánlhatjuk neki, menjen el a násdszegi Szent Erzsébet Egészségügyi és Szociális Otthonba. S amit nem lehet elégszer hangsúlyozni: négyezer lakosú településről van szó, ezt az intézményt azonban többszáz ezer

lakosú városok is megirigyelhetnék!

Nemcsak „erről szól” Násdszeg

Az elején említett gazdasági válság mindenütt a panaszkodás Pandora-szelencéjét nyitja meg, és arra késztet sok polgármestert, hogy a saját tehetetlenségét, ötletek, elképzelések híján való ténykedését próbálja magyarázni. Például azt, hogy a foglalkoztatás bővítéséhez, a munkanélküliség elleni fellépéshez nincs kompetenciájuk, még ha az állam a „szociális kérdések” ebből is ruházott át feladatokat az önkormányzatokra. Juhos Ferencnek nincs kedve panaszkodni, kibeszélni magát a körülményekre. A recesszió dacára, mondja, az elmúlt években is szorgalmasan írták a pályázatokat, hiszen az uniós projektek csak nem álltak le, bár az ezekhez szükséges öt százalékos önrész nem mondható kevésnek. Nincs olyan bank, amely öt koronáért kilencvenötöt adna, márpedig az európai uniós támogatás ilyen. Amit az ember befektet a falujában, az ott is marad. Mint mondja, számukra elsődleges és legfontosabb volt az iskola sorsa, amely a hatvanas években épült, és igencsak megkívánta a rekonstrukciót, hőszigetelést. Ezzel párhuzamosan készültek a tűzoltószertár tervrajzai is, azzal a kormányzati szándékkal számolva, hogy minden járásban legyen néhány tűzoltóállomás. Násdszeg ezek közé került. Hogy nemcsak a lakosok egészségével, de a közbiztonsággal

is törődnek, bizonyítja, hogy rendőrök is otthont kapott a községben; az ott szolgáló tizenkét rendőr a környező településeket is ellátja. Az iskola és az óvoda felújítására beadott pályázattal ugyan sokáig nem volt szerencsésük, ráadásul a két intézmény közé ebédlőt is terveztek, az emeleti részben vendégszobákkal, de 2009-ben végre sikerült pályázatot nyerniük, és elkészült az iskola és az óvoda ablakcseréje, szigetelése. A faluközpont felújítása után, idén szeptemberben átadják az iskola új ebédlőjét. Ráadásul víztisztító-állomásuk van, logikus lenne tehát, hogy ez is legyen. Ezt is összehangolták a faluközpont felújításával, hogy ne kelljen (öt évig nem is lehet) felbontani az új utat, járdát. A kanalizáció központi része el is készült, már csak a műszaki ellenőrzést várják. A nagyobb eredmények közt feltétlenül meg kell említeni, hogy Násdszegen gombamód szaporodnak a bérlakások is, amelyekből immár 67 készült el. Van köztük háromszobás is, sorház is. De az iskola is műfüves pályát kapott. És mindezen kezdeményezés folyamatosan munkával, munkahelyekkel járt.

Násdszegen egykor egymást érték a főliák, és a lakosság zöme a mezőgazdaságban találta meg a megélhetését. Ez azonban a múlté. A kistermelők sorban mondanak le a földjeikről, s ezzel párhuzamosan egyre több ipari vállalkozó működik a településen. A kft-k szá-

ma meghaladja a hetvenet, és minden mesterség képviselője megtalálható Násdszegen. Végül említsük meg, hogy a katolikus templomot is felújították, és felállították a Szent István-szobrot az arra legméltóbb helyen, a templom előtti parkban. A kultúra központja természetesen itt is a művelődési ház, amelyben takaros könyvtár és internetes szoba áll a násdszegiek rendelkezésére. 1998-tól létezik a Násdszegi Ifjúsági Énekkar, a rendezvények sorát pedig hosszú lenne sorolni. Mint Juhos Ferenc mondja, a kultúra mindenképp fontos, mert ahol a kultúra meghal, ott meghal a falu. Násdszeget szerencsére ez a veszély nem fenyegeti. A községben van kábeltelevízió, de nincs községi csatorna. „Szerintem erre nincs szükség” – mondja a polgármester. Aki látni akarja a falugyűlést, jöjjön el, hiszen nyilvános. Ne otthón mosolyogjon más, aki esetleg nem tudja magát szépen kifejezni. A templomi misét sem lehet televízión nézni, aki akar, jöjjön el az isten házába. A közösség éljen közösségi életet.”

Násdszeg túlnyomó többsége katolikus, hívő ember, hiszen vasárnaponként nem ritka, hogy a két misén 5-600 ember gyűlik össze a templomban. A lakosság döntő többségében megőrizte magyarságát. S ezen nincs mit csodálkozni.

Kövesdi Károly

Párkányban „tűrhető” a szociális ellátás helyzete

Nyugdíjasok, Párkány

Pár évvel ezelőtt kezdtük megtanulni a válság fogalmát, folyamatosan krízishelyzetben élünk, vagy legalábbis úgy tűnik, nehezen bírunk kikecmeregni a pénzügyi, erkölcsi, társadalmi és még ki tudja, hány fajta válságból. Szlovákiát, azon belül pedig az ország déli részét különösképp sújtja a krízis, hiszen elég, ha csak a munkanélküliségi mutatókat és az ebből (is) következő szociális helyzetet nézzük. Párkány városa sajnos nem kivétel, a papírgyár bezárása óta nagyon megugrott az álláskeresők száma a településen, így joggal várják el az itt élő polgárok, hogy az önkormányzat legalább némileg enyhíteni próbáljon a hozzájuk forduló egyének nehezebbé vált sorsán.

A Párkányi Városi Hivatal Szociális Osztálya élén tevékenykedő Michaela Pajchortovát arról faggattam, hogy vajon az önkormányzat, ezen belül pedig a szociális osztály mi mindenben tud segíteni a polgároknak, mennyire képes enyhíteni a kialakult nem könnyű helyzet következményein. Elsőként arra kértem az osztályvezető asszonyt, hogy röviden mutassa be a szociális osztályt, és ismertesse az olvasókkal a tevékenységi körüket. **„A városi hivatal mellett működő szociális osztály feladatait három nagyobb témakörhöz tudnám csoportosítani. Ezek közül az első és talán leginkább szerteágazó az egészségügyi ellátás, ezt követi a szociális ellátás és tanácsadás, a szociális lakáskérdés és végül, de nem utolsósorban a kulturális téren történő támogatás. Mindegyik nagyon fontos, önmagában is önálló terület, de mi egységesen tekintünk magára a szociális ellátásra”** – válaszolja az osztályvezető, akitől az egészségügyi ellátásra vonatkozóan megtudom, hogy jelenleg a házi gondozás iránt van a legnagyobb igény a településen. Párkány városa, illetve maga az önkormányzat tizenegy ápolót alkalmaz, közülük hárman a gondozószolgálati központ munkatársai. Valamennyien rendelkeznek ápolói képesítéssel, bérüket az önkormányzat fedezi. Tevékenységük sokrétű, mert abba a „klasszikusnak” tekintett gondozói feladatkör mellett a háztartás vezetése, takarítás, bevásárlás és kíséret biztosítása orvosi felülvizsgálat esetén egyaránt beletartozik. Az adott ápoló feladatköre tulajdonképpen a gondozott személy igényei alapján áll össze, az egyes szolgáltatásokat szó szerint megrendeli az igénylő, amelyekért havonta fizet bizonyos összeget. Hogy pontosan mekkora pénzről van szó, az könnyen kiderül bárki számára, aki a város honlapján közzétett általános érvényű városi rendeletek közt tallózik. Az ápolói szolgáltatás díjszabását az önkormányzat a 3/2009-es általános rendeletben szabályozta. Ezt áttanulmányozva olvashatja az ember, hogy a díjszabás 1 eurótól 4 euróig terjed óránként, attól függően, hogy milyen típusú ápolói szolgáltatásról beszélünk. Az összeg nagyságát pedig az is nagyban befolyásolja, hogy hétköznapról, vagy hétfégeről van szó. Utóbbi esetben természetesen magasabb az ápolói díjszabás, amit minden esetben postai pénzesutalványon fizet be maga a gondozott személy, vagy – és ez a gyakoribb eset – valamelyik

Nyugdíjasok, Párkány

hozzátartozója.

Gondolom 24 órás felügyeletet kérnek leginkább, vetem közbe a megjegyzést az ápolói szolgáltatással kapcsolatban, ám megtudom, hogy nem így van. Állandó felügyeletet, illetve gondozói szolgálatot a város nem tud biztosítani, és ez érvényes azokra is, akik az önkormányzathoz tartozó gondozószolgálati központ munkatársai. Általában este tíz óráig tart az ápolói személyzet munkaideje, és ez a hétköznapokra, valamint a hétvégékre egyaránt érvényes. **„Vajon mi a különbség a gondozószolgálati központban élők és azok közt, akik az otthonukban fogadják az ápolókat? Ők szintén fizetnek a szolgáltatásokért?”** – kíváncsiskodom. A lényegét tekintve nincs különbség, árulja el Michaela Pajchortová, hiszen a gondozószolgálati központban élőkre ugyanaz a díjszabás vonatkozik, mint az otthon ápoltakra, és ott sincs állandó gondozószolgálat. Ennél a kérdéskörnél arra kérem az osztályvezető asszonyt, hogy röviden mutassa be a központot. A párkányiak tudatában egyébként nyugdíjas otthonként rögzült intézményről jömagam is csak most tudom meg, hogy nem egészen erről van szó, hiszen itt – ahogy már érintőlegesen szó volt róla – sem állandó gondozói szolgálat, sem pedig orvosi felügyelet nincsen. Az itt élők bért fizetnek a szobáért, ahol élnek, továbbá az általuk igényelt gondozói szolgáltatásokért. Olyan idős(ebb) egyének laknak itt, akik valamilyen okból (már) nem rendelkeznek saját lakással. Ez az ok több minden lehet, de leggyakrabban az, hogy lemondtak róla gyermekeik javára, vagy eladták ingatlanjukat, hogy aztán a pénzt az örökösökre hagyják. Maga a központ

huszonhárom egyágyas szobából áll, de jelenleg csak tizenötnek van lakója, tudom meg a beszélgetés során. **„Nagyon ráférne már az épületre a felújítás, és előbb vagy utóbb az akadálymentesítést is meg kell valósítanunk, hiszen ez uniós előírás. Egyedül, saját forrásból ezt a feladatot a város képtelen lesz megoldani, mindenképpen külső, elsősorban uniós forrásokra számítunk. A felújítás határideje 2015 vagy inkább 2016 vége, addig valahogy elő kell teremtenünk a szükséges forrásokat”** – tudom meg a fontos információt a gondozószolgálati központtal kapcsolatban. Arra a kérdésre, hogy egy tizenegyezer lakosú városra elég-e tizenegy, az önkormányzat hatáskörébe tartozó ápoló, igenlő választ kapok. Gondozásra, otthoni ápolásra ugyanis csak olyan személyek jogosultak, akik megfelelnek bizonyos követelményeknek. Ezek közül az első és legfontosabb, hogy állandó párkányi lakhellyel rendelkezzen az igénylő, de fontos az is, hogy kezében legyen az orvosi ajánlás. Továbbá maga a gondozói szolgálat általában nem „örökre szól”, hanem csak meghatározott időre, illetve a kérvényt időről időre újra be kell nyújtani. Mindebből az következik, hogy a jelenleg szolgálatot teljesítő tizenegy ápoló képes megbirkózni a sokrétű és bizony nem könnyű feladattal. Az ápolószolgálatot igénybe vevő lakosok száma pedig hónapról hónapra változik, de legtöbbször harminc körül mozog.

A szociális ellátás és tanácsadás témakörét érintve a beszélgetés során kiderül, hogy a szociális hivatal évente egyszeri segély odaítélésére és kifizetésére jogosult. **Hogy ki és mire kéri ezt az**

egyszeri segélyt, annak megválaszolása nem is olyan egyszerű. Az első és legfontosabb feltétel, hogy állandó párkányi lakhellyel rendelkezzen az igénylő, további fontos előírás az anyagi szükséghelyzet” – magyarázza az osztályvezető asszony. Nagyon változó, hogy mire nyújtják be az igényt az egyszeri segélyre, de a leggyakoribb okok közt a következők szerepelnek: tanszerek vagy ruházat vásárlása iskolakezdéskor, drágább gyógyszerek kiváltása, temetkezési költségek fedezése, stb. A megítélt összeg nagysága szintén változó, de nagyban függ attól, hogy mire kérik. Tanszerek vásárlása esetén természetesen az odaítélt pénz nagysága nagyságrendekkel kisebb, mint például temetkezési költségek fedezésekor. A kérvényt személyesen kell benyújtani, röviden megindokolni, az odaítélés után pedig a pénzzel el kell számolni, tehát számlákkal szükséges igazolni, hogy valóban a megfelelő célra költötte el a pénzüsszeget az illető. Amennyiben valamilyen szabálytalanság történik – például az odaítélt pénz nem a célnak megfelelő felhasználásra –, akkor a teljes összeget vissza kell fizetni. Vajon mennyi, egyszeri segélyre vonatkozó kérvény érkezik a szociális osztályra évente? – teszem fel a kérdést. A válasz meglepő, ugyanis évente mindössze 20–30 kérvényt bírálnak el, ami nem tűnik soknak. Többre gondolna az ember, hiszen Párkányban meglehetősen sokan vannak nehéz helyzetben. Kiderül azonban, hogy a korábbi években valóban több kérvény érkezett, számszerűleg 50–70, ám amióta az önkormányzat szigorította ennek az egyszeri segélynek az odaítélési feltételeit, azóta jelentősen csökkent az igénylők száma. Mivel évi egyszeri alkalomról van szó, ezért semmi akadály, hogy a következő évben újból kérvényt nyújtson be a szükséghelyzetben lévő párkányi lakos. **„Villanyszámlát, víz-**

vagy gázdíjat mindenesetre nem lehet ilyen segélyből fizetni, mert nem erre találták ki. Mi minden igényléskor elmagyarázzuk a kérvényezőnek, hogy mire használhatja fel a pénzüsszeget, és mire nem. Szerencsére csak ritkán szokott előfordulni visszaélés, a legtöbbször megértik, hogy mi a célja a segélynek” – tudom meg. E mellett az egyszeri segély mellett azonban a párkányi önkormányzat egy másik támogatással is igyekszik a polgárokat segíteni. Ez pedig nem más, mint a kismamáknak nyújtott egyszeri segély 70 euro értékben. Alanyi jogon jár, tehát mindenki megkapja, aki állandó párkányi lakhellyel rendelkezik. Ráadásul az önkormányzat automatikusan küldi az erről szóló értesítést minden párkányi kismamának, tehát nem kell senkinek sem félnie attól, hogy netán elfeledkezik a kérvény elküldéséről. Egyébként 2008-as rendeletről van szó, akkor szavazta meg az önkormányzat azt a határozatot, hogy alanyi jogon minden párkányi kismamának ad egy bizonyos összeget. **„Ösztönzés és segítségnyújtás egyaránt vezette az önkormányzatot akkor, amikor elfogadta ezt az általános érvényű határozatot. Nem tudom, hogy más településeken adnak-e pénzt ilyen alkalomkor, s ha igen, akkor mennyit, de én személy szerint nagyon jónak tartom. Ez egyfajta gesztus és tisztelet is az önkormányzat részéről az anyukák felé”** – fejtegeti Michaela Pajchortová.

Párkányban évek óta lakás gondok vannak, viszonylag kevés lakhatási lehetőség adódik a fiatal párok részére. Pontosabban fogalmazva, eladó lakásokat folyamatosan kínálnak az ingatlanirodák, ám ezek ára a legtöbbször megfizethetetlen a gyermekvállalás előtt vagy közvetlenül utána álló házaspároknak. Viszonylag olcsó, a város tulajdonában álló bérlakások építése már

a '90-es években felmerült, ám ez évekig csupán csak ötlet szintjén volt jelen, mígnem 2010-re megoldódni látszott a probléma: ekkor adták át ugyanis a lakótelepen az önkormányzat tulajdonában lévő két, egyenként tizenkét lakásból álló épületet. Vajon mit kell tudni ezekről a lakásokról, illetve mennyire váltották be a hozzájuk fűzött reményeket? – faggatom az osztályvezető asszonyt, akitől megtudom, hogy a városi tulajdonú bérlakások kiutalásánál szintén az egyik legfontosabb feltétel az állandó párkányi lakhely, vagy legalábbis a házaspár egyikének mindenképpen helyi illetékességűnek kell lennie. További feltétel, hogy kiskorú gyermeket neveljenek, és legalább valamilyen jövedelmük legyen, hiszen a bérleti díjat és a rezsiköltséget havonta fizetni kell. Az összesen 24 lakásból álló két épülettöbbször egyébként 12 kétszobás és ugyancsak 12 háromszobás lakás található. A lakásokra beadott kérvények száma kezdetben, tehát még az építkezés idején száz körül volt, miután azonban megszigorították a kiutalás feltételeit, ez a szám jelentősen lecsökkent. Hogy mégis miként találtak gazdára a lakások, milyen módon döntötte el az önkormányzat, hogy végül melyik kérvényező kap lakást, nos, erre egy igen érdekes megoldást találtak: nyilvános sorsolást rendeztek a kérvényezők közt, így tulajdonképpen a szerencse döntött. Jelenleg valamennyi lakásnak van gazdája, tehát egy sem áll üresen, viszont a lakók folyamatosan cserélődnek.

Viszonylag újnak mondható az az általános érvényű városi rendelet, amely a kultúra és a sport téren nyújtott támogatásokra vonatkozik. A 3/103-as számú rendelet alapján az a párkányi lakos, aki valamilyen kulturális- vagy sportrendezvényt szervez, netán a várossal kapcsolatos kiadványt tervez megjelentetni, esetleg valamilyen helytörténeti megemlékezést készül össze-

Párkány - Látkép

állítani, támogatási kérelmet nyújthat be a szociális osztályra. A kérelmet a kulturális bizottság tárgyalja meg, végül a képviselő-testület elé kerül, ahol szavazás útján döntenek a pénzüsszeg odaítéléséről. A pénz nagysága természetesen változó, de minden esetben az adott rendezvény nagyságától vagy a kiadvány terjedelmétől függ. Ezt a fajta támogatást azonban nemcsak fizikai személyek kérhetik, hanem például oktatási intézmények is, egészen konkrétan a városi hatáskörbe tartozó művészeti iskola és a két alapiskola.

A beszélgetés során kíváncsi voltam arra is, hogy vajon a problémás családokra, ezen belül a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekekre mennyire tud odafigyelni a szociális osztály, illetve miben tud nekik segíteni. **„Az ügynevezett problémás családokra természetesen igyekszünk odafigyelni, ebben nagy segítségünkre vannak a helyi alapiskolák, hisz a legközvetlenebb kapcsolatban mégiscsak ők vannak velük. A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekekről ugyancsak tőlünk kapunk információkat, illetve adatokat, melyeket aztán mink továbbítunk az érsekújvári központnak. Ők az illetékesek ugyanis abban, hogy eldöntsék: mely gyermek részülhet például kedvezményes étkezési ellátásban, vagy kaphat tanszercsoomagot”** – mondja a szociális osztály vezetője. Ha problémás család kerül a látómezejükbe, akkor ők ezt jelentik az érsekújvári központnak. A járás illetékes hivatalának a jogköre intézkedni, ha netán egy gyermeket ki kell venni a családból, mert annyira rosszak az ott uralkodó körülmények. Az önkormányzatnak tehát nincs joga dönteni, a párkányi hivatal szociális osztálya ebben a problémakörben csak mint közvetítő fél játszik szerepet. Szerencsére nincs

olyan sok problémás család Párkányban, tudom meg, gyermek kivételére és kríziscentrumban történő elhelyezésére pedig csak nagyon ritkán kerül sor. Jelenleg két olyan, párkányi illetőségű gyermekről tud a szociális osztály, akiket ki kellett venni a családból. A legutolsó törvénymódosítás alapján az olyan gyermekek részére, akik több mint egy éve kríziscentrumban élnek, az adott önkormányzat havi 70 eurónak megfelelő összeget köteles elkülöníteni és külön számlán elhelyezni. Az osztály munkatársainak sikerességét bizonyítja az a tény, hogy a problémás családok 95 százalékában eddig még mindig sikerült megoldást találni, és tényleg csak a legvégső esetben kell ahhoz az eszközhöz nyúlni, hogy a gyermeket kivegyék saját közegéből.

Párkány abban a szerencsés helyzetben van, hogy az utcán nemigen látni hajléktalan embereket, én legalábbis ritkán látok „furcsa fazonú” egyéneket az utcán. Szemétkben guberálók vannak, sőt, közismert, hogy a szomszédos Esztergomból többen is átjárnak a hídon keresztül kukázni, megteremtve egy sajátos, szinte speciálisan párkányi jelenséget, a „kukaturizmust”. A beszélgetés vége felé arra voltam kíváncsi, hogy a Duna-parti városban mekkora gond a hajléktalanság, és mit tud ezzel kezdeni az önkormányzat. **„Szerencsére nincs nagy baj, hisz ténylegesen alig van hajléktalan. Az a pár, furcsa kinézetű és alacsony termetű ember pedig, akiket időnként látni a Duna-parton és a szeméttárolók körül, nem párkányi lakos. Azt persze nem lehet mondani, hogy egyáltalán nincs jelen ez a probléma, hiszen minden téli időszakban megnyitjuk a hajléktalan szállót, általában december elején és egészen márciusig működtetjük. Este hattól reggel nyolcig tart nyitva, ahol az alapvető tisztálkodást és higiéniai szükséglete-**

ket el tudják végezni a rászorultak. A házi rend betartását természetesen megköveteljük, és szigorúan ügyelünk arra is, hogy alkoholt ne hozzanak az épületbe” – tudom meg az alapvető információkat a hajléktalan szállóval kapcsolatban. A működési költségeket teljes egészében az önkormányzat állja, a legutolsó szezonban például mintegy ötezer eurónyi összeget kellett elkülöníteni. Ha volna rá anyagi keret, akkor természetesen a város akár napi egyszeri ingyenes étkezést is szívesen biztosítana, vagy bővítené a szezonálisan nyitva tartó intézmény által nyújtott szolgáltatásokat. Ám ez is, mint szinte minden manapság, az anyagi források nagyságától függ. Arra a kérdésre, hogy általánosságban nézve miként látja és értékeli a szociális helyzetet Párkányban, az osztályvezetőtől azt a választ kapom, hogy az adott körülményekhez és állapotokhoz képest nincsen ok panaszra. Akár rosszabb is lehetne a helyzet, hisz tényleg nincs könnyű helyzetben a város lakosságának többsége: munkalehetőség alig akad, vállalkozást indítani és fenntartani nehéz, hisz kicsi a vásárlóerő és maga az állam se nagyon siet, hogy a bevallottan hátrányos helyzetű déli országrészen valamilyen módon segítsen. Az önkormányzatnak pedig korlátozottak a lehetőségei, ám szociális téren semmiképpen sem szeretne az eddigi gyakorlattól eltérni, az éves, erre a célra elkülönített összeg esetleges csökkentéséről nem is beszélve. **„Személy szerint a leginkább azt kívánnám, ha az uniós pénzekhez, konkrétan az európai szociális alap által igénybe vehető összegekhez könnyebben hozzá lehetne férni. A jelenlegi pályázati feltételek ugyanis szerintem nem eléggé hatékonyak, és csak nehezen hozzáférhetőek. Valahogy ezen a téren kellene változást elérni”** – mondja a beszélgetés végén Michaela Pajchortová.

Tátyi Tibor

Párkány - Utcakép

Életképek Nagykapos szomorú szociális helyzetéről

A Nagymihályi járás jelenleg az ország legnagyobb munkanélküliséggel küzdő régiói közé tartozik, különösképpen érvényes ez a járás magyarlakta szegletére. Itt az elmúlt évek során szinte minden ágazatban nagymértékű leépítés volt tapasztalható, miközben nagyobb fejlesztések, amelyek sok munkaerőt igényelnének, nincsenek kilátásban. Ennek eredményeként a tanulmányaikat befejező ifjak az ország gazdaságilag fejlettebb régióiba, nem ritkán a környező államokba, vagy még messzebb költöznek jobb megélhetés reményében. Csehország és Anglia például rég a közkedvelt célpontok közé tartozik, de gyakran választják Magyarországot is. A munkalehetőségek hiányából fakadó nagyfokú elvándorlás, noha az ifjúság köreiből figyelhető meg a legnagyobb mértékben, egyre inkább érinti az idősebb korosztályt is. Az építkezési, szalag- és szakmunkák mellett az elmúlt években nagy divat lett a magánháznál végzett betegápolói, idősgondozói állás. Ezt, a többnyire Németországban vagy Ausztriában, nők által végzett tevékenységet nem csak fiatalok választják, hanem egyre több családanya is arra kényszerül, hogy hetekre otthon hagyja családját a kereset reményében. Igaz, pár hetes távollét alatt akár több mint ezer euró is megkereshető a betegek, idősek felügyeletéért, de sok ingázó véleménye gyakran az, hogy beérnék egy átlagos szlovákiai fizetéssel is, csak lenne munkahely a környéken. Elmondható, hogy jelenleg ritka az olyan bodrogközi, illetve Ung-vidéki település, ahonnan ne élne több huzamosabb ideje külföldön, vagy ne ingáznának családos emberként, két-háromheti, havi rendszerességgel a lakhely és a több száz kilométer távolságban lévő munkahely között. A helyzet és a kilátások sok bízakodásra nem adnak okot. A munkahelyek száma jelenleg is csökkenőben van, miközben egyre többen születnek bele a mélyszegénységbe. S ha a régióban bármilyen egyéb formában kezdenek is beszélni az emberek vagy az illetékes szakemberek a szociális kérdéskörrel, végül mindig, mindenki a fent leírtakhoz jut el.

A nagykaposi domov nyugdíjas otthon

Önkormányzati segítséggel a fiatalok otthonmaradásáért

A negatív folyamatok ellenére mégis vannak olyan kezdeményezések, amelyek a szülőföldön való boldogulást szeretnék elősegíteni. Nagykapon a régió fiataljainak bevonásával különböző pályázati forrásokból számos olyan ifjúsági tevékenységet végeznek, ami az otthonmaradást, a lakhelyen való érvényesülést ösztönzi. **Nagy Zsuzsanna, a nagykaposi városi hivatal ifjúságpolitikáért felelős fiatal projektmenedzsere** kifejtette, hogy a szociális program keretében egymást segítő köröket, önkéntes-programokat, kommunikációs tréningeket valósítanak meg. A Városi Szabadidőközpont mellett működő ifjúsági parlament tagjai több nemzetközi ifjúsági csereprogramot, kultúrával és környezetvédelemmel kapcsolatos rendezvényt, nemzetközi diákönkormányzati konferenciát bonyolítottak már le, illetve a helyi döntéshozattal is párbeszédet

Nagy Zsuzsanna

folymatnak. „A Copus Convent nevű rendezvény például arra szolgál, hogy a város képviselői építő jellegű, kétoldalú kapcsolatot létesíthessenek a helyi ifjúsággal abból a célból, hogy előmozdítsák a fiatalok közigazgatásban való részvételét, illetve, hogy az ifjúság tolmácsolhassa problémáit és igényeit” - tájékoztatott Nagy Zsuzsanna, aki továbbá kifejtette, hogy az ifjúsági projektek két fontosabb célja a fiatalok kezdeményezőkézségének, illetve vállalkozókézségének fejlesztése, legyen szó nemzetközi csereprogramról, nagyobb szabású konferenciáról, vagy kisebb helyi rendezvényről. Véleménye szerint kevés olyan fiatal van, aki képes

és hajlandó önállóan kezdeményezni, kevesen teszik meg azt, hogy kiállnak valami mellett és dolgoznak is érte, saját döntéseket hozva, amikért vállalják is a felelősséget. „Projektjeink megvalósítása során fontos, hogy a résztvevők rájöjjenek, nem szabad a sült galambra várni, az önálló cselekvés meghozza a gyümölcsét. Pozsonytól hiába reméljük régióink rossz gazdasági helyzetének megoldását. Az ország vezetése már rég telepíthetett volna a térségbe nagyobb gazdasági beruházást, ami a munkanélküliség csökkenését idézte volna elő. Ez viszont nem történt meg, így magunkra, egymásra vagyunk utalva” - jelentette ki a projektvezető, akinek a tapasztalatai azt mutatják, hogy aki valamilyen közösségi program során tesz a lakhelyéért, a régiójáért, az jobban magáénak érzi az otthonát és más szempontok szerint értékeli a szülőföldön kívüli érvényesülést. Mint elmondta, a projektekbe bekapcsolódó régióbeli fiataloknak számos európai országban volt már lehetőségük tapaszt-

talatokat szerezni, ami a későbbiekben nagyban hozzájárulhat sikerességükhöz a munkavállalás terén is. A nemzetközi környezetben való gyakorlatszerzés növeli a magabiztosságot, a talpraettséget, ami a későbbi érvényesülés során itthon is kamatoztatható. „Személyes tapasztalatból mondom, hogy az a fiatal, aki vett már részt projektmunkában, látott már el szervezői tevékenységet, a későbbiekben könnyebben feltalálja magát a munkahelyén is. A vállalkozási hajlam is jóval erősebb a közösségi munkában szerepet vállaló fiatalokban”- közölte Nagy Zsuzsanna.

Nehéz ügy a munkahelyteremtés

Petrikán Péter

Petrikán Péter, Nagykapos polgármestere elmondta, hogy a keleti régióban tapasztalható hatalmas arányú munkanélküliség erősen rányomja bélyegét a vidékre, így a Nagymihályi járás egyetlen magyar többségű városára is. A városvezetés régi álma egy ipari park, ami fellendítené a környék gazdaságát, viszont ez ügyben nem sikerül előrelépni. Az ez irányú reményeket csökkenti a jelenlegi szlovák kormány azon elképzelése, miszerint meghosszabbítják a széles nyomtávú vasútvonalat. Amennyiben ez megtörténne, Petrikán Péter véleménye szerint újabb csapást mérnének a régióra, hiszen ismét munkahelyek szünnének meg, emellett logisztikailag is csökkenne a térség súlya.

Nagykapos jelenleg valamivel több mint 100 embert foglalkoztat, beleértve a település által fenntartott oktatási intézményeket is. A városi hivatal által koordinált szociális munka kapcsán a polgármester megjegyezte, hogy a korábbi munkaprogram jobban működött. Tapasztalatai szerint a napi nyolcórás munkaidőre, minimálbérért alkalmazott munkások hatékonyabban dolgoztak a város területén. A beruházások kapcsán megtudtuk, hogy természetesen szívesen fogadják és a város részéről igyekeznek támogatni azokat a magánjellegű kezdeménye-

zéseket, melyek új álláslehetőségeket ígérnek, viszont ezekből nem sok van. Ha minden jól megy, a közeljövőben körülbelül harminc új munkahely jön létre abban az üzemben, melyet egy csehországi cégcsoport szeretne kialakítani, közölte a városvezető. A külföldi beruházó pelletgyárat tervez építtetni a település kataszterébe tartozó területen. A cégcsoporthoz tartozó egyik vállalat korábban két kazánházat már megvásárolt Nagykaposon. A tervek szerint a gyárban feldolgozott fapelletből villanyáramot termelnének, és az így keletkezett energiát távhő- és melegvíz-szolgáltatásra használnák fel. Az e módon előállított távhő és melegvíz akár huszonöt százalékkal is olcsóbb lenne annál, amennyit a helyiek jelenleg fizetnek ezekért a szolgáltatásokért. A pelletgyártó üzem sikeres működés esetén a későbbiekben akár meg is duplázná a foglalkoztatottak számát, tájékoztatott a polgármester.

A szociális kiadásokról

Ifj. Gyimesi György, a Nagykaposi Városi Hivatal vezetője elmondta, hogy az államtól 229 440 euró érkezett idén a helyi nyugdíjas otthonok részére. Az összeget, ami rendszerint a legnagyobb szociális célú tétel a költségvetésben, egy az egyben folyósítják a felhasználókhöz, vagyis ahhoz a két magánintézményhez, ami a városban működik. Míg a város állta az otthonok ellátását, nagy teher volt a költségvetés számára, jelenleg könnyebben „ki tudnak jönni” az állam által folyósított összegből. „Személy szerint azt gondolom, amit a város szociális téren nyújt, eléggé bőséges. Lehetőségeinkhez mérten sokat fordítunk erre a területre” - jelentette ki Gyimesi György. Mint megtudtuk, a nagykaposi költségvetésben 3000 euró szerepel egyszeri szociális segélyre elkülönítve, amelynek elosztása az önkormányzat hatáskörébe tartozik. A keretből azon kérvényezők részesülhetnek, akik számára a képviselőtestület mellett működő héttagú szociális bizottság jóváhagyja a kért támogatást. A költségvetésből emellett elkülönítettek egy összeget a szociális temetésekre, illetve a hátrányos helyzetűek számára kifizetendő szemétdíjra. A Nagykaposhoz tartozó veskóci városrészről autóbusszal iskolába ingázó diákok utazási költségeire 1300 eurót tett félre a város idén. A polgármester számára továbbá rendelkezésre áll évente

egy körülbelül 1500-2000 eurós keret, amiből a támogatásra igényt tartó rászorulóknak juttathat.

A várostól szociális segítséget kérelmező nagykaposi polgároknál a szociális munkások terepszemléje után az illetékes orvos kiad egy elbírálást, ami szerint megtörténik az osztályba sorolás. A város ez alapján határozza meg, milyen típusú támogatásra jogosult az igénylő. Amennyiben 24 órás felügyeletre szorul a páciens, indítványozzák az otthonban való elhelyezését, ha ennél kisebb fokú ellátást igényel, gondozónőt rendelnek ki mellé. A városi hivatal jelenleg 8 személyt foglalkoztat ilyen munkakörben. Munkaidejük hosszát az orvos határozza meg, fizetést a várostól kapnak. A költségvetésből idén 34901 eurót különítettek el erre a célra.

A város működtet egy nyugdíjas klubot is, ahol a nyugdíjasok hetente több alkalommal találkozhatnak. Évente néhány alkalommal kirándulást is szerveznek számukra, illetve három nagyobb szabású hagyományos rendezvényt, amiken általában 300-nál is több idősebb polgár vesz részt. Az intézményt, melynek működésére idén 7311 eurót tettek félre a költségvetésből, két fizetett alkalmazott vezeti.

A város jótékonyági akciókból is rendszeresen kiveszi a részét. Az önkormányzat a téli időszakban textilárugyűjtést szervezett a rászorulóknak részére, idén márciusban külföldi adományokból érkező ruhaneműket osztottak. Az Ausztriából származó szállítmánynak nagy sikere volt a rászorulóknak körében, ezért minden bizonnyal lesz folytatása a programnak, tájékoztatott a hivatalvezető.

A városban működik egy klasszikus nyugdíjas otthon, és egy szociális szolgáltatások háza. Az utóbbiban is vannak nyugdíjasok, hagyományos ellátással, illetve ápolnak súlyosabb betegeket, reménytelen eseteket is. Mindkettő magánintézmény. Ezenkívül működik egy néhány ágygal felszerelt elfekvő részleg a városban található kórház emeleti részén, amit a betegek maximum egy hónapig vehetnek igénybe, bizonyos napidíj fejében. Ide általában a végső stádiumban lévő, főleg idős pácienseket hozzák.

Nagy igény van a nyugdíjas otthonokra

A nagykaposi nyugdíjas otthonokkal nagyon jó a városvezetés viszonya.

Ezt tanúsította Ósz Katalin a Domov non-profit nyugdíjas otthon vezetője is. A város központjában működő intézményben 40 nyugdíjaskorú személyt gondoznak. A mindennapi feladatokat 17 alkalmazott látja el. A '60-as években épült többszintes lakóház '93-tól működik idősek otthonaként. Az intézményt főleg pályázati támogatások igénybe vételével a közelmúltan teljesen felújították, különböző rehabilitációs eszközökkel bővítették. Az igazgatónő elmondása szerint igyekeznek megtartani a családiás légkört, és mindent megtesznek a lakók életének jobbátétele érdekében. A különböző terápiás és gyógykezelések mellett változatos programmal teszik gazdagabbá a gondozottak mindennapjait. Az intézményben 640 euró a havi gondozás költsége, amit részben az állam, részben a rászoruló, vagy annak családja áll. Ósz Katalin az állami támogatással kapcsolatban sajnálatát fejezte ki, hogy évről-évre kevesebbet folyósítanak, ami igencsak megnehezíti a fenntartást. Ennek ellenére minden jelentkezőt befogadnak az intézménybe, anyagi háttértől függetlenül. „Nem tehetjük meg azt, hogy a kisnyugdíjasokat elutasítjuk, hiszen nem ettől függ, ki mennyit tett a társadalomért. Példának okáért említhető az az ötgyermekes anya, aki a családjával való folyamatos törődés mellett nem dolgozhatott évtizedekig, s ennek okán a nyugdíja is kevesebb, viszont öt munkás kezét felnevelt” - mondta el Ósz Katalin. Mint megtudtuk, egyre több a jelentkező, ezért néha megesik, hogy nincs azonnal üres hely, de ez esetben várólistáról jutnak be a jelentkezők, akik nem csak Ung-vidéki településekről, hanem a Bodroghözéből, illetve a közeli szlovák ajkú régiókból is érkeznek.

Nagykapos polgármestere a témával kapcsolatban elmondta, hogy a lakosság korösszetételéből adódóan, a lehetőségekhez mérten, a városvezetés számol a nyugdíjaskorú lakosság számának folyamatos növekedésével. A polgármester tájékoztatása szerint a város tulajdonában van egy félkész épület, ami a jövőben idősek otthonaként működik majd. A munkálatok befejeztével előreláthatólag 60 személy befogadására lesz alkalmas a komplexum.

A mélyszegénységben élőkön is próbálnak segíteni

Nagykapos városának a 2007–2013-as

időszakra kidolgozott szociális és gazdasági fejlesztési programja egy másfél éves munkafolyamat eredménye. Ez a szerteágazó fejlesztési terv nagyban segíti a helyi szociális problémák rendezését. A tervezet kidolgozásában 33 személy vett részt a településről, akik között megtalálhatóak a városháza alkalmazottai, az egyházak képviselői, a civil szervezetek és egyéb intézmények tagjai is. A feltérképezés során három célcsoportra bontották a város lakosságát, amelyeken belül meghatározták azok körét, akikkel elsődlegesen foglalkozni kell. Így létrejött a nyugdíjasok, a gyerekek és fiatal családok, illetve a halmozottan hátrányos helyzetűek csoportja. Ez utóbbiba tartoznak a legproblémásabb és a legnehezebben kezelhető lakosok, vagyis nagyrészt a mélyszegénységben élők, az alkoholisták, a gyerekotthonokban nevelkedettek. Főleg az e csoportba tartozó polgárokat igyekeznek segíteni azok a szociális terepmunkások, akik egy sikeres pályázatnak köszönhetően dolgoznak az Ung-vidék központi településén. Ők a városi hivatal segítségével elnyert 55700 euró támogatásból kapják fizetésüket és tartják fenn irodájukat. A hat terepmunkás a hároméves projekt keretében sokrétű társadalmi munkát végez. Tevékenységi körük az általános tanácsadástól a hivatalos ügyek intézésével kapcsolatos segítségnyújtásig terjed, miközben különös figyelemmel vannak a nehéz körülmények között élő gyermekek problémáira.

A „téglagyárban” a legrosszabb a helyzet

Nagykaposon legnagyobb szegénységben a Csicserei úti lakótelep cigány származású polgárai élnek. A helyiek által hagyományosan „téglagyárnak” nevezett városrészben körülbelül negyven nehéz szociális helyzetű család lakik. Többségüktől a lakbért és a szemétdíjat is csak úgy tudják beszédni, hogy a törvény adta lehetőségekkel élve a segélyekből havonta levonják az illetékek tizenketted részét. A hírhedt kassai Lunik IX lakótelep lekicsinyített másának tűnő épületegyüttesben élők mindennapjaihoz a jelentős szociális-társadalmi problémákhoz komoly higiéniai gondok is társulnak. Ez utóbbi egyik tényezője a lakótelep környékén felgyülemlett nagy mennyiségű szemét. A lepusztult épületek lakói a hulladékot egyszerűen kidobják az ablakon,

ahelyett, hogy a panelházak közelében elhelyezett konténerekbe vinnék. A felelőtlen magatartás eredményeként szeméthegek éktelenkednek az épületek körül. Az egyébként önkormányzati tulajdonban lévő bérlakások közeléből 2010-ben 30 teherautónyi szemetet szállítottak el a város költségén. A több mint 12 ezer eurós munkálatnak viszont már nyomát sem látni, mivel több helyen újból a második emeletig ér a szemét. A városi hivatal vezetőjének tájékoztatása szerint hamarosan újra elszállítanak a lerakatokat. A lakótelep megtisztítását pályázati támogatásból szeretné az önkormányzat megvalósítani. A takarítási munkálatokra már pályáztak a közelmúltban, viszont az igényelt 8100 eurós támogatást a város nem kapta meg, így hamarosan újabb kérelmet nyújtanak be az illetékes kormány megbízottnak.

Jövőkép

Az önkormányzatok lehetőségei végesek, sőt egyre több panasz érkezik az alacsony juttatások miatt. Ehhez párosul a szociálisan rászorulóknak számának növekedése, ami nagyban megnehezíti a helyi ellátási rendszer működését. Amennyiben nagyszámú új munkahely jönne létre a régióban, sokak megmenekülhetnének a reménytelen helyzettől, viszont ebben már csak a legoptimistábbak bíznak az Ung-vidéken. Sokkal többen vannak azok, akik attól tartanak, hogy a meglévő állásuk is megszűnik. A többieknek pedig marad az elvándorlás, vagy az ingázás a távoli munkahely között. Ami biztos, egyre nagyobb feladat hárul a helyi döntéshozókra, hogy a lehető leghatékonyabban részt vegyenek a szociális problémák kezelésében. Ez a munka akkor lehet igazán eredményes, ha az állami támogatás szakszerű és célirányos felhasználása mellett kihasználják a lehető legtöbb pályázati lehetőséget. Egyre nagyobb igény mutatkozik továbbá a magánszférával való együttműködésre is, illetve arra, hogy minél inkább bevonják az ifjúságot a közügyekbe. Szemléletváltással és új módszerek alkalmazásával talán van esély kitörni a kilátástalanságból. Mindent összevetve egyre inkább úgy tűnik, hogy Pozsonyból hiába várunk megoldást főbb problémáinkra, magunkra, egymásra vagyunk utalva.

Varga Tibor

Magyar programok Európa kulturális fővárosában

Megszenvedték a kassai magyar intézmények és civil szervezetek, hogy a pályázati időszakban leseperték az asztalról azokat a terveket, amelyekkel a város mai magyarsága akart megmutatkozni Kassán, történelmi múltjára és jelentős kulturális hagyományaira támaszkodva.

A Kassa - Európa Kulturális Fővárosa nonprofit szervezet műsortervezőinek merőben más elképzelésük volt a programok kialakításáról, így tekintetbe sem vették több nemzetiségű város történelmi múltját és sokszínű évszázados kultúráját.

Kezdetben nagy volt az elkeseredés a kassai magyar intézmények vezetői és a helyi magyar kultúraszervezők körében, ám végül – bár a komoly uniós és állami támogatásból a magyar programokra csak csekélyke összeg jutott – magyar műsorokból nem lesz hiány az idei év folyamán Kassán. Ez elsősorban az anyaországnak köszönhető, mely Magyarország Kassai Főkonzulátusa aktív közvetítésével és szervezésével számos európai rangú rendezvényt hoz el – s az év elejétől már el is hozott – Európa kulturális fővárosába. Januárban kortárs képzőművészek alkotásai kerültek bemutatásra a Löffler Béla Múzeumban, majd egy kis szünet következett, mert még folyamatban van azoknak a kiállító- és játéktereknek az építése és felújítása, ahová programokat lehet szervezni, illetve azon intéz-

ményeké, amelyek rendezvények befogadására lesznek alkalmasak.

Czibalmosné Molnár Éva, Magyarország kassai főkonzulja elmondta: májustól erősítenek rá a magyar műsorokra, részben önálló rendezvényeken, részben a kulturális főváros programjaiba épülve. A Rackajam együttes koncertjével kezdődött a tavaszi magyar programok sorozata. Az együttes a Use the City fesztivál keretében mutatkozott be. Ezen a rendezvényen 32 helyszínen 44 különböző stílusú zenei formáció lépett fel, köztük a kassai Márai Sándor gimnázium One shot rock-bandájának tagjai is. A rossz idő ellenére szép számú közönség hallgatta végig a város főterén, a Csáky-Dessewffy palota előtt felállított szabadtéri színpadon a Rackajam koncertjét. Ugyancsak májusban mutatkozott be Szemző Tibor és Takarmánybázis együttes, amely a Thália Színház Márai Stúdiójában adta elő sajátos mozi-koncert produkcióját. Felállva ünnepelte a kassai közönség a negyven éve működő, nemzetközi hírű Muzsikás népzenei együttest és vendégeit a Thália Színházban. A Muzsikás

a tőle megszokott magas színvonalon mutatta be a magyar nyelvterület népzenejét, a hallgatóságra is kisugározva a zene elementáris szeretetét.

Fúvós, ütős és tekerős hangszerek bemutatására kerül sor júniusban a Thália Színház Márai Stúdiójában, neves magyarországi népzeneészek és táncoktatók közreműködésével. A hangszerbemutatót táncház követi, melyre nemcsak a fiatalokat, hanem a gyermekes családokat is várják a szervezők.

Az Arany Koldust, a Helyi Televíziók Nemzetközi Fesztiválját 19. alkalommal rendezték meg Kassán, melynek verseny-, illetve filmszemle részében négy magyar rövidfilmet mutattak be. A filmvetítéseken túl a fesztivál workshopok, koncertek és különféle multimédiális események helyszíne is volt, melynek keretében az Egy Kiss Erzsi Zene mutatkozott be. A fesztivál ideje alatt magyarországi vállalkozók ételkülönlegességeiket mutatták be a rodostói ház kertjében felállított standokon.

A Magyar Állami Népi Együttes a Cassovia Folkfest keretében lép színpadra Kassán. A több mint hat évtizedes múltra visszatekintő együttes Énekelt hegyek című műsorát fogja bemutatni, Bartók Béla gyűjtésén keresztül a Felvidék sokszínű tánc- és zenekultúráját tárja a közönség elé Szlovákia legnagyobb szabadtéri színpadán, a felújított amfiteátrumban.

A Magyar Zsidó Kulturális Egyesület képviseli Budapestet és Magyarországot Kassán a Mazal Tov Zsidó Kulturális Fesztiválon. A főkonzulátus szervezésében a veszprémi Mendelssohn kamarazenekar a Művészetek Házában, a Tzomet zenekar az evangélikus

Szlovák-magyar irodalmi márné a Márai család kedvenc kirándulóhelyén, Bankón

Sajtótájékoztató Magyarország Kassai Főkonzulátusán. Balról: Richard Raši, Kassa főpolgármestere, Czibalmosné Molnár Éva, Magyarország kassai főkonzulja, Kríza Ákos, Miskolc polgármestere és Ján Sudzina, a Kassa-Európa Kulturális Főváros 2013 nonprofit szervezet igazgatója

templomban mutatkozik be, a Budapest Klezmer Band hangversenyére pedig a történelmi városháza színháztermében kerül sor.

Augusztus 10-én újabb nagy, magyar rendezvény színhelye lesz a kassai amfiteátrum, ahol a Ghymes együttes koncertjét követően a Benyovszky táncjáték kerül bemutatásra. A műsor felett Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere és Richard Raši, Kassa város főpolgármestere vállalt védnökséget. A mintegy hétezer néző befogadására alkalmas nézőtér megtöltése alapos szervező-népszerűsítő munkát is elvár majd minden érintettől, ha telt házas rendezvényt akarunk.

A Szegedi Kortárs Balett társulata a Közép-európai Színházak Fesztiválján mutatkozik be két darabbal, a Testek filozófiája és Beethoven IX. szimfónia című előadásával örvendezteti meg a kassai közönséget.

A főkonzul asszony elmondta: a sokszínűség mellett a válogatás során a színvonalat is szem előtt tartották, nemzetközileg ismert és jegyzett együtteseket és előadókat vonultatnak fel Kassán. A zenei programok közül kiemelte a Budapest Bár együttes fellépését. A zenekar megalakulásával friss lendületet kívánt adni a Magyarországon egykor nagyon híres kávéházi cigányzenei hagyománynak, műsoraikba vendégszereplőként neves magyar pop- és rock-énekeseket hívnak meg. Ők a felújított Kaszárnya Kultúrpark hangversenytérképében lépnek színpadra, ahogyan magyar jazz egyik legegységibb zenei világát képviselő együttes, a Dresch Quartet is. Dresch Mihály muzsikáját világszerte ismerik, nemzetközi szinten is jegyzik.

Egy különleges kiállítás megnyitására is sor kerül a Kelet-szlovákiai Múzeumban. A bemutató a „Párhuzamos történetek Budapest és Kassa, főváros és régiócentrum a 19. század második felében” címet viseli, és párhuzamba állítja a két város, Buda-Pest és Kassa 19. század második felében bekövetkezett urbanisztikai és építészeti fejlődését. A kiállítást a Budapesti Történelmi Múzeum készíti, s különböző festményeket, metszeteket, építészeti terveket, korabeli fényképeket tár az érdeklődők elé. A tárlatnak a felújítás alatt álló, a tavaly fennállásának 140. évfordulóját ünnepe-

A Mihály kápolna monumentális modellje karton dobozokból az Orban torony előtti téren | Kassa

ló egykori Felső-magyarországi Múzeum ad helyet. A Klimkovits-fivérek által alapított múzeum kötődik a magyar történelemhez, Kassa múltjához, ezért is fontos ez a helyszín.

A kortárs tánc képviselői közül a Fehér Ferenc Társulat a TAO TE, a Tünet Együttes a Nincs ott semmi című táncprodukciójával a Kaszárnya Kultúrparkban mutatkozik be összel. A magyar rendezvényeket a Szabó Dénes karnagy vezette nyíregyházi Pro Musica leánykar hangversenye zárja novemberben, a kassai Szent Erzsébet székesegyházban.

Az év elején nagy volt az aggodalom, hogy a Kassa - Európa Kulturális Fővárosa programok keretében kevés lesz a magyar műsor. Mára ez a félelem múltában van. Magyarországnak köszönhetően világszínvonalú produkciókat láthat

a kassai közönség és minden ide látogató külföldi. A Magyarország Kassai Főkonzulátusa szervezésében megvalósuló programokon kívül voltak és lesznek más „magyarországi” rendezvények is, de a város magyar intézményei sem maradnak tétlenek, és különféle kisebb műsorokkal járulnak hozzá az Európa Kulturális Fővárosa kínálatához.

A város és a környék magyarsága a magyar programokból valóban kedvére válogathat. A gondot inkább az jelent, hogy ezeket a tartalmas programokat Kassa és a környék magyarsága jelenlétével valóban támogatja-e majd, ezzel is demonstrálva, hogy bár a Felvidéken folyamatosan csökken a magyarság lélekszáma, a kultúra iránti igénye nem apad.

Havasi Péter

A Használd a várost fesztiválon május 22-én a kassai Márai Sándor Gimnázium One shot rockbandája

Az önkormányzatok gazdasági feladatai a harmadik negyedévben

Mint minden időszaknak, a harmadik negyedévnek is megvannak a jellegzetes feladatai. Gazdasági szempontból ez az időszak az önkormányzatok számára egy kis fellélegzést jelent, mivel már túl vannak a zárszámadáson, melynek határideje június 30., és az utóbbi időszakban sajnos rendszerességgel ismétlődő, a személyi jövedelemadóra épülő adóhányad csökkenő értékének kezelésén, valamint az ebből fakadó pénzügyi problémák megoldásán. Lehetőség nyílik tehát az eddigi időszak költségvetési gazdálkodásának elemzésére, valamint anyaggyűjtésre az önkormányzatok legfontosabb gazdasági feladatának teljesítéséhez, a jövő évi költségvetés előkészítéséhez, mely a következő negyedév feladata lesz.

Fél év eltelte után ki kell értékelni az első félév gazdálkodását, és el kell készíteni az **első félév könyvelési zárását**. Ez a feladat, tehát a féléves könyvelési zárás elkészítése, a Törvénytár 431/2002. számú törvényéből eredő, hatályos módosításokból adódik.

A **féléves könyvelési zárlat** elkészítésének határideje általában július 20. Ezt a dátumot a Szlovák Köztársaság Pénzügyminisztériuma rendszeresen pontosítja és a Pénzügyi Közlönyben közzéteszi. A féléves könyvelési zárlat hasonló, mint az éves könyvelési zárlat, csak kisebb terjedelmű, és nem tartalmazza azokat a pénzügyi műveleteket, melyek kizárólag az év végéig

kötődnek. (Ide tartozik például a leltári különbözetek kikönyvelése, a tartalékok képzése és más hasonló év végi könyvelési operációk). A féléves zárlat elkészítésénél fontos az önkormányzatoknak ügyelniük többek között arra, hogy a könyvelési zárlatuk helyesen és helyes értékben kifejezve tartalmazza az összes, első félévhez kapcsolódó gazdasági műveletüket, mely a könyvelés tárgyát képezi.

A könyvelési zárlat alapján az önkormányzatok elkészítik a **féléves gazdálkodás kiértékelését**. Ezt a feladatot a Törvénytár 583/2004. sz. törvénye rója az önkormányzatokra. Mivel az önkormányzatok költségvetés alapján gazdálkodnak, a gazdasági kiértékelés alapja a jóváhagyott költségvetés. A kiértékelés lényege valójában az, hogy a jóváhagyott költségvetésben előirányzott mutatók teljesítését összehasonlítsák a valós eredményekkel. Amennyiben a költségvetési bevételek eltérnek az elvártaktól, vagy pedig a költségvetési kiadások túllépik a jóváhagyott mutatókat, elemezni kell az okokat, melyek következményeképpen a költségvetés teljesítése eltér az előirányozottól, és olyan intézkedéseket kell foganatosítani, melyek bebiztosítják a kiegyensúlyozott gazdálkodást. Fél év elteltével már látható, hogy a költségvetés keretében elfogadott értékek reálisan teljesíthetők-e, hisz ebben az időszakban a helyi adók már kivételre kerültek, a részesedési adók összege is

ismert, valamint a havi térítésekből már lemérhető, hogy az önkormányzatok akadálymentes működésére fordított kiadási tételek összhangban vannak-e a jóváhagyott költségvetési mutatókkal. A Törvénytár 583/2004. számú törvénye 12. paragrafusának 3. bekezdése előírja, hogy az önkormányzatoknak folyamatosan figyelemmel kell kísérniük folyó költségvetésük alakulását annak érdekében, hogy év végére a folyó költségvetési gazdálkodás eredménye kiegyensúlyozott vagy pedig pozitív legyen. A költségvetési törvény (Tt. 583/2004. sz.) nem engedi meg, hogy a folyó költségvetés hiánnyal záruljon, kivéve a törvényben tételesen meghatározott eseteket. Tehát a folyó költségvetés akkor zárulhat hiánnyal, ha az említett törvény 10. paragrafusának 8. pontja értelmében a község a tartalékalapját meríti, vagy pedig az állami vagy az EU költségvetéséből előző évben célirányosan nyújtott és év végéig nem kimerített pénzeszközöket használja fel a folyó évben. Annak érdekében, hogy a költségvetési gazdálkodás összhangban legyen a törvénnyel, lényeges feladat a költségvetési gazdálkodás elemzése és értékelése.

Mivel az önkormányzatok programok szerinti költségvetés alapján működnek, a pénzügyi értékelés mellett a féléves gazdasági kiértékelésnek tartalmaznia kell az egyes programok teljesítésének a kiértékelését is a meghatározott célok és mutatók alapján. Ez a feladat a költ-

ségvetési törvény 16. paragrafusának 5. bekezdése g) cikkelyéből adódik.

A gazdálkodással összefügg, és nagymértékben befolyásolja a költségvetés bevételi oldalának a teljesítését, a **helyi adók kezelése és a bevételek biztosítása saját önkormányzati tevékenység-gel**. Az elmúlt időszakra jellemző volt, hogy az állami költségvetésből az önkormányzatoknak juttatott úgynevezett részesedési adóhányadok csökkentek. A prognózisok alapján, pozitív változásra e téren a községek nem számíthatnak. Ezért nagyon fontos, hogy a rendelkezésükre álló forrásokat effektíven használják ki. 2012. január 1-jétől hatályba lépett az új adórend (a Tt. 563/2009. sz. törvénye), mely többek között pontosan meghatározza a községek feladatait a helyi adók kezelésénél. Nem elég az adót kiróni, be is kell biztosítani a befizetését. Amennyiben a községek az adók, de más kintlévőségek kezelésénél nem használják ki az összes törvényadta lehetőséget, megsértik az 583/2004. sz. törvényt, mivel nem gazdaságosan kezelik a közpénzeket. Ez az időszak, tehát a harmadik negyedév – abból kifolyólag, hogy az önkormányzati tevékenység legfontosabb dokumentumai ez időben már jóvá vannak hagyva a képviselőtestületben – alkalmas arra, hogy erre a feladatra az egyes önkormányzatok nagyobb súlyt fektessenek.

A könyveléssel függ össze, és az előző év értékelését érinti a **konzolidációs zárás** elkészítése, melynek határideje szintén változó. Az önkormányzatok számára ez aránylag új fogalom, melyet először a 2010-es zárás elkészítése kapcsán találtak. Tehát idén immár harmadik alkalommal kell az önkormányzatoknak konzolidációs zárást készíteniük. Azok az önkormányzatok kötelesek konzolidációs zárást készíteni, melyek költségvetési vagy támogatott szervezetek alapítói, vagy pedig többségi részesedésük van vállalkozói szubjektumokban (pl. kft.-ben). Ebben az esetben az önkormányzatok úgynevezett „anya” könyvelési egységként szerepelnek, a szervezeteik pedig leány egységekként. A konzolidációs zárás ez esetben tartalmazza az anyacég zárását és a leánycégek zárását. Ha viszont az önkormányzat nem anyacég, akkor konzolidált zárást nem kell készítenie, viszont ebben az esetben is ki kell töltenie az előírt konzolidációs forma-

nyomtatványokat, melyek csak az adott önkormányzat adatait tartalmazzák.

Nemcsak a harmadik negyedévre, de a költségvetési év bármely szakaszára érvényes, hogy amennyiben az önkormányzati gazdálkodás folyamán olyan tényezők merülnek fel, melyek kihatással vannak a gazdálkodásra, viszont a jóváhagyott költségvetés ezek pénzügyi fedezetét nem tartalmazza, **költségvetési módosítást** kell kidolgozni. Ez egyaránt érinti a bevételeket és a kiadásokat is. Ide tartoznak például a sikeres pályázatok, a többletbevételek, a kölcsönfelvétel, a beruházások, melyekkel a költségvetés összeállításánál nem számoltak, valamint az előre nem látható kiadások is, illetve a bevételi hiányok kiküszöbölésére javasolt takarékoskodási intézkedések pénzügyi számszerűsítése is. Ezen tényezők közös jellemzője, hogy lényegesen befolyásolják az önkormányzati gazdálkodás eredményét, de az eredeti költségvetés jóváhagyásánál még nem voltak figyelembe véve. Annak érdekében, hogy a gazdálkodás összhangban legyen a törvénnyel, költségvetési módosítást kell eszközölni. Ennek módját a Tt. 583/2004. sz. törvénynek 14. paragrafusa szabályozza.

A harmadik negyedév utolsó harmadában, tehát szeptemberben elindul egy újabb **költségvetési ciklus**, melyben elkezdődik az adatgyűjtés a következő gazdasági év költségvetésének összeállításához. Ezek a feladatok az utolsó ne-

gyedévben tetőznek, és a költségvetési tervezet elfogadásával végződnek. A harmadik negyedévben a következő év költségvetésével kapcsolatos fő feladat az adatgyűjtés, és ezeknek az adatoknak az önkormányzatok által meghatározott szempontok alapján való rendezése.

Minden negyedévnek megvannak a saját, csak az adott időszakra jellemző feladatai. Az önkormányzatok egyik legfontosabb gazdasági feladata, amely a gazdasági év bármely szakaszára érvényes, a kiegyensúlyozott, gördülékeny és az ide vonatkozó törvények tiszteletben tartásával folyó költségvetési gazdálkodás bebiztosítása.

A Tt. 213/1997. számú törvénye a közhasznú szolgáltatásokat nyújtó nonprofit szervezetekről

1997. július 2.

A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa a következő törvényt alkotta:

ELSŐ FEJEZET ALAPVETŐ RENDELKEZÉSEK

1. §

A szabályozás tárgya

Ez a törvény szabályozza az általános közhasznú szolgáltatásokat nyújtó szervezetek megalapítását és létrejöttét, feloszlását és megszűnését, az általános közhasznú szolgáltatásokat nyújtó nonprofit szervezetek (a továbbiakban csak „nonprofit szervezet”) gazdálkodását.

Nonprofit szervezet és az általános közhasznú szolgáltatások

2. §

(1) A nonprofit szervezet ezen törvény alapján létrejött jogi személy, amely általános közhasznú szolgáltatásokat nyújt az előre megállapított és minden felhasználó számára egyforma feltételek alapján, s amelynek nyereségét nem szabad az alapítók, a szervek tagjai és alkalmazottai javára fordítani, hanem teljes mértékben az általános közhasznú szolgáltatások biztosítására kell fordítani.

(2) Az általános közhasznú szolgáltatások főleg a következők:

- egészségügyi gondoskodás nyújtása,
- szociális és humanitárius segítségnyújtás,
- szellemi és kulturális értékek alkotása, fejlesztése, védelme, felújítása és prezentálása,
- az alapvető emberi jogok és szabadságjogok védelme,
- a testi kultúra fejlesztése és az e területen való nevelés és közművelés,
- kutatás, fejlesztés, tudományos-műszaki szolgáltatások és számítástechnikai szolgáltatások,

g) a környezet védelme és alakítása és a lakosság egészségvédelme,

h) a foglalkoztatás régiókban való fejlesztésének támogatásában nyújtott szolgáltatások,

i) a lakhatás biztosítása, a lakásállomány kezelése, karbantartása és felújítása.

3. §

A nonprofit szervezet csak akkor nyújthat szolgáltatásokat, ha teljesíti azok nyújtásának feltételeit, amelyeket külön törvények szabályoznak. 2)

4. §

A nonprofit szervezet elnevezése

A nonprofit szervezet elnevezésén azt az elnevezést értjük, amellyel a nonprofit szervezetet beírták az általános közhasznú szolgáltatásokat nyújtó szervezetek jegyzékébe (a továbbiakban csak „jegyzék”). A nonprofit szervezet nevének tartalmaznia kell a „nonprofit szervezet” megjelölést, vagy az „n. sz.” rövidítést, és elnevezésének eltérőnek kell lennie más nonprofit szervezetek elnevezésétől.

MÁSODIK FEJEZET A NONPROFIT SZERVEZET MEGALAPÍTÁSA ÉS LÉTREJÖTTE

5. §

A nonprofit szervezet megalapítása

(1) Nonprofit szervezetet természetes személy, jogi személy vagy az állam alapíthat (a továbbiakban csak „alapító”), ha külön törvény ezt nem zárja ki.

(2) A nonprofit szervezetet alapító okirattal alapítják meg, amelyet mindegyik alapítónak el kell látnia aláírásával. Az

alapítók aláírásainak hitelességét hivatalosan kell bizonyítani. Nonprofit szervezetet egyetlen személy is alapíthat, aláírásának hitelességét hivatalosan kell bizonyítani.

(3) Az alapító okiratot a felhatalmazott képviselő is aláírhatja, akinek erre szóló felhatalmazása van. A felhatalmazást a felhatalmazott hivatalosan hitelesített aláírásával az alapító okirathoz kell csatolni.

Alapító okirat

6. §

Az alapító okirat tartalmazza

- a nonprofit szervezet nevét és székhelyét,
- az időtartamot, amelyre a nonprofit szervezetet megalapítják, ha nem határozatlan időre alapítják,
- az általános közhasznú szolgáltatások fajtáját (2. § (2) bekezdése),
- a természetes személy családi nevét és utónevét, vagy a jogi személy megnevezését, a természetes személy személyi számát vagy a jogi személy statisztikai azonosító számát, a természetes személy állandó lakhelyét vagy a jogi személy székhelyét, ha ezek alapítók,
- az igazgatótanács és a felügyelőtanács (ellenőr) első hat tagjának, a további szerv – ha van ilyen – igazgatójának és tagjainak utó- és családi nevét, személyi számát és állandó lakhelyének címét,
- az egyes alapítók pénzbetéteit, az egyes alapítók nem pénzbeli betéteit és azoknak szakértői véleménnyel megállapított pénzértékét, ha vannak ilyen betétek.

7. §

Az alapító okirat meghatározhatja, hogy a) az igazgatótanács és a felügyelő ta-

nács bizonyos számú tagját természetes személyek előre meghatározott köre, vagy bizonyos jogi személyek, vagy a területi önkormányzati szerv, vagy az állami szerv javaslatára lehet megválasztani,
b) az alapításkor betett bizonyos eszközöket nem lehet elidegeníteni,
c) bizonyos általános közhasznú szolgáltatásokat nem lehet a meghatározott időn belül és a meghatározott feltételekhez képest megváltoztatni.

8. § Működési szabályzat

(1) Az alapító működési szabályzatot ad ki, amely rendezi a nonprofit szervezet szervezeti felépítésének, tevékenységének és gazdálkodásának részleteit.

(2) A működési szabályzat tartalmazza főleg
a) a nonprofit szervezet nevét és székhelyét,
b) az általános közhasznú szolgáltatások fajtáit (2. § (2) bekezdése),
c) egyes általános közhasznú szolgáltatások nyújtása feltételei közzétételének módját,
d) a nonprofit szervezet szerveit és hatásköreik meghatározását,
e) az igazgatótanács és felügyelő tanács (ellenőr) vagy a további szerv - ha létesült ilyen – tagjainak számát, megválasztásuk módját és tisztségük időtartamát,
f) a nonprofit szervezet szervei ülésein készült jegyzőkönyvek megőrzésének időtartamát,
g) az évről évre jelentés közzétételének módját,
h) a vagyonszámolás módját a nonprofit szervezet megszűnése esetén.

(3) Mindenkinek jogában áll betekinteni a működési szabályzatba, és feljegyzéseket vagy másolatokat készíteni. A nonprofit szervezet kérés esetén köteles a működési szabályzatot rendelkezésre bocsátani.

A nonprofit szervezet létrejötte 9. §

(1) A nonprofit szervezet azon a napon jön létre, amikor hatályba lép a kerületi székhely körzeti hivatala határozata a nyilvántartásba vételről (a továbbiakban csak „nyilvántartó hivatal”).

(2) A nyilvántartást a nonprofit szerve-

zet székhelye szerinti illetékes nyilvántartó hivatal vezeti.

(3) Az általános közhasznú szolgáltatásokat nyújtó szervezetek központi nyilvántartó hivatalát (a továbbiakban csak „központi nyilvántartás”) a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériuma (a továbbiakban csak „minisztérium”) vezeti.

10. §

(1) A nonprofit szervezet nyilvántartásba való bejegyzésére vonatkozó írásos indítványt az alapító vagy az erre írásban felhatalmazott személy nyújthatja be a nonprofit szervezet megalakulását követő 60 napon belül. Az indítványozó aláírásának hitelességét hivatalosan kell bizonyítani.

(2) A bejegyzési indítvány részét képezi az alapító okirat, a működési szabályzat és az alapítók becsületbeli nyilatkozata. A működési szabályzatot az összes alapítónak alá kell írnia. Az alapítók becsületbeli nyilatkozatában fel kell tüntetni az adatokat arról, milyen más nonprofit szervezetekben működtek vagy működnek alapítóként vagy a nonprofit szervezet szervei tagjaként.

(3) Ha a nonprofit szervezet külön jogszabályokkal 2) szabályozott szolgáltatásokat nyújt, köteles ezen külön jogszabályokkal szabályozott szolgáltatásnyújtás feltételeinek teljesítése napját követő 30 napon belül felmutatni a feltételek teljesítését a nyilvántartó hivatalnál.

11. §

(1) A nyilvántartó hivatal határozatot ad ki a nyilvántartásba vételről és bejegyzést tesz a nyilvántartásba, ha az alapító okirat és a működési szabályzat összhangban van a törvénnyel.

(2) A nyilvántartásba bejegyzik
a) a nonprofit szervezet nevét és székhelyét
b) statisztikai azonosító számát,
c) az időtartamot, amelyre a nonprofit szervezetet megalapítják, ha nem határozatlan időre alapítják,
d) az általános közhasznú szolgáltatások fajtáját,
e) a természetes személy utónevét és családi nevét vagy a jogi személy megnevezését, a természetes személy sze-

mélyi számát vagy a jogi személy azonosító számát, a természetes személy állandó lakhelyét vagy a jogi személy székhelyét, ha ezek alapítók,
f) az egyes alapítók pénzbetéteit, az egyes alapítók nem pénzbeli betéteit és azoknak szakértői véleménnyel megállapított pénzértékét, ha vannak ilyen betétek.
g) a nonprofit szervezet igazgatójának utónevét, családi nevét és állandó lakhelyét

(3) A regiszterbe haladéktalanul be kell jegyezni a bejegyzett tények változását vagy megszűnését.

(4) A nonprofit szervezet statisztikai azonosító számát a nyilvántartó hivatal adja meg.

(5) A nyilvántartásba való bejegyzés a bejegyzési indítványban meghatározott napon történik. Ha a bejegyzésről szóló határozatot később adják ki, vagy az indítvány nem határozza meg a bejegyzés napját, a bejegyzés napja a róla szóló határozat kiadásának napja lesz.

(6) A nyilvántartásba vett bejegyzéseket és azok módosításait a nyilvántartó hivatal a bejegyzés megtételét követő 10 napon belül elküldi közzététel céljából a Kereskedelmi Közlönybe 4), ezen kívül ezeket az adatokat ugyanezen határidőn belül elküldi a minisztériumba a központi nyilvántartásba vétel céljából, valamint a Szlovák Köztársaság Statisztikai Hivatalába.

(7) A bejegyzési eljárásról és határozatról a közigazgatási rendtartás általános előírásainak rendelkezései vonatkoznak, 5) ha ez a törvény nem rendelkezik másként.

12. §

A nyilvántartó hivatal elutasítja a bejegyzést, ha az előterjesztett okiratokból kitűnik, hogy
a) nem a jelen törvény szerinti nonprofit szervezetről van szó,
b) nem általános közhasznú szolgáltatások nyújtásáról van szó,
c) az alapító okirat és a működési szabályzat nincs összhangban ezzel a törvénnyel,
d) a nonprofit szervezet alapítója egyidejűleg alapítója vagy tagja egy másik nonprofit szervezet szervének, amely a 15. § (1) bekezdés c) pontja értelmében

a megszüntetés feltételeit teljesíti.

13. §

(1) A nonprofit szervezet létrejöttéig a nonprofit szervezet létrejöttével kapcsolatos ügyekben az alapítók járnak el közösen, vagy pedig az alapítók közül az, akinek erre írásbeli felhatalmazása van.

(2) A kötelezettségekért, amelyeket az alapítók felvállaltak, vagy valaki közülük felvállalt a nonprofit szervezet nevében a szervezet létrejöttének napjáig, az alapítók közösen és oszthatatlanul felelősek.

(3) A (2) bekezdés értelmében kialakult kötelezettségek a nonprofit szervezetre szállnak át létrejötté napján, ha három hónapon belül el nem utasítja azokat.

HARMADIK FEJEZET A NONPROFIT SZERVEZET MEGSZÜNTETÉSE ÉS MEGSZŰNÉSE

A nonprofit szervezet megszüntetése 14. §

A nonprofit szervezet megszüntetésére kerül sor

- ha letelik az idő, amelyre alapították,
- azon a napon, amelyet az igazgatótanács jegyez a nonprofit szervezet megszűnésének napjaként, egyébként azon a napon, amikor ezt a határozatot elfogadták,
- az igazgatótanácsnak a nonprofit szervezet fúziójáról, beolvadásáról vagy szétválasztásáról szóló határozatával,
- a bíróság határozatában a nonprofit szervezet megszűnése napjaként megjelölt nappal, egyébként azon a napon, amikor ez a határozat hatályba lépett,
- csődeljárással vagy vagyonihiány esetén a csődeljárási indítvány elutasításával,
- ha nem teljesíti a 10. § (3) bekezdésében foglalt feltételt,
- ha nem küldi el évi beszámolóját a nyilvántartó hivatalnak a 34. § (3) bekezdése értelmében.

15. §

(1) A bíróság az állami szerv vagy olyan személy indítványára, aki igazolja jogi érintettségét, határozatot hoz

a nonprofit szervezet megszüntetéséről és felszámolásáról, ha

- a nonprofit szervezet nem nyújt általános közhasznú szolgáltatásokat az alapító okiratban vagy a működési szabályzatban feltüntetettek alapján több mint 12 hónapon át,
- a nonprofit szervezet nem teljesíti az általános közhasznú szolgáltatások nyújtásának feltételeit, melyekről külön jogszabályok rendelkeznek (3. §),
- A nonprofit szervezet kiadásai (költségei) aránytalanul magasak az általa nyújtott közhasznú szolgáltatások terjedelmével szemben.

(2) Ha a nonprofit szervezet megszüntetésére az (1) bekezdés c) pontja alapján került sor, a szervezetet alapító személyek vagy szerveinek tagjai csak a kötelezettségek elszámolásától számított leghamarabb három év múlva alapíthatnak más nonprofit szervezetet.

(3) A bíróság az állami szerv vagy olyan személy indítványára, aki igazolja jogi érintettségét, dönthet a nonprofit szervezet megszüntetéséről és felszámolásáról, ha

- ha az elmúlt 24 hónapban nem került sor az igazgatótanács egyetlen ülésére sem,
- a megbízási időszak letelte utáni 12 hónapon belül nem került sor a nonprofit szervezet új szerveinek megválasztására,
- ha a nonprofit szervezet a tevékenységéből származó bevételeket és a rábízott vagyont nem e törvény értelmében használja,
- a nonprofit szervezet megsérti a 30. § rendelkezéseit.

(4) A bíróság a (2) bekezdés értelmében a nonprofit szervezet megszüntetését indítványozó határozata kiadását megelőzően határidőt szabhat meg a megszüntetés indítványozása okainak eltávolítására.

16. §

Fúzió és beolvadás

(1) Az igazgatótanács határozhat a nonprofit szervezet más nonprofit szervezettel való fúziójáról vagy más szervezetbe való beolvadásáról.

(2) Fúzió esetén a megszüntetett nonprofit szervezet vagyona a másik nonprofit szervezetre vagy alapítványra száll át, amellyel a megszüntetett non-

profit szervezet fuzionált.

(3) Más szervezetbe való beolvadás esetén a nonprofit szervezet vagyona a beolvadással létrejött nonprofit szervezetre vagy alapítványra száll.

(4) A fúzióból vagy beolvadásból eredő változásokat, amelyek a nyilvántartásba való bejegyzés tárgyát képezik, az újonnan létrejött szervezet igazgatója hét napon belül bejelenti a nyilvántartó hivatalnak.

17. §

Megszűnés és felszámolás

(1) A nonprofit szervezet a nyilvántartásból való törlés napjával szűnik meg. Megszűnését megszüntetése előzi meg felszámolással vagy felszámolás nélkül.

(2) Felszámolás nem szükséges, ha a nonprofit szervezet vagyona más nonprofit szervezetre vagy alapítványra száll át fúziót vagy a más szervezetbe való beolvadást követően. A nyilvántartásban törlésre kerül sor a megszünt nonprofit szervezetet illetően, és ugyanazon a napon bejegyzésre kerül sor a beolvadással újonnan létrejött nonprofit szervezetet vagy alapítványt illetően. A fuzionált nonprofit szervezet törlésére és a változás bejegyzésére azon nonprofit szervezet vagy alapítvány esetében, amellyel a megszünt nonprofit szervezet fuzionált, szintén ugyanazon a napon kerül sor.

(3) A felszámolási maradék vagyont csak más nonprofit szervezetre vagy alapítványra lehet átutalni.

(4) A 31.a § értelmében vett elsődleges vagyont (törzsvagyont) a felszámoló köteles az államnak vagy más nonprofit szervezetnek felkínálni.

(5) A felszámoló munkadíját az határozza meg, aki a felszámolót kinevezte.

(6) A felszámolással összefüggő kiadásokat a nonprofit szervezet vagyonából térítik.

(7) A nonprofit szervezet megszüntetésére felszámolással vagy felszámolás nélkül, és megszűnésére a Kereskedelmi Törvénykönyvnek a társulások megszüntetésére és megszűnésére vonatkozó rendelkezései 6) érvényesek, ha ez a törvény nem rendelkezik másként.

NEGYEDIK FEJEZET A NONPROFIT SZERVEZETEK SZERVEI ÉS AZOK HATÁSKÖREI

18. §

A nonprofit szervezet szervei

A nonprofit szervezet szervei

- az igazgatótanács,
- az igazgató,
- a felügyelő tanács (ellenőr),
- további szervek, ha ezt a működési szabályzat előírja.

Igazgatótanács

19. §

(1) Az igazgatótanács a nonprofit szervezet legfőbb szerve. Az igazgatótanács első tagjait az alapító nevezi ki, ha ez a törvény nem rendelkezik másként.

(2) Az igazgatótanács elsősorban

- jóváhagyja a nonprofit szervezet költségvetését,
- jóváhagyja az éves könyvviteli zárszámadást és a gazdálkodásról szóló éves beszámolót (a továbbiakban csak „éves beszámoló“),
- dönt a nyereség felhasználásáról és a veszteségek megtérítéséről, beleértve az elszámolás módját, legkésőbb a következő elszámolási időszak befejezéséig,
- dönt a nonprofit szervezet megszüntetéséről, fúziójáról, más szervezetbe való beolvadásáról vagy szétválásáról (14. §),
- indítványokat nyújt be a nyilvántartásba vett bejegyzések módosítására,
- megválasztja és visszahívja az igazgatót és meghatározza bérét, 7)
- megválasztja és visszahívja az igazgatótanács tagjait, ha a működési szabályzat nem rendelkezik másként, valamint megválasztja és visszahívja a felügyelő tanács (ellenőr) tagjait,
- jóváhagyja az ingatlan vagyonra vonatkozó jogi eljárásokat,
- dönt a működési szabályzat módosításáról, kivéve azokat a rendelkezéseket, amelyeket az alapító az alapító okiratban kijelölt,
- dönt az igazgatónak a nonprofit szervezet nevében való eljárási joga korlátozásáról.

(3) Az igazgatótanács további tényekben is dönt a működési szabályban meghatározott mértékben és feltételek mellett.

20. §

(1) Az igazgatótanácsnak legkevesebb három tagja van. Az igazgatótanács tagja csak olyan természetes személy lehet, aki jogképes és feddhetetlen. Az igazgatótanács tagja nem lehet a felügyelő tanács tagja (ellenőr) és az igazgató.

(2) E törvény alkalmazásában a természetes személy feddhetetlen, ha szándékos bűncselekmény elkövetése miatt nem ítélték el.

21. §

(1) Az igazgatótanács tagjai soraiból megválasztja az igazgatótanács elnökét, esetleg az igazgatótanács alelnökét.

(2) Az igazgatótanács elnöke összehívja, előkészíti és vezeti az igazgatótanács gyűléseit.

(3) Az igazgatótanács szükség szerint, de évente legalább kétszer ül össze. Az igazgatótanácsot a felügyelő tanács (ellenőr) vagy az igazgatótanács tagjai egyharmadának indítványára tíz napon belül össze kell hívni.

(4) Az igazgatótanács határozatképességéhez tagjai többségének egyetértése szükséges, ha ez a törvény nem rendelkezik másként.

(5) Az igazgatótanácsban való tagság önkéntes és nem fizetett tisztség. Az igazgatótanács tagjait tisztségük betöltésével kapcsolatos igazolt kiadásaik megtérítése illeti meg, külön jogszabály értelmében. 8)

22. §

Az igazgatótanácsban való tagság megszűnik

- a megbízási idő leteltével,
- visszalépéssel,
- visszahívással, ha az igazgatótanács tagja megsérti e törvény rendelkezéseit, vagy ha utólagos magyarázat nélkül nem vesz részt az igazgatótanács legalább három egymás után rendszeres összehívott ülésén, vagy megszűnik teljesíteni a 20. §-ban foglalt feltételeket.
- elhalálozással.

Igazgató

23. §

(1) Az igazgató hatósági szerv, aki a

nonprofit szervezet tevékenységét irányítja, és nevében eljár. Dönt a nonprofit szervezet mindennemű ügyében, ha ez a törvény, az alapító okirat és a működési szabályzat nem ruhazza át ezt a jogot más szervek hatáskörébe.

(2) Az igazgatótanács határozata vagy a működési szabályzat, illetve a létesítő okirat korlátozhatja az igazgató jogosultságát a nonprofit szervezet nevében eljárni, ez a korlátozás nem vonatkozik a harmadik személyekre, ha ezek a személyek nem tudtak, vagy nem tudhattak erről a tényről.

(3) Az igazgatónak joga van részt venni az igazgatótanács tanácskozásain, tanácsadói megbízással.

(4) Olyan természetes személyt lehet igazgatónak megválasztani, aki jogképes és feddhetetlen.

24. §

(1) Az igazgatót az igazgatótanács választja és hívja vissza.

(2) Az igazgatótanács visszahívja az igazgatót, ha

- jogerősen elítélték olyan bűncselekmény elkövetéséért, amely igazgatói tisztsége ellátásával függ össze, vagy szándékos bűncselekmény elkövetéséért.
- a 27. §-ban feltüntetett tevékenységet folytat,
- ezt maga kéri.

(3) Az igazgatótanács visszahívhatja az igazgatót, ha

- orvosi vélemény alapján egészségi okokból hat hónapnál tovább nem képes ellátni ezt a tisztséget,
- e törvény rendelkezéseivel, az alapító okirattal és a működési szabályzattal ellentétesen jár el,
- ezt a felügyelő tanács (ellenőr) vagy az igazgatótanács tagja indítványozta.

(4) Az igazgató megválasztásához és visszahívásához az igazgatótanács összes tagja legkevesebb kétharmadának egyetértő szavazatára van szükség.

Felügyelő tanács (ellenőr)

25. §

(1) A felügyelő tanács (ellenőr) a nonprofit szervezet ellenőrző szerve, amely felügyeli a nonprofit szervezet tevé-

kenységét.

(2) Felügyelő tanácsot kell létesíteni, ha a nonprofit szervezet vagyonának értéke 165 969 eurónál nagyobb, vagy vagyonának részét képezi a védett törzsvagyon a 31.a § értelmében. Egyéb esetekben felügyelő tanács létesíthető, ha ezt a működési szabályzat előírja.

(3) Ha nem létesült felügyelő tanács, annak hatáskörét az ellenőr gyakorolja.

(4) A felügyelő tanács (ellenőr) tagjai jogosultak betekinteni a nonprofit szervezet tevékenységére vonatkozó mindennemű iratba és feljegyzésbe, és ellenőrzik, helyesen, vezet-e a számvitelt, külön jogszabállyal összhangban 9), s hogy a nonprofit szervezet tevékenységét az általános érvényű jogi normákkal, a létesítő okirattal és a működési szabályzattal összhangban valósítja-e meg.

(5) A felügyelő tanács (ellenőr) elsősorban

- a) felülvizsgálja az éves zárszámadást és éves beszámolót, és beterjeszti véleményezését az igazgatótanácsnak,
- b) ellenőrzi a számvitel és más dokumentumok vezetését,
- c) figyelmezteti az igazgatótanácsot az észlelt hiányosságokra, s javaslatokat terjeszt elő azok elhárítására.

(6) A felügyelő tanács (ellenőr) jogosult

- a) az igazgatótanács rendkívüli ülését indítványozni, ha ezt a nonprofit szervezet érdeke követeli meg,
- b) indítványt benyújtani az igazgatótanácshoz az igazgató visszahívására,
- c) indítványozni az igazgatónak a nonprofit szervezet nevében való eljárási joga korlátozását,
- d) részt venni tagjai által az igazgatótanács tanácskozásain tanácsadói megbízáttal,
- e) figyelmeztetni az igazgatótanácsot az észlelt törvénysértésekre, az alapító okirat vagy a működési szabályzat megsértésére.

26. §

(1) A felügyelő tanácsnak legkevesebb három tagja van. Ellenőr vagy a felügyelő bizottság tagja csak olyan természetes személy lehet, aki jogképes és feddhetetlen. A felügyelő bizottság tagja nem lehet az igazgatótanács tagja és az igazgató.

(2) A felügyelő tanács tagjait (ellenőrt) az igazgatótanács választja és hívja vissza (19. §).

(3) A felügyelő tanácsban való tagság önkéntes és nem fizetett tisztség. A felügyelő tanács tagjait (ellenőrt) tisztségük betöltésével kapcsolatos igazolt kiadásaik megtérítése illeti meg, külön jogszabály értelmében. 8)

27. §

Versenytildalom

Az igazgatótanács tagjának, az igazgatónak és a felügyelőtanács tagjának (ellenőrnek) nem szabad

- a) saját nevében és saját költségére olyan üzleteket kötnie, amelyek összefüggésben állnak a nonprofit szervezet tevékenységével,
- b) más személyek számára a nonprofit szervezet üzleteit közvetíteni.

28. §

Jegyzőkönyvek a szervek gyűléseiről

A nonprofit szervezet szerveinek gyűléseiről jegyzőkönyvek készülnek, amelyeket a nonprofit szervezet a működési szabályzatban meghatározott ideig megőriz, ez az idő nem lehet rövidebb az igazgatótanács egy megbízási időszakánál.

ÖTÖDIK FEJEZET

A NONPROFIT SZERVEZET GAZDÁLKODÁSA ÉS KÖNYVVITELE

A nonprofit szervezet gazdálkodása

29. §

(1) A nonprofit szervezet saját vagyonával biztosítja tevékenységét és gazdálkodását, és az állam vagyonát vagy a területi önkormányzat vagyonát is használhatja a külön jogszabályokkal összhangban. 10)

(2) A nonprofit szervezet vagyonát képezi

- a) az alapítók befizetése,
- b) saját tevékenységből származó bevétel,
- c) vállalkozási tevékenységből származó adózás utáni bevétel,
- d) örökség,
- e) adományok természetes és jogi személyektől.

(3) A nonprofit szervezetnek támogatást is meg lehet ítélni az állami költségvetésből, az állami alapok költségvetéséből és a község költségvetéséből.

(4) Támogatások az állami költségvetésből és az állami alapok költségvetéséből ugyanazokra a szolgáltatásokra csak egy helyről nyújthatók, rendszerint arról, amely kapcsolatban áll a nonprofit szervezet túlnyomó részben végzett tevékenységével. Az állami költségvetésből és az állami alapok költségvetéséből nyújtott támogatásból nem szabad téríteni a nonprofit szervezet igazgatásához szükséges kiadásokat (költségeket).

30. §

(1) A nonprofit szervezet vállalkozást folytathat külön jogszabályok alapján 11) azzal a feltétellel, hogy ezzel a tevékenységgel célszerűbben kihasználja vagyonát, és nem veszélyezteti azon szolgáltatások nyújtásának minőségét, terjedelmét és elérhetőségét, amelyek végett létrejött.

(2) A nonprofit szervezet nem vehet részt más személyek vállalkozásában és nem köthet csendestársi szerződéseket.

(3) A nonprofit szervezet tevékenységből származó bevételek adókötelezettség alá esnek az érvényes adótörvények szerint.

(4) A nonprofit szervezetek eszközeit nem szabad politikai pártok és politikai mozgalmak tevékenységének, sem választott tisztségek jelöltjének finanszírozására fordítani.

(5) A nonprofit szervezet nem kötheti közhasznú szolgáltatásainak nyújtását adományok nyújtásához természetes vagy jogi személyektől.

31. §

- (1) A nonprofit szervezet vagyonát csak az alapító okiratban vagy a működési szabályzatban meghatározott feltételekkel összhangban lehet használni, és csak a nonprofit szervezet kiadásainak (költségeinek) kiegyenlítésére. A nonprofit szervezet kiadásainak (költségeinek) nagyságát az igazgatótanács határozza meg minden évre a költségvetésben, a nonprofit szervezet tevékenységének biztosítására elengedhetetlenül szükséges mértékben.
- (2) Ha természetes személy nyújtott a

nonprofit szervezetnek adományt vagy hozzájárulást konkrét célra, a nonprofit szervezet ezt csak a hozzájárulást nyújtó személy előzetes beleegyezésével fordíthatja más célra.

(3) Jogi eljárások érvényességéhez, amelyek a nonprofit szervezet számára az államtól mint alapítótól vagy alapítótárstól származó ingatlanokra vonatkoznak, és nem védett törzsvagyonról van szó, az alapító vagy alapítótárs előzetes írásos beleegyezésére van szükség, ez esetben az állam beleegyezésére. Ugyanez vonatkozik a nonprofit szervezet utódszervezetére is az ilyen jogi eljárások érvényességét illetően.

31.a §

Védett törzsvagyon

(1) Védett törzsvagyon e törvény alkalmazásában az állami vagyon azon része, amelyet az állam mint alapító vagy alapítótárs tesz be a nonprofit szervezetbe külön törvény alapján (12), és amely kizárólag a közhasznú szolgáltatások biztosítására szolgál.

(2) A védett törzsvagyon nem zálogosítható el, sem egyéb módon nem lehet felhasználni a nonprofit szervezet vagy harmadik személy kötelezettségeinek ellentételezésére, nem lehet eladni, elajándékozni, sem bérbe adni vagy kölcsönözni.

(3) A védett törzsvagyon nem tárgya a felszámolásnak.

(4) A védett törzsvagyont képező ingatlanokkal szemben az állam javára a szolgalmi jog keletkezik, annak tárgya értékében, amelyet a kataszteri hivatalban jegyeznek be.

32. §

A nonprofit szervezet költségvetése

(1) A nonprofit szervezet a jóváhagyott költségvetés alapján gazdálkodik.

(2) A nonprofit szervezet költségvetése tartalmazza az összes előirányzott bevételt és kiadást, s az adott naptári évre állítják össze és hagyják jóvá.

(3) A költségvetési javaslatot jóváhagyásra az igazgató terjeszti az igazgatótanács elé, legkésőbb egy hónappal azon naptári év kezdete előtt, amelyre a költségvetés készült. Az igazgatótanács

a nonprofit szervezet költségvetését legkésőbb az adott naptári év március 31-éig hagyja jóvá.

Könyvvitel és éves beszámoló

33. §

(1) A nonprofit szervezet külön jogszabály (9) szerint vezeti könyvvitelét.

(2) A nonprofit szervezet köteles könyvvitelében külön vezetni a közhasznú szolgáltatásokkal kapcsolatos hozamait és költségeit, és külön a vállalkozói tevékenységből eredő hozamait és költségeit.

(3) Az éves zárszámadást hiteles könyvvizsgáló hitelesíti, ha

a) abban az évben, amelyről a zárszámadás készült, az állami költségvetésből, az állami alap költségvetéséből és a község költségvetéséből nyújtott támogatás meghaladja a 33 193 eurót,

b) a nonprofit szervezet bevételeinek összege meghaladja a 165 969 eurót.

(4) A 3. bekezdés alapján a hiteles könyvvizsgáló által hitelesített zárszámadás kinyomtatott példányát a nonprofit szervezet közzététel céljából a Kereskedelmi Közlönynek (4) küldi el, legkésőbb április 15-éig.

34. §

(1) A nonprofit szervezet éves beszámolóját az igazgatótanács vagy az alapító okirat által meghatározott időben dolgozza ki a naptári év eltelte után, legkésőbb június 30-áig.

(2) Az éves beszámoló tartalmazza

a) a naptári évben végzett tevékenység áttekintését, a nonprofit szervezet megalapítása céljához való kötődésének feltüntetésével,

b) az éves zárszámadást és a benne foglalt adatok felértékelését,

c) a hiteles könyvvizsgáló nyilatkozatát az éves zárszámadásról, ha azt hiteles könyvvizsgáló hitelesítette,

d) a pénzügyi bevételek és kiadások áttekintését,

e) a bevételek (hozamok) áttekintését a források szerinti felosztásban,

f) a nonprofit szervezet vagyona és kötelezettségei helyzetét és mozgását,

g) az év folyamán a nonprofit szervezet szerveiben bekövetkezett változásokat és a szervek új összetételét,

h) az igazgatótanács által meghatározott

további adatokat.

(3) Az éves beszámolót a működési szabályban meghatározott módon kell közzétenni. Az éves beszámoló egy példányt a nonprofit szervezet július 15-éig elküldi a nyilvántartó hivatalnak.

(

4) Az éves beszámolót a nonprofit szervezet székhelyén a nyilvánosság számára elérhetővé kell tenni.

HATODIK FEJEZET KÖZÖS, ÁTMENETI ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

35. §

Felügyelet

(1) A nyilvántartó hivatal felügyeli, hogy a nonprofit szervezet teljesíti-e megalapítása célját, és azokat a szolgáltatásokat nyújtja-e, amelyek céljából alapították; ebből a célból értékeli az éves beszámolók tartalmát, és hiányosságok észlelése esetén felhívja rájuk a nonprofit szervezet szerveit, a hiányosságok kiküszöbölését rendeli el, valamint a törvény által megszabott köteleességek teljesítését. Ha a jóvátételre nem került sor, a nyilvántartó hivatal indítványozhatja a nonprofit szervezet megszüntetését.

(2) A nyilvántartó hivatalokat a nonprofit szervezet bejegyzése során és a felügyelet ellátása során a minisztérium irányítja.

(3) Az ellenőrző szervek külön jogszabályok szerinti ellenőrzési jogosultsága fennmarad, ha a nonprofit szervezet külön jogszabályok alapján (3. §) nyújtja szolgáltatásait.

36. §

Tájékoztatás nyújtása

Mindenkinek joga van hozzáférni a nonprofit szervezet vagyonával való gazdálkodásról szóló információkhoz.

37. §

Külföldi nonprofit szervezetek

A Szlovák Köztársaság területén kívüli székhelyű jogi személy, amely nonprofit szervezet azon állam jogrendje szerint, melynek területén van a székhelye vagy szervezeti egysége, a Szlovák Köztársaság területén ugyanazon feltételek

mellett és ugyanazon terjedelemben működhet, mint a jelen törvény alapján létrejött nonprofit szervezet, ha teljesíti a nyilvántartásba való bejegyzés e törvény által előírt feltételeit.

37.a §

Átmeneti rendelkezések

(1) A nonprofit szervezet – amely az eddigi előírások alapján jött létre - alapítója vagy az általa erre a célra felhatalmazott személy köteles 2002. június 30-áig indítványozni azon tények bejegyzését, amelyeket e törvény alapján a nyilvántartásba be kell jegyezni.

(2) Ha az 1. § alapján nem kerül sor az indítvány benyújtására, vagy a nyilvántartás vezetésére illetékes szerv a beadványt elutasítja, a minisztérium indítványt nyújt be a bírósághoz a nonprofit szervezet megszüntetésére.

37.b §

Közös rendelkezések

E törvény rendelkezései szerint kell eljárni, ha külön jogszabály 13) nem rendelkezik másként.

38. §

Hatályosság

Ez a törvény kihirdetése napján lép hatályba.

Michal Kováč s. k.

Ivan Gašparovič s. k.

Vladimír Mečiar s. k.

1) A Tgy. 100/1988. számú, a szociális biztosításról szóló többször módosított törvénye 73.a §-a, a Szlovák Nemzeti Tanács Tgy. 135/1992. számú, a jogi és természetes személyek által nyújtott szociális szolgáltatásokról szóló törvénye 1. §-a.

2) Például a 448/2008. számú, a szociális szolgáltatásokról szóló törvény és további módosítások a Tgy. 455/1991. számú, a kisvállalkozásokról szóló, többször módosított törvénye (iparostörvény) szerint, a Tt. 355/2007. számú, a közegészség védelméről, támogatásáról és fejlesztéséről szóló többször módosított törvénye, a Tt. 578/2004. számú, az egészségügyi gondoskodás nyújtásáról, az egészségügyi dolgozókról, az egészségügyi szakmai szervezetekről szóló többször módosított törvény.

3) A Szlovák Nemzeti Tanács Tt. 303/1995. számú, a költségvetési előírásokról szóló törvénye és további törvénymódosítások a Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa Tt. 386/1996 számú törvénye szerint.

4) A Szlovák Köztársaság Tt. 100/1993. számú kormányrendelete a Kereskedelmi Közlönyben.

5) A Tgy. 71/1967. számú, a közigazgatási eljárásról szóló törvénye (közigazgatási rendtartás).

6) A Kereskedelmi Törvénykönyv 68 – 75. paragrafusai.

7) A Tgy. 1/1992. számú, a bérezésről, javadalmazásról, a munkahelyi készült-

ségről és az átlagkeresetről szóló többször módosított törvénye.

8) A Tgy. 119/1992. számú, az útiköltés-térítésekről szóló többször módosított törvény.

9) A Tgy. 563/1991. számú, a könyvtelről szóló törvénye és további módosítások a Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa Tt. 272/1996. számú törvénye szerint

10) A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa Tt. 278/1993. számú, az állami vagyion kezeléséről szóló törvénye 13. §-a (1) bekezdése és további módosítások a Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa 374/1996. számú, a községek vagyionáról szóló törvénye szerint.

11) Például a Kereskedelmi Törvénykönyv, a Tgy. 455/1991. számú, a kisvállalkozásokról szóló, többször módosított törvénye (iparostörvény).

12) A Tt. 13/2002. számú, az egyes költségvetési szervezeteknek és támogatott szervezetnek általános közhasznú szolgáltatásokat nyújtó nonprofit szervezettel való átalakulása feltételeiről szóló törvény (transzformációs törvény), amelylyel módosul a Tgy. 92/1991. számú, az állami vagyion más személyekre történő átruházásáról szóló törvénye.

13) A Tt. 578/2004. számú törvénye 100.b és 100.c §-ai és további módosítások a Tt. 8/2010. számú törvénye szerint.

A Tt. 83/1990. számú törvénye a polgárok egyesülési jogáról Elfogadva 1990. március 27-én

A Csehszlovák Szocialista Köztársaság Szövetségi Gyűlése az alábbi törvényt fogadta el:

Bevezető rendelkezések

1. §

(1) A polgárok szabadon élhetnek egyesülési jogukkal.

(2) Ezen jog gyakorlásához nem szük-

séges az állami szerv engedélye.

(3) Ezen törvény nem vonatkozik a polgárok egyesülésére

a) politikai pártokban és politikai mozgalmakban,

b) pénzkereseti tevékenység esetén, vagy bizonyos foglalkozások rendszeres gyakorlása esetén,

c) egyházakban és vallási közösségekben,

d) a vadászati jog gyakorlása esetén.

2. §

(1) A polgárok egyesületeket, társulásokat, szövetségeket, mozgalmakat és más polgári egyesüléseket alapíthatnak, valamint szakszervezeti szervezeteket is (a továbbiakban csak „egyesületek“), és egyesülhetnek bennük.

(2) Az egyesületek tagjai jogi személyek is lehetnek.

(3) Az egyesületek jogi személyek. Jogállásukba és tevékenységükbe az állami szervek csak a törvények keretein belül avatkozhatnak be.

(4) Aktív szolgálatukat töltő katonák nem alapíthatnak szakszervezeteket, és

nem egyesülhetnek bennük. A Nemzetbiztonsági Testület és a javító-nevelő intézetek tagjait egyesítő szakszervezetek jogköreit, melyek e tagok szociális érdekeit védik, külön törvény határozza meg.

3. §

(1) Senkit sem szabad rákényszeríteni az egyesülésre, az egyesületekben való tagságra és az egyesületek tevékenységében való részvételre. Az egyesületből mindenki szabadon kiléphet.

(2) Senkinek sem lehet polgárjogi kára abból, hogy egyesül, hogy egy egyesület tagja, hogy részt vesz annak tevékenységében vagy támogatja azt, illetve hogy kívülről.

(3) Az egyesület tagjának jogairól és kötelességeiről az egyesület alapszabálya rendelkezik.

4. §

Nem megengedettek azon egyesületek, a) melyeknek célja a személyi, politikai vagy más polgári jogok tagadása vagy korlátozása nemzetiségi, nemi, faji, származási alapon, politikai vagy más meggyőződés, vallás és szociális helyzet okán, a gyűlöletkeltés és intolerancia szítása ezen okokból, az erőszak támogatása, vagy az alkotmány és a törvények más módon történő megsértése; b) amelyek céljaik elérésének módjában alkotmányba és a törvényekbe ütköző eszközöket használnak; c) amelyek fegyveresek, vagy a fegyveres alakulataik vannak; nem sorolandók ezek közé azon egyesületek, amelyeknek tagjai sportolás céljából tartanak, vagy használnak fegyvert.

5. §

Az egyesületek nem tölthetik be állami szervek szerepét, ha erről külön törvény nem rendelkezik másként. Nem irányíthatják az állami szerveket, és nem róhatnak ki kötelességeket azon a polgárokra, akik nem tagjaik.

Az egyesületek bejegyzése és megalakulása

6. §

(1) Az egyesület bejegyzéssel jön létre.

(2) Bejegyzési indítványt legkevesebb három polgár nyújthat be, akik közül legalább az egyik elmúlt 18 éves (a továbbiakban csak „előkészítő bizottság“).1) Az indítványt aláírják az előkészítő bizottság tagjai, és feltüntetik utónevüket és családi nevüket, személyi számukat és lakhelyüket. Továbbá feltüntetik, hogy a bizottság 18 évnél idősebb tagjai közül melyik az a felhatalmazott személy, aki a nevükben eljár. Az indítványhoz csatolják az alapszabály két példányát. Ennek tartalmaznia kell:

- az egyesület elnevezését,
- székhelyének címét,
- tevékenysége célját,
- az egyesület szerveit, létrehozásuk módját, a nevében eljáró felhatalmazott szervek és tisztségviselők meghatározását,
- a szervezeti egységekről szóló rendelkezéseket, ha alakulnak ilyenek, s ha ezek saját nevükben fognak eljárni,
- a gazdálkodás alapelveit.

(3) Ha az alapszabály nem rendelkezik másként, az egyesület nevében az előkészítő bizottság jár el mindaddig, amíg nem jönnek létre a szervek a (2) bekezdés a) pontja értelmében.

(4) Az egyesület elnevezésének eltérőnek kell lennie azon jogi személy elnevezésétől, amely a Csehszlovák Szocialista Köztársaság területén már kifejti tevékenységét.

7. §

(1) A bejegyzési indítványt a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériumába kell benyújtani (a továbbiakban csak „minisztérium“).

(2) Ha az indítvány nem tartalmazza a szükséges feltételeket a 6. § (2) és (4) bekezdése értelmében (vagy ha az adatok nem teljesek vagy nem pontosak), a minisztérium haladéktalanul, de legkésőbb az indítvány betérjesztése utáni 5 napon belül figyelmezteti az előkészítő bizottságot, s felhívja a figyelmét, hogy mindaddig, amíg nem küszöböli ki a hiányosságokat, a bejegyzési eljárást nem indítja el.

(3) A bejegyzési eljárás azzal a nappal indul, amikor a minisztérium átveszi az indítványt, amelynek nincsenek a

(2) bekezdésben feltüntetett hiányossá-

gai. Az eljárás elindításának napjáról a minisztérium haladéktalanul értesíti az előkészítő bizottság felhatalmazottját.

8. §

(1) A minisztérium elutasítja a bejegyzést, ha az egyesület előterjesztett alapszabályából kitűnik, hogy a) az 1. § (3) bekezdésében tárgyalt szervezetről van szó, b) az alapszabály nincs összhangban a 3. § (1) és (2) bekezdésével, c) nem megengedett egyesületről van szó (4. §), d) az egyesület céljai ellentétben állnak az 5. §-ban feltüntetett követelményekkel.

(2) A bejegyzés elutasításáról a minisztérium az eljárás elindításától számítva 10 napon belül határoz. A határozatot az előkészítő bizottság megbízottjának kézbesíti. 3)

(3) A bejegyzés elutasításáról szóló határozat ellen az előkészítő bizottság tagjai jogorvoslatért folyamodhatnak a köztársaság legfelsőbb bíróságához, 60 napon belül attól a naptól számítva, amikor a minisztérium a megbízottjúnak kézbesítette a határozatot.

(4) A bíróság megszünteti a minisztérium határozatát, ha a bejegyzés elutasításának okai nem voltak megalapozottak. A bíróság ilyen határozata érvénybe lépésének napja az egyesület bejegyzésének a napja is. Az előkészítő bizottság megbízottja kérésére a minisztérium elküldi neki az alapszabály egyik példányát, amelyre rávezeti a bejegyzés napját.

(5) Ha az előkészítő bizottság megbízottjának az eljárás elindításától számított 40 napon belül nem kézbesítik a minisztérium bejegyzést elutasító határozatát, az egyesület bejegyzése ezen leletelt határidő másnapján jön létre; ez a nap a bejegyzés napja. Az előkészítő bizottság megbízottja kérésére a minisztérium elküldi neki az alapszabály egyik példányát a bejegyzés napjának feltüntetésével.

9. §

(1) Ha a minisztérium nem állapít meg a bejegyzés elutasítására szolgáló okot, az eljárás elindításától számított 10 napon belül megteszi a bejegyzést, s ezen

idő alatt elküldi az előkészítő bizottság megbízottjának az alapszabály egy példányát, amelyen feltünteti a bejegyzés napját, amely megegyezik a továbbítás napjával. A bejegyzésről nem készül határozat a közigazgatási rendtartás értelmében.

(2) Az egyesület létrejöttét, elnevezését és székhelyét a minisztérium a bejegyzést követő 7 napon belül bejelenti a Szövetségi Statisztikai Hivatalnál, amely vezeti a Csehszlovák Szocialista Köztársaság területén tevékenységet kifejtő egyesületek nyilvántartását; ez vonatkozik a 8. § (4) és (5) bekezdése alapján létrejött egyesületekre is.

9.a §

(1) A szakszervezeti szervezet és a munkáltatók szervezete az illetékes minisztériumnak (7. § (1) bekezdése) elküldött nyilvántartási indítvány kézbesítése utáni napon válik jogi személlyé.

(2) A szakszervezeti szervezet és a munkáltatók szervezete nyilvántartására a 6. § (2), a 7. § (1) és a 9. § (2) bekezdése rendelkezései vonatkoznak; viszont a 6. § (1) bekezdése, a 7. § (2) és (3) bekezdése, a 8. § és a 9. § (1) bekezdése rendelkezései a szakszervezeti szervezetek és a munkáltatók szervezeteire nem vonatkoznak.

11. §

(1) Az alapszabály módosítását az egyesület a módosítás jóváhagyásától számított 15 napon belül jelenti írásban a minisztériumnak, és két példányban csatolja a szöveg módosítást.

(2) Ha az alapszabály módosítása nincs összhangban a 6. § (2) és (4) bekezdésével, vagy az adatok hiányosak, illetve pontatlanok, vagy a bejegyzés elutasítása áll fenn a 8. § (1) bekezdése értelmében, a minisztérium haladéktalanul figyelmezteti erre az egyesületet. Az egyesület köteles ezeket a hibákat kiküszöbölni a figyelmeztetés kézbesítését követő 60 napon belül, és a következő 10 napon belül köteles erről tájékoztatni a minisztériumot. Ha ezt nem teszi meg, a minisztérium felosztatja az egyesületet; a minisztérium határozata ellen jogorvoslattal lehet élni a köztársaságok legfelsőbb bíróságain.

(3) Ha nincs ok a (2) bekezdés szerinti

eljárásra, a minisztérium a neki kézbesített tájékoztatás átvételét követő 10 napon belül elküldi az egyesületnek a módosított alapszabály egy példányát, amelyen feltünteti, hogy a módosítást tudomásul veszi.

Az egyesület megszűnése

12. §

(1) Az egyesület megszűnik
a) önkéntes felosztatással, vagy más egyesülettel való fúziójával,
b) a minisztérium jogerős döntésével a felosztatásáról.

(2) Ha az alapszabály nem rendelkezik az önkéntes felosztatás vagy a más egyesülettel való fúzió módjáról, erről az egyesület legfelsőbb szerve dönt. Ez a szerv az egyesület megszűnéséről 15 napon belül értesíti az illetékes minisztériumot.

(3) Ha a minisztérium megállapítja, hogy az egyesület olyan tevékenységet fejt ki,

a) amely a politikai pártokat és politikai mozgalmakat vagy a polgárok pénzkereseti szervezeteit illetné meg, vagy a vallás és hit gyakorlására alapított egyházakat és vallási közösségeket illetné meg (1. § (3) bekezdése);

b) amely ellentétben áll a 3. § (1) és (2) bekezdésében lefektetett alapelvekkel;

c) amely ellentétben áll a 4. vagy az 5. §-sal, haladéktalanul figyelmezteti erre, s felszólítja, hogy hagyjon fel az ilyen tevékenységgel. Ha az egyesület tovább folytatja ezt a tevékenységet, a minisztérium felosztatja. Ez ellen a határozat ellen jogorvoslatot lehet benyújtani a köztársaság legfelsőbb bíróságához.

(4) A 11. § (2) bekezdése és a 12. § (3) bekezdése szerinti határozat felülvizsgálata során a bíróság a Polgári perrendtartásról szóló törvénynek a más szervek határozatai felülvizsgálatát tárgyaló rendelkezései alapján jár el. 3) A jogorvoslat halasztható hatályú, ha erre komoly okok adódnak, a bíróság saját döntése jogerőre emelkedéséig felfüggesztheti az egyesület tevékenységét. Ez alatt az idő alatt az egyesület csak olyan tevékenységet folytathat, amely elengedhetetlenül szükséges törvény adta kötelességei teljesítéséhez. A bíróság hatálytalanítja a minisztérium határozatát, ha az egyesület felosztatására nem voltak meg az okok.

(5) Ha a minisztérium megállapítja (7. §), hogy az egyesület szervezeti egysége, amelynek jogában áll saját nevében eljárni, a 12. § (3) bekezdése alapján működik, az ott lefektetett módon jár el. A (4) bekezdés rendelkezése hasonlóképpen érvényesül.

13. §

(2) Az egyesület megszűnése során el kell végezni a vagyonszámolást.

(3) Az egyesületnek a 12. § (1) bekezdése b) pontja alapján történő megszűnése során vagyonszámolását 4) a minisztérium által kijelölt csődbiztos hajtja végre.

(4) A (3) bekezdésben feltüntetett eljárási mód érvényesül az egyesületnek a 12. § (1) bekezdése a) pontja alapján történő megszűnése esetén is, ha nincs olyan szerve, amely végrehajtaná a vagyonszámolást.

14. §

Az egyesület megszűnését a minisztérium a Szövetségi Statisztikai Hivatalnak jelenti, 7 napon belül azt követően, hogy tudomás szerzett a megszűnésről.

15. §

Bírói jogvédelem

(1) Ha az egyesület tagja törvényellenesnek vagy az alapszabályba ütközőnek tartja az egyesület valamely szervének határozatát, amely ellen az alapszabály értelmében már nem lehet jogorvoslattal élni, 30 napon belül azt követően, hogy tudomást szerzett róla, de legkésőbb a határozat érvénybe lépésétől számított 6 hónapon belül felkérheti a járási bíróságot a határozat felülvizsgálatára.

(2) Az indítványnak nincs halasztó hatálya. A bíróság azonban indokolt esetekben felfüggesztheti a megtámadott határozat hatályát.

16. §

Együtműködési szerződések

(1) Az egyesületek együtműködési szerződéseket köthetnek egymással bizonyos célok elérése érdekében, illetve más közös érdek érvényesítése érdekében. A szerződés érvényessége végett írásbeli formára van szükség.

(2) Az együttműködési szerződés meghatározza az együttműködés célját, végrehajtásának módját, a résztvevő egyesületek jogait és kötelességeit, valamint az eszközöket, amelyekkel az együttműködéshez hozzájárulnak. Szövetség esetén ugyancsak ezen törvény rendelkezései érvényesek, ha szakszervezeti szervezetek szövetségéről vagy munkáltatói szövetségről van szó, akkor a 9.a § rendelkezései alapján kell eljárni.

(4) Együttműködési szerződéssel megalakulhat a résztvevő egyesületek szövetsége, amely jogi személy. A szövetségre is ezen törvény rendelkezései vonatkoznak.

(5) Az együttműködési szerződésben meg lehet határozni, hogy a szerződés hatályát veszti a résztvevő egyesületek megállapodása alapján, a cél elérésevel, amely végett a szerződés létrejött, vagy egyéb, a szerződésben foglalt tény alapján.

Közös rendelkezések

17. §

Ha az egyesület gyűlései vagy más ülései nyilvánosak, a jelenlévő polgároknak az ülés tagjaira vonatkozó kötelesegeik vannak.⁵⁾ Nem szólhatnak bele a tanácskozásba, ha az ülés elnöke nem rendelkezik másként.

18. §

Tevékenységük céljaival összhangban az egyesületeknek jogukban áll petícióval 6) fordulni az állami szervekhez.

Átmeneti és záró rendelkezések

19. §

(1) E törvény értelmében már megalakult egyesületeknek számítanak az önkéntes szervezetek, amelyek 1951. szeptember 30-a után alakultak meg, vagy amelyeket önkéntes szervezetnek minősítettek a Tgy. 68/1951. számú, az önkéntes szervezetekről és egyesületekről szóló törvénye alapján, s amelyek nem szűntek meg. Ezek a szervezetek csak kötelesek 1990. június 30-áig a 7. § (1) bekezdésében, esetleg a 11.§-ban megjelölt minisztériumnak bejelenteni elnevezésüket, székhelyüket és alapszabályukat.

(2) Az 1951. október 1-je előtt megalakult egyesületeket ezen törvény alapján megalakult egyesületnek kell tekinteni, ha nem szűntek meg. 1990. június 30-áig kötelesek a 7. § (1) bekezdésében, esetleg a 11.§ (4) bekezdésében megjelölt minisztériumnak bejelenteni elnevezésüket, székhelyüket. Ha ezt nem teszik meg, a minisztérium megkérdezi őket, szándékukban áll-e továbbra is kifejezni tevékenységüket. Ha az egyesület nem teljesíti a második mondat szerinti köteleességét 1990. 12. 30-áig sem, ezzel a nappal megszűntnek nyilvánítani.

(3) Az egyesület adatait (9. § (2) bekezdése), amelyek az (1) és (2) bekezdésben szerepelnek, a minisztérium (7. § (1) bekezdése) bejelenti a Szövetségi Statisztikai Hivatalnak nyilvántartás céljából.

(4) Azok az egyesületek, amelyek a 10. § alapján a Szlovák Köztársaság területén 1992. december 31-e után fejtettek ki tevékenységet, működésüket 1993. április 30-áig fejezik be, ha nem fejezték be már hamarabb a 12. § (1) bekezdése értelmében.

(4) Azok az egyesületek, amelyek a 10. § alapján a Szlovák Köztársaság területén 1992. december 31-e után fejtettek ki tevékenységet, működésüket 1993. április 30-áig fejezik be, ha nem fejezték be már hamarabb a 12. § (1) bekezdése értelmében.

20. §

(1) A Tgy. 116/1985. számú, a Csehszlovák Szocialista Köztársaságban nemzetközi elemmel működő szervezetek tevékenységének feltételeiről szóló törvény érintetlen marad.

2) Azon szervezetek, amelyekre a Tgy. 116/1985. számú, a Csehszlovák Szocialista Köztársaságban nemzetközi elemmel működő szervezetek tevékenységének feltételeiről szóló törvény vonatkozik, amelyeknek tevékenységét a Szövetségi Belügyminisztérium engedélyezte 1992. december 31-éig, s amelyek tevékenységüket a Szlovák Köztársaság területén fejtik ki, illetve itt van a székhelyük, a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériuma által engedélyezett szervezeteknek tekintendők.

21. §

A következő jogszabályok hatályukat veszítik:

1. a Tgy. 68/1951. számú, az önkéntes szervezetekről és egyesületekről szóló többször módosított törvény, ha az önkéntes szervezetekről van szó;

2. a belügyminisztérium 320/1951 Ú. l. (348/1951. Ú. v.) számú rendelete az önkéntes szervezetekről és egyesületekről, módosítva a belügyminisztérium 158/1957. Ú. l számú rendeletével, ha önkéntes szervezetekről van szó;

3. a Tgy. 30/1939. számú kormányrendelete a különleges, az egyesülési jog hatályos jogszabályai és ellenőrzése alá nem tartozó egyesületek megalakulásáról;

4. a Tgy. 126/1968. számú, a közrend megerősítését szolgáló egyes átmeneti intézkedésekről szóló törvénye;

5. a Tgy. 128/1970. számú, a Csehszlovák Szocialista Köztársaságnak a belső közrend és biztonság terén meghatározott hatásköreiről szóló törvény 2. §-a (8) bekezdése c) pontja;

6. a Tgy. 194/1988. számú, a szövetségi központi államigazgatási szervek hatásköreiről szóló törvénye 45. §-a (1) bekezdése c) pontja.

22. §

Ez a törvény 1990. május 1-jén lép hatályba.

Havel s. k.

Dubček s. k.

Čalfa s. k.

1) A Polgári Törvénykönyv 8. §-a (teljes szöveg Tgy. 70/1983.)

2) A Cseh Nemzeti Tanács Tgy. 2/1969. számú, többször módosított törvénye a Cseh Szocialista Köztársaság minisztériumai és más központi állami szervei megalakulásáról. A Szlovák Nemzeti Tanács Tgy. 207/1968. számú, többször módosított törvénye a Szlovák Szocialista Köztársaság minisztériumai és más központi állami szervei megalakulásáról.

3) A Polgári perrendtartásról szóló Tgy. 99/1963. számú többször módosított törvénye 244-250 §-a.

4) A Tgy. 109/1964. számú Gazdasági Törvénykönyve (teljes szöveg Tgy. 80/1989.)

5) A Tgy. 84/1990. számú törvénye az egyesülési jogról.

6) A Tgy. 85/1990. számú törvénye a petíciós jogról.

„Mi az iskolába haza megyünk”

2012 decemberében és 2013 márciusában az Önkormányzati Szemlében két programunkról számolhattunk be: a 2012 a külhoni magyar óvodák évéről, valamint a 2013 a külhoni magyar kisiskolások évéről. A két tematikus program a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Nemzetpolitikai Államtitkárságának szakmai irányításával folyik, amelyre a Bethlen Gábor Alapból 100-100 millió forintot különítettünk el, a lebonyolításban az Erzsébet Szállodák, Táborok és Vendégházak Nonprofit Kft. van segítségünkre.

A 2013 a külhoni magyar kisiskolások éve program fókuszába a közösségépítést állítottuk. E szerint alakítottuk ki programelemeinket is, hiszen úgy gondoljuk, hogy a magyarságot megőrizni legnagyobb eséllyel csak magyar közösségben lehet.

Írásomban az eddig megvalósult programelemeinkről, eddigi eredményeinkről és nyári terveinkről kívánok részletesen beszámolni.

Gárdonyi Géza Emlékév

Januárban hirdettük meg a 2013 a külhoni magyar kisiskolások éve programot a Magyarság Házában. A program indításaként a Gárdonyi Géza Emlékév jegyében újranyomtattuk **Gárdonyi Géza Egérvadászat** című mesekönyvét, amelyet a program logóját hirdető táblával valamennyi külhoni magyar nyelvű 1-4. évfolyammal rendelkező iskolához eljuttattunk. Programindító csomagunk célja volt, hogy minden kisiskolás, pedagógus és szülő személyesen érezze, hogy programunk neki is szól, hívjuk és bátorítjuk, hogy vegyen részt benne. A kapcsolatfelvétel sikeresnek bizonyult, számos külhoni kisiskolás küldte el fényképeit, amelyen a gyerekek iskolájukban táblánkkal lefényképezkedtek.

Pályázati kiírások

A program keretében a közösségépítés jegyében három pályázati felhívás jelent meg, amelyekben közösségépítő és Ringató továbbképzésen való részvételle, valamint óvodai-iskolai együttműködési programok támogatására lehetett pályázni. A pályázatok benyújtására 2013. február 15-e és április 5-e között volt lehetőség. A pályázatok értékelése során előnyt élveztek azok a pályázók, akik szórványterületen dolgoznak; motivációs levelükben kifejtett mindennapi tevékenységükben kiemelt szerepet játszik a szülők bevonása, aktivizálása annak érdekében, hogy kialakuljanak a magyar nyelvű óvodai és kisiskolai

oktatási intézményekhez kapcsolódó közösségek, amelyek által nő az anyanyelvi oktatási intézménybe íratott gyermekek száma.

Közösségépítő és Ringató pályázati kiírásunk nyertesei ingyen vehetnek részt továbbképzésünkön, teljes ellátást és módszertani csomagot kapnak, valamint 25 000 Ft értékben vissza nem térítendő támogatást a részvétel járulékos költségeinek és a szakmai összefoglaló elkészítéséhez kapcsolódó kiadások fedezetére.

Közösségépítő továbbképzés

A nemzethez való tartozást megélni leginkább közösségben lehet, így a pályázati kiírás az elhivatott, közösségükért dolgozó magánszemélyeknek szól. Valamennyi jól működő közösségben van egy jó szervező, aki idejét nem kímélve fáradhatatlanul szervez közösségében programokat, ajtaja mindig mindenki előtt nyitva áll, a közösség tudja, hogy rá mindig számíthat, ha segísége van szüksége, és ő is ugyanúgy számíthat közösségére. Az ő munkájukat szeretnénk segíteni továbbképzésünkkel, amely 2013. július 14-e és 20-a közt lesz Siófokon. A továbbképzésen olyan óvodáskorú vagy 1-4. osztályos gyerekekhez kapcsolódó közösségépítő munkát végezők vesznek majd részt, akik munkájukba a szülőket, nagyszülőket is aktívan bevonják. Résztevőink között lesznek olyan egyetemi és főiskolai hallgatók is, akik nemsokára ilyen korú gyerekekkel fognak foglalkozni, és közösségépítő munkát szeretnének

végezni.

Ringató továbbképzés

Tavaly a 2012 a külhoni magyar óvodák éve programunkkal az első oktatási intézményi láncszemet kívántuk megerősíteni, az óvodákat. Most ismét segíteni szeretnénk a szülőket abban a döntésükben, hogy melyik óvodát vagy iskolát válasszák gyermeküknek, ezért egy újabb eszközt biztosítunk ehhez az óvónők, tanítónők számára: a Ringató programot. A program alkalmazásával a szülők már az óvoda- és iskola-választás előtt megismerkedhetnek a pedagógussal, a többi szülőtárrsal. A Ringató foglalkozások célja, hogy a kismamák megtanuljanak egy könnyen énekelhető, de – a kodályi elvekhez híven – zeneileg értékes dalanyagot a pedagógusok vezetésével. Ismerkedjenek meg magyar mondókákkal, mozgások, ölbéli játékokkal úgy, hogy mindez olyan légkörben tehetik, ahol kialakul a pedagógus és a szülők közti bizalom, a közösséghez való tartozás öröme. Továbbképzésünk Gödön lesz augusztus 4-e és 10-e között, amelyen óvodában és iskolában nevelő pedagógusok vesznek majd részt.

A résztvevők 36 órás továbbképzés keretében olyan eszközöket, módszereket, ötleteket sajátíthatnak el, amelyeket sikerrel használhatnak közösségük építésében. A továbbképzés jó alkalom arra is, hogy a résztvevők egymástól is tanuljanak. Lehetőségük nyílik továbbá (nem kötelező) egy alkalmassági vizsgán való részvételle. Akik az alkalmas-

sági vizsgán megfelelnek, használhatják a Ringató védjegyet. A külföldön élő magyar védjegyhasználóknak nem kell védjegyhasználati díjat fizetniük.

Óvoda- és iskolapedagógusok együttműködése

A harmadik pályázati kiírás egy újszerű lehetőséget nyújtott külföldi magyar óvoda- és iskolapedagógusok együttműködésének támogatására. A pályázat nyerteseinek – legalább 2 pedagógusnak – négy közös programot kell megszervezniük, amelyeken óvodások és kisiskolások szüleikkel együtt vesznek részt. A programok sikeres megvalósítását előfinanszírozással kívánjuk segíteni. A nyertesek a megszólítani kívánt gyermekek számától függően 60 ezertől 120 ezer forintig terjedő értékben kapnak támogatást.

Pályázati kiírásunkra majdnem háromszoros volt a túljelentkezés, így úgy gondolom, hogy a programot előkészítő egyeztetések alapján meghirdetett kiírások a valós igényekre adtak választ.

Kárpát-medencei körút

Április 8-án indult útjára 15 fős körút csapatunk, hogy minél több gyermekkel, szüleikkel és pedagógusaikkal személyesen is találkozassunk. A Kolompos Együttessel és kaposvári tanítónővel jártuk be a Kárpát-medence valamennyi régióját. 22 helyszínre látogattunk el: Zomborba, Kórógyra, Vörösmartra,

Zágrábba, Lendvára, Viskre, Técsőre, Munkácsra, Ungvárra, Ipolyviskre, Taksonyba, Kisgéresre, Dereskre, Nagybecskerekre, Torontálvásárhelyre, Újvidékre, Temerinbe, Óbecsére, Zilahra, Székelyudvarhelyre, Nagyanyedre, majd utolsó állomásként május 10-én Válaszútra érkeztünk.

Három órás foglalkozással látogattunk el valamennyi helyszínre. Az első két órában pedagógusaink játékos anyanyelvi, logikai, ének-zene és ügyességi foglalkozásokat tartottak, a harmadik órában pedig a Kolompos Együttes zenés mesejátékában élhették át a mesék kalandjait színpadi szerepléssel, közös énekléssel, mókázással és tánccal a gyerekek, pedagógusaik és szülei.

A körútnak több célja is volt. Egyrészt fontosnak tartjuk, hogy ha egy programot meghirdetünk, azt minél többen kézzelfoghatóan is átélhessék, személyes találkozásuk által elmélyüljön, hogy a program értük, személyesen nekik szól. Másrészt helyszíneinket úgy választottuk ki, hogy eljussunk olyan helyekre, ahová nem jutnak el hasonló programok, de olyan településekre is, amelyek példájából a többiek is ötlet meríthetnek. Harmadrészt az újszerű, minden résztvevőt megmozgató foglalkozásainkkal azt kívántuk közvetíteni, hogy magyarnak lenni – amellet, hogy felelősség – öröm is egyben. Gazdag közös nemzeti kincseink tárháza, amelyek darabjai ismét egymással találkozhattak.

Valamennyi foglalkozáson több mint 200 gyermek vett részt. Körutunk végé-

re több ezer kilométert utazva több mint 5000 gyermekkel személyesen is találkozhattunk. Újvidéken például minden magyar anyanyelvi intézménybe járó óvodás és kisiskolás eljött. Deresken az esemény hallatán az utcáról folyamatosan jöttek be még a kamasz korú fiúk és lányok is, míg Nagyenyeden az óvó- és tanító növendékek is velünk játszottak, a viski igazgató úr a rövid szünetben együtt muzsikált az együttessel. Ipolyvisken, Taksonyban, Kisgéresen és Deresken is megteltek a termek kisiskolásokkal, szüleikkel, pedagógusokkal. Tanúi lehettünk annak is, hogyan fog össze egy település iskolájáért a lelkes, a polgármester, az iskolaigazgató aktív részvételre hívva a szülőket, hogy az iskola barátságos, szerető, a nemzeti értékeket átadó otthon legyen a kisgyermek számára. „Mi az iskolába haza megyünk” – fogalmazta meg az egyik édesanya Kisgéresen.

Programunkkal a külföldi magyarság minél szélesebb közösségét szeretnénk megszólítani, ezért az év folyamán további programelemeket valósítunk meg, amelyekről reményeink szerint az Önkormányzati Szemle későbbi számaiban ismét örömmel számolhatok be. Addig is látogassanak el honlapunkra: www.kisiskolasok.hu, ahol a legfrissebb hírekről értesülhetnek.

Répás Zsuzsanna
nemzetpolitikaért felelős
helyettes államtitkár

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Területi autonómiák Európában: megoldások és kihívások

Tisztelt Olvasó!

Nagy örömmre szolgál, hogy a Nemzetpolitikai Kutatóintézet 2013. április 8-9-én megrendezett „Területi autonómiák Európában: megoldások és kihívások” című nemzetközi konferenciájáról készült beszámolómat Önhöz és mindazokhoz eljuttathatjuk, akik nem tudtak részt venni a rendezvényen. Ebben az évben már három olyan műhelybeszélgetést is szerveztünk, amelyek során a működő autonómiaformákkal (Skócia, Katalónia, Dél-Tirol, Québec, Åland-szigetek, Val d’Aoste) ismertettük meg a közönséget, így az áprilisi konferenciánk is szervesen illeszkedett ebbe a koncepcióba. A konferencián amellet, hogy neves külföldi előadókat kértünk fel az autonómiákkal kapcsolatos elméleti és gyakorlati tudásuk megosztására, azt is kiemelten fontosnak tartottuk, hogy a külföldi magyar autonómiaörekvéseket megismertessük külföldi vendégeinkkel. A konferencia első napján ezért a már létező autonómiák – köztük a vajdasági Magyar Nemzeti Tanács – kerültek bemutatásra, míg a második napon az erdélyi, felvidéki és kárpátaljai autonómia elképzeléséé volt a főszerep. Terveink szerint a konferencián elhangzott előadások szerkesztett változatait még 2013 folyamán kötetet formájában is megjelentetjük.

A kétnapos konferencia további apropóját az adta, hogy éppen 10 évvel ezelőtt fogadta el az Európa Tanács a Gross-jelentést, amely az autonóm régiók államon belüli konfliktuskezelésben betöltött pozitív szerepét hangsúlyozza. Mindamellet, hogy az autonómia segít megelőzni a többségi és kisebbségi nemzet közötti konfliktusokat, demokratikus keretet biztosít a nemzeti kisebbség reprodukciójához, hiszen lehetővé teszi, hogy a kisebbség tagjai döntsenek az őket érintő kérdésekben.

Az autonómiatörekvéseket sokan a kisebbségek nacionalizmusának kifejeződéseként látják és láttatják. Ilyen értelmezésben minden kisebbségi jogkövetelést nacionalizmusnak lehet tekinteni, ez pedig megkérdőjelezheti az európai kisebbségvédelem létjogosultságát. Helyesebb azonban úgy feltenni a kérdést, hogy miért nem biztosítja a többség a kisebbségek jogos törekvéseit; a probléma gyökere tehát sokkal inkább a többségi nacionalizmusban keresendő.

Dr. Kántor Zoltán

igazgató, Nemzetpolitikai Kutatóintézet

A kisebbségek jogai emberi jogok a közösség szintjén

A Nemzetpolitikai Kutatóintézet által szervezett nemzetközi konferenciát **Semjén Zsolt** nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes nyitotta meg, aki beszédében kiemelte, hogy a kisebbségek jogai emberi jogok a közösség szintjén, a kisebbségek jogai és a perszonális emberi jogok nem állíthatók szembe egymással, nem választhatók el egymástól.

Megjegyezte: az egyes külhoni magyar nemzetrészekre jellemző autonómia-elképzelések nem a valóságtól elrugaszkodott törekvések, hiszen mindegyikre találunk példát az Európai Unióban. Az autonómiakonceptió tekintetében elmondta, hogy a külhoni magyarok számára területi és kulturális autonómia biztosítására egyaránt szükség van: a szóránymagyarságot megilleti a kulturális autonómia, a tömbmagyarság számára pedig a területi autonómia lenne ideális.

Az autonómia a kisebbségi jogok királynője - fogalmazott Semjén Zsolt, majd hozzátette: a magyarság nem alávalóbb egyetlen más nemzetenél sem. A magyar kisebbség tagjai nem lehetnek másodosztályú uniós polgárok, másodrangú emberek, és ami másoknak jár, nekünk is jár - szögezte le.

Semjén Zsolt kiemelte az autonómia előnyeit, miszerint a kisebbség tekintetében lehetővé teszi az identitás megőrzését, a többségi nemzet számára pedig garanciát jelent a területi integritásra. Az autonómia a többségi állam, a kisebbség és az anyaország számára egyaránt kedvező megoldás, Magyarország erre szeretné felhívni a szomszédos országok figyelmét.

Megjegyezte, hogy a tapasztalatok szerint, ahol az autonómia különböző formái megvalósulnak, az adott terület prosperitásnak indul, amiből az ott élők összessége, a kisebbséghez és többséghez tartozó állampolgárok egyaránt profitálnak.

A konferencia első előadója **Andreas Gross**, a svájci nemzetgyűlés szociáldemokrata képviselője volt, az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének tagja,

a közgyűlés által 2003-ban elfogadott, az autonómiák pozitív tapasztalatait bemutató jelentés szerzője.

Gross előadásában az autonómiát a demokratizálódási folyamat részeként ábrázolta.

Hangsúlyozta, az autonómia nem szünteti meg a konfliktusokat, azok a demokrácia természetes velejárói, viszont csökkenti az erőszakos konfliktusok számát; az autonómia révén elkerülhető, hogy a konfliktusok erőszakba torkolljanak. Az autonómia az erős demokráciák része, a demokrácia és az autonómia fogalmi így elválaszthatatlanok egymástól.

Tökéletes demokrácia nem érhető el, de az autonómiák kiépítésével csökkenthetőek a tökéletlenségei. Gross szerint szükség lenne a demokrácia és a szabadság fogalmainak pontosabb meghatározására, újradefiniálására is, ezután lehet meghatározni az autonómia pontos helyét a demokratizálódási folyamatban. Szerinte a mai európai demokráciák ketős válságon mennek keresztül: túlságosan nacionalisták, miközben az állampolgárok helyzetét meghatározó döntések többsége transznacionális szinten születik, valamint túl centralizáltak, eltávolodtak az állampolgároktól.

Ennek kiküszöbölésére a politikai hatalom decentralizációjára van szükség, valamint transznacionálissá kell alakítani a demokráciákat. A decentralizáció kétféleképpen valósítható meg: szimmetrikus föderalizmus, vagy aszimmetrikus föderalizmus útján, utóbbinak újabb két módja lehetséges: a területi és kulturális autonómia.

Gross arra hívta fel a figyelmet, hogy a decentralizáció és a részvétel fogalmi szorosan összefüggnek egymással és nem egymást kizáró tényezők. Mindkettőnek a hatalommegosztás az alapja. A részvételi demokrácia lényege, hogy civilizált politikai viták révén integrálnak, emellett az állampolgárok döntéshozásba való bevonása hozzájárul a demokrácia decentralizálásához. A részvételi demokráciák a képviseletet még reprezentatívabbá teszik: azáltal, hogy az emberek elkezdnek gondolkodni közpolitikai témákon is, részt vesznek a politikai közbeszédben, a politikusok visszacsatolást

kapnak a választók igényeiről, elvárásairól, így jobban képviselhetik őket.

A hatalommegosztás a demokrácia fontos építőeleme

Az autonómia a hatalommegosztás egy módja, a demokratizálódási folyamat része. A hatalommegosztás létrehozza a fékek és ellensúlyok rendszerét, amely az erős demokráciák alapja. Összefoglalásként elmondta: egy erős demokráciához hatalommegosztásra, részvételre, decentralizációra, nagyobb fokú autonómiára van szükség, ezeknek a szükségességéről kell meggyőzni az állampolgárokat.

Markku Suksi, a finnországi Åbo Egyetem tanára előadásában megjegyezte, hogy – megfigyelései szerint – minél inkább jellemez egy közösséget a nacionalizmus, annál kisebb esély nyílik a kisebbségi jogok elismerésére, érvényesítésére, illetve az autonómia megvalósítására. Kiemelte, hogy a területi autonómia általánosan elterjedt megoldás az államigazgatásban, rendkívül nagyszámú és sokféle autonómia létezik világszerte, bár ezek közül nem mindegyik alapszik kisebbségi népcsoportok jelenlétén.

Suksi elmondta, napjainkban az unitárius államok kezdenek háttérbe szorulni. A mai államok többségében jelen vannak állami szint alatti entitások, legyen szó föderális berendezkedésű országról vagy unitárius országon belül létező autonóm területekről.

Az autonómiákat a szerint csoportosította, hogy milyen szintű jogszabályok hozzák őket létre, illetve szabályozzák a működésüket, és milyen jellegű hatalmat képesek gyakorolni, milyen önálló jogalkotási hatáskörökkel rendelkeznek.

Az autonómiával kapcsolatban a hatalommegosztás lényeges kérdés. A föderális államok és a területi autonómiák kapcsolatáról Suksi elmondta, hogy a klasszikus föderális berendezkedésű államokban a szövetségi szint hatáskörébe tartoznak a kifejezett jogkörök, míg a helyi szint a reziduális hatásköröket gyakorolja. A területi autonómia esetében a helyzet fordított: az autonóm entitás ha-

táskörébe tartoznak a taxatív jogkörök, a központi kormányzat pedig a reziduális hatalommal rendelkezik, és az állampolgárok rendszeres időközönként tartott választások útján döntenek a politikai képviselőkéről, amely helyi szinten változik meg.

Megjegyezte, hogy a föderális államokkal szemben a területi autonómia esetében a központi hatalom elvben nem írhatja felül a helyi szint jogalkotása által hozott döntéseket, de e tekintetben is számos eltérés van az egyes autonómiák között. A területi autonómia hosszú távú működésének biztosításával kapcsolatban így lényeges, hogy milyen jogszabályon alapul az autonómia (alkotmány, autonómia státútum, nemzetközi szerződés stb.).

Suksi részletesen beszélt az Åland-szigetek példájáról Finnországban, amely autonómia rendkívül jól rögzült a jogrendben: az autonóm státusz számos, különböző szintű jogszabályban került rögzítésre. Az Åland-szigetek esetében széles hatáskörű autonómiáról van szó, melynek kiindulópontját a Nemzetek Szövetsége által adott nemzetközi garanciák jelentették. Ezzel kapcsolatban Suksi kiemelte, hogy a nemzetközi garanciák nincsenek köbe vésve, ezek módosíthatóak. Az Åland-szigetek esetében erre a helyi jogalkotók, valamint Finnország részéről is sor került, illetve Finnország EU-csatlakozása is felülírt egyes garanciákat (ezek azonban mindig az Åland-szigetek jóváhagyásával történtek). Kiemelendő, hogy az Åland-szigetek esetében Finnország a nemzetközi garanciákon túlmenően maga is vállalásokat tett az autonómia biztosításával kapcsolatban. Suksi szerint a modern emberi jogok világában nem jöhetne már létre az Åland-szigetekhez hasonló, széles jogkörökkel rendelkező autonómia. 1921-ben a Népszövetség azzal a céllal rögzítette az Åland-szigetek lakosságának különleges jogait, hogy biztosítsa számukra a jólét, boldogság feltételeit, ezek a célok Suksi szerint azóta teljesültek.

A területi autonómia nem képes minden konfliktust feloldani az anyaország és a kisebbség között, és nem képes az emberi jogok teljes körű biztosítására sem, Suksi ugyanakkor kiemelte, hogy Åland lakossága számára az öngazgatás megszerzése számos pozitívumot hozott: az EU tíz legjobb teljesítő régiója közé tartozik, valamint Finnországban itt élnek a legegészségesebb emberek és itt a legmagasabb a születéskor várható élettartam is.

Közösségi jogként elérhető kisebbségi jogok

David J. Smith, a skóciai Glasgow Egyetem és a svédországi Uppsala Egyetem professzora előadásában a nem területi autonómiára (NTA) fókuszált, azt hasonlította össze a területi autonómiával. Bevezetesként Smith a kisebbségi autonómiák történelmi háttéréről beszélt és emlékeztetett a kisebbségi jogok gyakorlásának korlátaira, miszerint vannak olyan kisebbségi jogok, amelyek csak közösségi szinten gyakorolhatók (pl. a kulturális jogok, vallásgyakorlásra vonatkozó jogok), az egyéni jogok szintjén nem értelmezhetők.

A kisebbségi területi autonómiával kapcsolatban elmondta, hogy a számos előny mellett (pl. kulturális identitás megőrzése a saját intézményeken keresztül, jólét kiterjesztése) hátrányokkal is jár: nem eredményes a kis létszámú és területileg szétszórta élő kisebbségek esetén, területén belül új kisebbségeket termel ki (akik adott esetben az anyaország többsége), emellett politikai szempontból érzékeny képződmények, különösen Közép-Kelet-Európában, ahol gyakran az állam szuverenitásának csorbulásaként tekintenek rá.

A nem területi (Non-Territorial Autonomy, NTA) autonómiával kapcsolatban kitért az Otto Bauer és Karl Renner által még az Osztrák-Magyar Monarchia idején kidolgozott koncepcióra, amely a Habsburg Birodalom átalakítására irányult a személyi elvű autonómia alapján, a tervezett modellt azonban sosem valósították meg. A nem területi autonómia az unitárius államokon belül élő kis létszámú és szórványkisebbségek számára ideális megoldás lehet, példaként Észtországot és a magyar kisebbségi önkormányzatot említette. NTA működhet területi autonómia kiegészítéseként is, például Belgium vagy Kanada esetében.

Közép-Kelet Euróában a NTA lehetséges és megfontolandó alternatíva lehet, ugyanakkor csak rövidtávon lehet eredményes, hosszú távon ugyanis a tömbökben élő kisebbségek igényei kielégíthetetlenek maradnának. A megoldás a NTA és a területi autonómia összekapcsolása lehet, ezt azonban politikailag nehéz megvalósítani, nagyfokú geopolitikai stabilitásra és integrációra van hozzá szükség európai szinten.

A konferencia délutáni szekciójának moderátora tisztségét Tóth Norbert, a Nemzetpolitikai

Kutatóintézet kutatója töltötte be. Tóth Norbert a szekció rövid felvezetésében megemlítette, hogy a sorra kerülő témák egy kivételtől eltekintve esettanulmányok lesznek, melyek az Európában már működő egyes autonómia modellek kialakulását és sajátosságait ismertetik majd.

Az állam és a kisebbségek

Jakab András, a Magyar Tudományos Akadémia Jogtudományi Intézetének igazgatója előadásában az állam és a kisebbségek kapcsolatát mutatta be az alkotmányosság szempontjából. Kutatásai során öt modellt különített el, melyek kritériumait egy tizenhat kérdésből álló vizsgálati módszerrel állapította meg.

- I. Egy állam – egy államnemzet
- II. Egy állam – többnemzetiségű nemzet
- III. Egy állam – számos, egyenlő etnikumból álló nemzet
- IV. Egy állam – egy domináns nemzet számos kisebbséggel
- V. Egy állam – etnikai nemzet nélkül

Jakab András az időkerethez igazodva az I. és a IV. típust mutatta be részletesen, tizenhat kérdéses vizsgálati módszer segítségével. Véleménye szerint az I. modell alapvetően egy nemzetállami, nacionalista keret, melyben a kisebbségek, mint közösségi csoportok semmilyen jogokkal nem bírnak, azzal csupán az egyének rendelkeznek. Az állam célja egyértelműen az asszimiláció, ami az egyedüli út a nemzetiségeknek, hogy kitörjenek a kizártságból és a nemzet részeivé, valamint választópolgárokká váljanak. Az ilyen típusú államban a kisebbségvédelemnek nincs intézményesen biztosított kerete, és a kisebbségi jogok védelme is csupán a diszkriminációellenes intézkedésekben nyilvánul meg. Jakab András szerint ennek a modellnek az az előnye, hogy alkotmányosság szempontjából egy egyszerű rendszer, melyet könnyű megérteni és alkalmazni, azonban nincs olyan ország, amely ne rendelkezne kisebbségekkel. Így a hátránya is abból ered, hogy hosszabb távon a konfliktusok kiéleződéséhez vezethet. Az őshonos kisebbségekkel szemben leginkább Görögország követi ezt a modellt, azonban az új bevándorlókval szemben szinte minden európai állam ilyen viszonyulást tanúsít. A legjobb példa erre a török kisebbség helyzete Németországban.

Jakab András szerint az európai országok

többsége, köztük Magyarország is a IV. modellt alkalmazza. Noha ebben az esetben is van egy nemzet, mely domináns szerepkört tölt be, de a kisebbségi jogok és az intézményesített keretek biztosítva vannak, és a nemzetiségek a választópolgárok közösségének tagjai. Az alkotmányosság szempontjából ez már bonyolultabb konstrukció, mivel az alkotmány tartalmazza a kisebbségeknek nyújtandó garanciákat, viszont ez is adja a rendszer előnyét, mivel elsimítja a konfliktusokat. A hátránya azonban az, hogy csak bizonyos etnikai kisebbségeket ismer el, így az újonnan bevándorló nemzetiségek nem tudnak élni ugyanazokkal a jogokkal, mint az őshonos kisebbség. Jakab András zárógondolatként az Európai Uniót is megpróbálta elhelyezni, mely szerinte leginkább a III. és az V. típus, azaz a svájci és az amerikai rendszer kombinációja, viszont, hogy a következő időszakban melyik irányhoz közeledik majd jobban, az még nyitott kérdés.

Dél-Tirol – múlt és jelen

Günther Rautz, a bozeni European Academy kutatója a dél-tiroli autonómia létrejöttének történetét és sajátosságait ismertette, mely véleménye szerint Európa egyik legismertebb és legsikeresebb példája az etnikai konfliktuskezelés terén. Tirol területe az I. világháborút lezáró párizsi békekonferenciáig az Osztrák-Magyar Monarchia részét képezte. A Saint-Germain-i békeszerződés azonban kettéosztotta, így északi része Ausztria fennhatósága alatt maradt, míg a déli az Olasz Királyság részévé vált, annak ellenére, hogy az etnikai arányok nem indokolták a terület elcsatolását.

A német kisebbség Benito Mussolini hatalomra kerülésétől kezdődően az olasz asszimilációs törekvések fő célpontjává vált. A kezdeti intézkedések egyike volt a lakosság, a városok és a földrajzi nevek olaszosítása, a német tannyelvű iskolák bezárása, valamint az olasz lakosság betelepítése a terület német létszámfőnyének csökkentése érdekében. A Dél-Tirolban kiéleződő konfliktus fontosságát jelzi, hogy a '30-as években a náci Németország és a fasiszta Olaszország külpolitikai viszonyára is sokáig hatással volt.

A megoldásra való törekvés és a konstruktív vita ideje a II. világháború után következett be.

Az 1946-ban Ausztria és Olaszország között megkötött Gruber – De Gasperi

egyezmény volt az első lépés a területi autonómia felé. Azonban két évre rá az olasz kormány kiadta az első Autonómia Statútumot, melynek értelmében az olasz többségű Trento megyét hozzákapcsolták Dél-Tirolhoz, és az így kialakult területen a németek csak az összlakosság harmadát tették ki. A helyzet megoldatlansága olyan szintre gerjesztette az indulatokat, hogy az '50-es évek végétől kezdve a német kisebbség szélsőséges tagjai terrorakciók végrehajtásával kívánták kiharcolni a valódi önrendelkezési jogok megadását.

Az osztrák-olasz tárgyalások eredménytelensége miatt az ENSZ Közgyűlése elé terjesztették az ügyet, mely két határozatában is kijelentette, hogy a kérdést békés eszközökkel, a lehető leghamarabb meg kell oldani. Olasz kezdeményezésre ezért létrehozták a Tizenkilences Bizottságot, mely olasz, német és ladin politikusokból, közéleti személyiségekből és üzletemberekből állt. A bizottság három év alatt elkészítette a 137 pontból álló Alto Adige-i javaslatcsomagot, és erre építve 1972-ben kiadták a második Autonómia Statútumot, mely ma is a dél-tiroli autonómia legfontosabb jogforrásának számít.

A gyakorlatban való teljes megvalósítására azonban még így is 20 évet kellett várni, de az így létrejött modell a területi és a kulturális autonómia sajátosságait ötvözi. A területen élő mindhárom őshonos nemzetiség rendelkezik saját tannyelvű iskolákkal, azonban a diákoknak el kell sajátítaniuk a többi nép nyelvét is, így segítve ezzel az egymás iránti tisztelet kialakulását. A közigazgatási pozíciók és a költségvetési források elosztásában a legfrissebb népszavazási arányokat veszik figyelembe, és ez alapján alakítják ki a kvótákat.

Előadása zárógondolataként Günther Rautz felhívta a figyelmet arra, hogy bár Dél-Tirol kérdése európai léptékben nézve nem volt egy nagy probléma, de így is hosszú évtizedekre és nemzetközi szintű együttműködésre volt szükség ahhoz, hogy végül kialakuljon egy mindenki által elfogadható és működőképes autonómia modell.

Katalán törekvések

Sabrina Ragone, a madridi Alkotmányügyi és Politikatudományi Központ kutatója a katalán függetlenedési törekvésekkel kapcsolatban tartott előadást. A téma bemutatását négy fő részre osztotta,

melynek első pontjában egy rövid előzményt adott Spanyolország decentralizációjának történetéről. E szerint Madrid már 1931-ben autonóm területté nyilvánította Baszkföldet, Galíciát és Katalóniát, azonban a polgárháború, majd a Franco rezsimevei megállították ezt a folyamatot. A diktatúra bukását követően, az 1978-ban elfogadott új alkotmány rugalmas keretet biztosított a régióknak az autonóm jogok elnyerésére, vagy a további jogkörök kiszélesítésére. Ez az úgynevezett principio dispositivo elv. Ennek köszönhetően nem csupán a korábbi területek kapták vissza autonómiájukat, hanem 1981-re már harminc régió kapott jogalkotási hatáskört.

Az ezredforduló után egy új folyamat vette kezdetét, melynek célja az autonóm területek minden korábbinál szélesebb lehetőségekkel való felruházása volt. Az új törekvések a baszk regionális parlament hatására indultak meg. Ez a parlament egy olyan törvényt fogadott el, mely a baszk közösséget különleges identitással bíró, európai népként határozta meg, és a regionális parlament úgy tekintett erre, mint Baszkföld és Spanyolország közötti új megállapodásra, mely két szuverén állam között kötött. A madridi központi országgyűlés, melynek beleszólási joga van az autonómiát érintő jogszabályalkotásba, elutasította a törvényt, viszont az események a többi nemzetiségre, különösen a katalánokra inspirálóan hatottak. 2006-tól kezdődően a katalán regionális parlament is új igényekkel lépett fel, de 2010-től már a korábbinál is erősebb célok, a szeparatizmus követelése fogalmazódott meg a lakosság körében. A 135 tagú regionális törvényhozásban 62 mandátumot szereztek a szeparatizmust nyíltan felvállalók, akik tömegdemonstrációkkal próbálják felhívni a lakosság figyelmét a törekvéseikre. 2012 novemberében a regionális parlament elnöke egy szuverenitási deklaráció megszavazására kérte fel a pártokat, azonban az eredmény jóval szorosabb lett, mint ahogy azt előzetesen várták. Mintegy 70 elutasító szavazat érkezett a deklarációra, melyet végül a katalán baloldal támogatása miatt elfogadtak. A kiáltvány szerint a függetlenedés sarokpontja a Spanyolországgal és az európai államokkal való párbeszéd, de céljuk elérése érdekében nem riadnak vissza semmilyen legális eszköz felhasználásától sem.

Sabrina Ragone zárógondolataiban a népszavazásnak, mint egy különleges érdekvédelemesítő eszköznek a lehetőségét vizsgálta meg. Kifejtette, hogy a spanyol

alkotmány nem teszi lehetővé az országból való egyoldalú kiválást, így kötelező érvénnyel nem bírna egy ilyen esemény. Az egyetlen megoldás az alkotmánymódosítás lenne, mely már a regionális parlamentben is felmerült opcióként, azonban ha a katalánok be is terjesztenék a módosítást a központi országgyűlésnek, azt egy országos népszavazás keretében kellene megerősíteni, ennek sikere azonban jelenleg nem reális.

A mi Közép-Európánk

A nap utolsó előadójaként Korhecz Tamás, a szerbiai Magyar Nemzeti Tanács elnöke mutatta be a nem területi autonómia Szerbiában működő modelljének sajátosságait, és a magyar kisebbség lehetőségeit. Korhecz Tamás véleménye szerint az autonómia elsősorban azért fontos eszköz, mert ez szavatolhatja a nemzetiségek identitásának a megőrzését, valamint egyenlőséget teremt a kisebbségi és a többségi társadalom között. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a nem területi alapú modell elsősorban Európa keleti felében elterjedt módszer. A vajdasági modell is ezen alapul, mely sok tekintetben hasonlít azokhoz a keretekhez, melyek Magyarországon, Horvátországban vagy Szlovéniában működnek, azonban Szerbiában a kisebbségek nem helyi, hanem országos szintű önkormányzatiságot nyernek el. A jogkörök tekintetében pedig szintén szélesebb lehetőségekkel bírnak, mint a kelet-közép európai, vagy az észak-balkáni térség államaiban élő nemzetiségek. Mivel Szerbia egy etnikai szempontból rendkívül heterogén állam,

és az egyes nemzetiségek létszáma között nagy a különbség, ezért az autonómia által kínált lehetőségeket úgy kellett kialakítani, hogy annak mind a szórvány, mind az egy tömbben élő kisebbségek élvezhessék az előnyeiket. Korhecz Tamás előadásában kitért arra is, hogy a Magyar Nemzeti Tanácsnak milyen jogkörei és kompetenciái vannak. Eszerint többek között például tanácsadói szervként is működik, de emellett véleményezhetik a magyar kisebbséget érintő törvényjavaslatokat, vagy kezdeményezhetik újak meghozatalát. A finanszírozás terén megemlítette, hogy egyaránt gazdálkodhatnak állami és helyi forrásokból. Az előadás utolsó részében Korhecz Tamás kitért néhány negatívumra is, melyek gátjai az autonómia zavartalan működésének.

Ilyen a hatalom megosztásának a kérdése, mivel az egyes állami szervek még mindig nem hajlandók elismerni, hogy a Magyar Nemzeti Tanács egy olyan hatóság, melynek ki kell kérni a véleményét az egyes ügyekben. Így több esetben is bírósághoz kellett fordulni, hogy a meglévő jogait a gyakorlatban is érvényesíteni tudják. Úgy tűnik, hogy a rendszer sem áll kellően stabil lábakon még, mivel több kezdeményezés is foglalkozik azzal, hogy csökkentse a nemzeti tanácsok jogköreit, de Korhecz Tamás bíz abban, hogy a szerb Alkotmánybíróság végül elutasítja ezeket az indítványokat. Korhecz Tamás előadását követően Répás Zsuzsanna, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium helyettes államtitkára zárszavával hivatalosan véget ért a konferencia első napja.

A rendezvény második napján került sor

a határon túli magyar közösségek kurrens autonómiatörekvéseinek bemutatására három workshop keretében, amelyeken az előző nap résztvevői is aktívan részt vettek. Az első panelben Salat Levente, a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem professzora a romániai magyarság autonómiatörekvéseiről tartott előadást.

Az előadó kifejtette, hogy ebben az esetben a romániai belső jogi környezet megfelelő átalakításával érhető el leginkább az autonómia, valamint felhívta a figyelmet arra, hogy Románia éppen a területi közigazgatás reformja előtt áll.

A következő panelben a szlovákiai, valamint az ukrainai magyarság autonómiatörekvései kerültek terítékre, amelyek töredékesek és a romániaihoz képest kevésbé aktuálisak. Tokár Géza politológus, a Szlovákiai Magyarok Kerekasztala szóvivője megjegyezte, hogy a felvidéki magyarság esetében az autonómia jelenleg nem igazán része a hétköznapi diskurzusnak, így itt inkább a lehetséges kitérés pontok megjelölése lehet a cél. A következő előadó, Ferenc Viktória, a Nemzetpolitikai Kutatóintézet munkatársa Kárpátalja területi autonómiatörekvéseit mutatta be történeti kontextusban, valamint ismertette a kárpátaljai magyarságnak a Tisza-melléki járásra vonatkozó autonómia elképzeléseit. Előadásában kiemelte, hogy az ukrán államnak az autonómia gondolatát elutasító attitűdje nem lehet érvekkel kellően megalapozott, ugyanis Ukrajnában jelenleg is működik autonóm területi entitás, nevezetesen a Krím-félszigeten.

Nemzetpolitikai Kutatóintézet 2013. április 8-9-én megrendezett „Területi autonómiák Európában: megoldások és kihívások” című nemzetközi konferenciája. www.npki.hu

Megyei önkormányzati képviselőink tették a dolgukat

Pozsony - Látkép

Lassan végéhez közeledik a megyei önkormányzatok harmadik választási ciklusa. Három és fél év elteltével tehát lassan mérleget lehet és kell vonni célkitűzéseinkről és azok megvalósításáról. A Magyar Közösség Pártja 5 képviselője, közülük jómagam, mint megyei alelnök, igyekeztünk minden lehetőséget megragadni arra, hogy a Pozsonyi és a Szenci járásban élő magyarság jogos igényeit szem előtt tartva szolgáljuk a régió javát.

Pozsony megyében a választási időszak elején elfogadtunk egy komplex anyagot, amely a megye prioritásait vette számba az előttünk álló négyéves megbízatási időszakra. Ennek az anyagnak az összeállításából a Magyar Közösség Pártjának képviselőcsoportja is kivette a részét. Igyekeztünk úgy összeállítani a feladatokat, hogy a régióban élő, többnyire magyar ajkú lakosság jogos igényeit kielégítsük, és érdekvedelmüket a lehető leghatékonyabb módon valósítsuk meg. A befektetési projektekkel közül megvalósításra került például a féli közúti hídnak a teljes felújítása. Ez nagyon sürgető probléma volt, ugyanis fennállt a veszélye, hogy lezárják az életveszélyessé vált hidat. A teljes felújításhoz tartozik az is, hogy nemcsak a híd, hanem a hozzá tartozó járdák, kisebb mértékű építészeti munkák is elkészültek. Örülünk, hogy ezt sikerült megvalósítani még a megbízatási időszak első felében. A második és harmadrendű utakat, amelyek a megye hatáskörébe tartoznak, arányos mértékben folyamatosan újította fel a megye. Az elmúlt időszakban komolyan odafigyeltünk a közlekedési infrastruktúra arányos fejlesztésére, ennek köszönhetően a három járás és az öt pozsonyi városrész között arányos módon osztódtak el az erre szánt pénzeszközök.

A beruházási projektek esetében még megemlítem, hogy vannak olyan kezdeményezéseink, amelyek ugyan nem megyei hatáskörűek, ám a megye területén élő lakosság életét nagyban érintik, s ezeken a területeken is aktívak vagyunk. **Konkrétan a közlekedés terén**

a Szenc-Pozsony közútra, az R7-es autópályára és a D4-es körgyűrűre gondolok. Ezek állami hatáskörbe tartozó beruházások, de az állami szervezetek sem mindegy, milyen álláspontot képvisel ezekkel kapcsolatban a megye és a megye vezetése. Az elmúlt időszakban a Radičová-kormányánál sikerült elérni, hogy az előbb említett tervezetek bekerültek a kormány prioritásai közé, ami azt jelenti, hogy ha a mostani kormány nem szűk pártérdekeket, hanem tényleg a lakosság jogos igényeit fogja szem előtt tartani, akkor például a D4-es körgyűrű a prioritások közt marad. A jelenlegi állapot ugyanis egyaránt rossz mind a kormánypárti, mind az ellenzéki tábornak, és ellehetetleníti a főváros megközelítését. Legutóbbi információim szerint közbeszerzést írtak ki a D1-es autópálya Sárközi letérőjének tervdokumentációjára is, amelyre a város és a megye hatékony tárgyalásai és nyomása nélkül nem került volna sor. Az arányossági elvet azonban nem csak a közlekedési infrastruktúra terén szorgalmaztuk, hanem a kultúra, egészségügy és szociális ügyek terén is. **Nagyon régi téma volt, hogy az éberhardi Apponyi-kastély parkját fel kellene újítani.** Magában a kastélyban még a közelmúltban is szakközépiskola működött, maga az épület tehát nincs rossz állapotban. Pillanatnyilag nem használja a megye, de a jövőben – a helyi önkormányzattal közösen – szeretnénk kulturális és adminisztratív célokra felhasználni, amelynek mind a megye, mind a falu hasznát venné. **Felmerült annak az ötlete is, hogy esetleg egy Duna menti múzeum jellegű intéz-**

mény kaphatna otthont benne, amely a Szenci járás és pozsonyi városrészek magyarok lakta területeinek történelmét foglalná magába. Megpályáztuk a Pozsonyi kerületi operatív programon keresztül a park felújítását is, pályázatunk kedvező elbírálásban részesült, de sajnos a rendelkezésre álló pénzkeret kimerülése miatt az ősz folyamán ismételtelen pályáznunk kell. A sikert borítékolni merem, mivel pályázatunk már az első körben is nagyon magas értékelést kapott.

Régi adósság a szenciekkel szemben a zsinagóga felújítása, amelyet eddig nem sikerült megmenteni sem a városnak, sem a megyének. Örömmel mondhatom, hogy ezen a területen is nagy előrelépés történt: szerződést kötöttünk a zsidó hitközséggel a zsinagóga megvételére, és a norvég finanszírozási mechanizmuson keresztül várhatóan már jövőre elkezdődik az épület teljes felújítása. A vásárlásra azért került sor, mert a mechanizmus feltétele, hogy csak olyan ingatlanra adnak támogatást, amely a kérvényező tulajdonát képezi. Nagyon nehéz tárgyalások után végül meg tudtuk egyezni a zsidó hitközséggel, amely szimbolikus egy euróért adta el a megyének a zsinagógát. Tudjuk, hogy az épület nagyon rossz állapotban van, s ők is tisztában vannak vele, hogy ha gyorsan nem történik meg a felújítás, a zsinagóga meg is semmisülhet. Ezt nem akarta sem a megye, sem a város. Természetesen a város részéről is maximális támogatást élvez a projekt, ezért a felújítás után az épület kihasználását is közösen szeretnénk megoldani. A

megye részéről galériát szeretnénk működtetni benne, de ha megfelelőnek bizonyul az épület akusztikája, elképzelhető, hogy komolyzenei hangversenyek helyszíne is lehet.

Az említett projektek tehát beruházásra kerültek, vagy kerülnek. Ezen kívül természetesen első számú prioritásként kezeli a megye a kerékpárutak építését, illetve a meglévők karbantartását. Ezek a magyarok falvainkon is keresztülhaladnak, tehát nagyon szeretnénk, ha tovább épülnének és bővülnének.

Hatékony segítséget tudunk nyújtani az egyes települések által benyújtott pályázatok kidolgozásánál is, szaknácádással segítjük polgármestereinket és végső soron az általuk benyújtott pályázatokat is a megyei önkormányzat bírálja el, illetve ad hozzá állásfoglalást. Tudunk és akarunk is segíteni településeinknek. Annak ellenére is, hogy Pozsony megye (a magas GDP miatt) nem jogosult az uniós alapokból meríteni, ám azoknál az alapoknál, ahonnan tudunk meríteni, segíteni szeretnénk a polgármestereinknek. Példaként említeném meg, hogy mint minden évben, az idén is több magyar érdekeltségű projekt támogatást nyert.

Megyei hatáskörbe tartoznak a középiskolák is, ezen a téren azonban már nem az arányos elosztást szorgalmaztuk, hanem a pozitív diszkrimináció elvét, ugyanis nemzetiségi iskoláink megmaradását a kedvezőtlen demográfiai mutatók alakulását, illetve az egyre nagyobb mértékű asszimilációt figyelembe véve, csakis így lehetett biztosítani. Hogy ezt az álláspontunkat keresztülvigyük, az MKP képviselőinek és jómagamnak, mint az oktatásért felelős alelnöknek, nem kis erőfeszítésünkbe került. Az iskolák fenntartása ugyanis az utóbbi időben egyre több anyagi forrást igényel. Egyre kevesebb a gyermek, ezért – a fejkvóta alapján – egyre kevesebb pénz jut az iskolákra. **Odafigyeltünk arra, hogy két magyar oktatási intézményünk, a pozsonyi Duna utcai gimnázium és a Szenci gimnázium és szakközépiskola megkapja azt a szükséges anyagi támogatást, amely lehetővé teszi a fenntartásukat, zavartalan működésüket.** Itt szeretném elmondani, hogy a megyei képviselői frakció hathatós segítségével ebben a megbízatási időszakban sikerült a Szenci Molnár Albert

Gimnáziumban új szakokat indítani: óvodapedagógia, közlekedés és idegenforgalom, menedzsment és marketing. Továbbra is szeretnénk vonzóbbá tenni az iskolát, és a szülőknek is több alternatívát kínálni, ezért a munkapiacon igényeit figyelembe véve keresni fogjuk azokat a további lehetőségeket, amelyek végzőseinknek érvényesülést biztosítanak a munkapiacon.

A Pozsony megye fenntartásába tartozó iskoláinkban szeretnénk folyamatosan emelni az oktatás színvonalát. Ennek elérése érdekében rögtön a megbízatási időszak kezdetén tárgyalunk az egyes szakmai kamarák képviselőivel, hiszen a törvény lehetővé teszi olyan szakmai központok létrehozását, amelyekben a diákok az elméleti ismeretek mellett gyakorlati tapasztalatokra és közügyességre is szert tesznek. Tudvalevő, hogy a végzősök között több mint százezer olyan fiatal van, aki életében még egy órát sem dolgozott. Ők az ún. elhelyezhetetlen végzősök. A megye ezen az áldatlan helyzeten mindenképpen változtatni akart, mivel ezzel a problémával már az európai bizottság is foglalkozott, és Szlovákiának fel is rótták ezeket a nem éppen pozitív mutatókat.

A megye által fenntartott 58 iskola közül elsősorban a szakiskolákra összpontosítottunk, és azokban a szakiskolákban, ahol egy kis lehetőség volt az ilyen központok létrehozására, ezt meg is tettük. Örömmre szolgál, hogy a választási időszak végéig 3 ilyen központot bocsáthattunk útjára, mégpedig az elektrotechnikai a mezőgazdaság és a falusi turizmus, valamint a élelmiszeripar és szolgáltatások területén. Természetesen ez csak az egyes ipari és üzleti kamarák belegyezésével és hathatós támogatásával valósulhatott meg, amire külön büszkék vagyunk. Két iskolánk Pozsonyban, a harmadik Pozsony-Ivánkán van – mindhárom nagy múltú, színvonalas iskola, jó szakmai háttérrel. Az elektrotechnikai oktatóközpont négy elektrotechnikával foglalkozó iskola diákjainak szakmai felkészülését segíti majd, a mezőgazdasági oktatóközpontot mintegy háromszáz tanuló látogatja és az élelmiszer-ipari, ill. szolgáltatási oktatóközpont további három szakközépiskolánk veheti igénybe. A negyedik központ, amely szintén jóváhagyás előtt áll, a dévényújfalui autóipari szakközépiskolában lesz, ahol a Volkswagen céggel közösen szeretnénk szakmai

oktatási központot létrehozni. Bízunk benne, hogy legkésőbb 2014-től ez a központ is beindul.

A kultúra területén sajnálattal veszszük tudomásul, hogy a megye területén működő 7 kulturális intézményen belül: négy színház és három kulturális szervezet - a könyvtár, a múzeum és a néprajzi központ - nincs lehetőség magyar nyelvű aktivitások szervezésére. Ezért minden erőnkkel támogattuk a magyar nyelvű kulturális rendezvényeket, elsősorban a Csemadok szervezésében, de egyéb magyar kultúrával foglalkozó szervezetek, csoportok illetve alapítványok tevékenységét is rendszeres támogatásban részesítettük. Örömmel mondhatom, hogy a 2009-2013-as választási időszakban a támogatási rendszerből a legtöbb támogatást a szenci, illetve a pozsonyi, zömében magyar szervezetek kapták. Köszönhető ez elsősorban a megye vezetésével való jó együttműködésnek, különösen Pavol Frešo elnök úrnak, hiszen ez a támogatási rendszer 1600 euróig elnök úr hatáskörébe tartozik.

A Magyar Közösség Pártja képviselőiként természetesen szívügyünknek tartjuk a magyar vonatkozású projekteket. Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy ezek nagyon jól kidolgozott pályázatok, ami annak is köszönhető, hogy mind az öt képviselőnk felajánlotta a segítségét ezek kidolgozásában. Bárkinek problémája volt, mind az öt képviselőnk szívesen állt a kérvényezőkhöz rendelkezésére. A kidolgozott és beadott projektek tartalmilag és formailag hiba nélküliek, tehát bátran elő tudjuk terjeszteni őket a bizottság elé, nem tudnak hibát találni bennük.

A nagyobb összegű támogatásokat a támogatási bizottság hagyja jóvá, melynek alelnökeként lehetőségem volt segíteni a kérvények pozitív elbírálásában, tekintettel arra, hogy az MKP képviselői frakciójának egyébként is konstruktív az együttműködése a jobboldali pártokkal (SDKÚ-DS, KDH, OKS). Ezeknek a pártoknak a támogatására mindig számíthatunk, de ők is élvezik a mi támogatásunkat, igyekszünk egymásnak segíteni. Itt kell megjegyezni, hogy az ellenzéki SMER gyakran a priori olyan projekteket sem támogatott, amelyek közhasznú vonatkozásuk miatt mindenképp támogatást érdemeltek.

Nem veszít aktualitásából a szociális szolgáltatások biztosításának problémája és a finanszírozás biztosítása. A sajtó ezen a téren általában az idősebb korosztályt, a nyugdíjasokat érti, hiszen magas koruk, ill. egészségkárosodásuk miatt a rászorulóknak legnagyobb csoportját alkotják. **Figyelemmel kell kísérni azonban a fogyatékkal élő gyermekek sorsát is, akik születésük óta egészség-károsodottak, és felnőttként még mindig az intézmények lakói. Az ő esetükben gyakran már a szülők is nyugdíjasok, akik a nyugdíjukból nem tudnák ezeknek az egészség-károsodott polgártársainknak az ellátását biztosítani. Ezen a téren nemre, korra, vallási vagy nemzetiségi hovatartozásra való tekintet nélkül minden rászoruló egyformán jutott segítséghez.** Az elmúlt 4 évben több alapvető elvi anyagot dolgoztunk ki és fogadtunk el, amelyek alkalmazása folytán érezhetően emelkedett a szociális szolgáltatások színvonala, új igényelt fajták kerültek bevezetésre és szélesítettük a meglévő szolgáltatások skáláját is.

A szociális szolgáltatások illetve a biztosítás problémájának van egy másik vetülete is. Tudjuk, hogy kevés a hely, és sok a rászoruló. Viszont azt is tudni kell, hogy vannak önkormányzati, és vannak nonprofit szervezetek által működtetett intézmények. Pozsony megye önkormányzatának szociális osztálya és a civil szervezetek között nagyon jó együttműködést alakítottunk ki, sőt a civil szervezetek által nyújtott szolgáltatásokat egyenrangúan is finanszírozzuk, úgy, mint saját intézményeinket. Szintén az elmúlt 4 év eredménye, hogy a megye várólistája szinte üres, legfeljebb 2 hónapon belül elhelyezünk

minden rászoruló, amennyiben nem ragaszkodik a konkrét intézményhez.

Az egészségügy terén meg kell említeni, hogy Pozsony megyének csak egy kórháza van, ezt is egy társaság bérli, ami persze nem jelenti azt, hogy nekünk nincs gondunk a kórházzal, hiszen tulajdonosként az állagáért mi felelünk. Az elmúlt 4 évben több mint 4 millió €-t költöttünk felújításra; természetesen a társaság is több millió eurót fordított erre a célra. Az orvosok bérét szabályozó törvény miatt ők is nehéz anyagi helyzetbe kerültek, és a megyéhez fordultak segítségért. Tárgyalások útján sikerült megegyezni a kórház vezetésével, hogy a Malackai járás erdőháti része nem maradt elsősegély nélkül, a leginkább adósságot termelő osztályokat nem zárták be. Nagyon gyorsan kellett reagálnunk erre a kérésre, és a megyei költségvetést is megnyitottuk, hogy biztosítani tudjuk a rászorultak orvosi ellátását.

A választási időszak végéhez közeledve egyre gyakrabban foglalkoztat a gondolat, mi lesz ezután? **A legutóbbi népszámlálás adatait nézve összehasonorol a torkom, és gyakran elgondolkodom, mi lesz velünk, Pozsony-környéki magyarság? Egyet biztosan tudok - az idej megyei választásokon nagyon össze kell fogni, és mindent el kell követni annak érdekében, hogy egyetlen magyar szavazat se vesszen el.** Örülök, hogy Pozsony megyében sikerült megegyezni a jobboldali pártoknak, melyben támogatóként ott lesz a liberális SAS is. Annak ellenére, hogy több politikai párttal sok dologban eltérő a véleményünk, a magyarság érdekképviselete érdekében egyezsre

kell törekedni. Ha megnézzük a választási eredményeket a járásban, falvakra lebontva, látjuk, hogy azok nem kedvezőek. A megyei választások inkább személyekről szólnak, mint pártokról. Annak ellenére, hogy nagyon gyakran járunk ki a falvakba, és elmagyarázzuk az embereknek, mik is a megye jogkörei, lehetőségei, miben tudunk segíteni, az emberek még mindig távolinak érzik a megyei önkormányzatokat, és nem mindig tudják úgy meghatározni, ahogyan az a valóságban van. **Ezért a választásokig tartó időszakban még intenzívebben szeretnénk kijárni választóinkhoz, és beszélgetni az emberekkel, hiszen a magyar nyelvű oktatás, kultúra jövője, megmaradása régióinkban elsősorban politikai képviselőink hatékonyságától függ.** Gyakran hallom vissza, hogy az iskola, az egyház ne politizáljon, amivel bizonyos mértékig egyet lehet érteni, de tudatosítani kell azt a tényt, hogy **amikor az anyagi támogatások elosztásáról döntenek, akkor ott kell lenni a politikai képviselőknek, egyébként a pénzből nem jut az iskolának, a templomnak, a falunak, nem hozzák rendbe az utakat, nem újítják fel az iskolát, óvodát, kultúrházat és még sorolhatnám tovább.** Ezért fontos, hogy mindenki tudatosítsa saját felelősségét, a megyei választásokon való részvételének fontosságát, és a magyar érdekképviselet támogatásának szükségességét. Mert azt ugye senki nem gondolhatja komolyan, hogy a magyar vonatkozású ügyeket egy kívülálló fogja védelmezni.

PhDr. Németh Gabriella
Pozsony megye önkormányzatának
alelnöke

Biztosítani a részvételt a döntéshozatalban

Nyitra megye az egyetlen olyan területi-közigazgatási része Szlovákiának, melyet még a szlovák sajtó is elsősorban azért emleget meg, mert az első választási ciklus (2002 – 2006) után szlovák nagykoalíciót hozott létre a területén élő magyarok ellen, s ez a nagykoalíció lényegében máig fenn is maradt. Számarányában Nyitra megyében a legnagyobb a magyar népesség, ezt ellensúlyozandó született meg a parlamenti szlovák pártok nagy összefogása, s az első jelei bomlásuknak még csak most, az őszi választásokra készülöben

mutatkoznak, bár addig még sok víz lefolyik a Dunán.

Nehéz helyzetben van hát Nyitrán a magyar képviselet. „Mindenki egy ellen” légkörben dolgozik, és a számára kedvezőtlen döntéseket nem igazán tudja megakadályozni. Mindezek ellenére Nyitra megye egy a nyolc önkormányzati kerület közül, hétköznapjaira – minden zavaró körülmény ellenére – így próbálunk tekinteni, tudatosítva, hogy mint jogi személy a törvényi lehetőségek keretein belül gazdálkodik

saját vagyonával és bevételeivel, valamint biztosítja és védi a megye lakosainak érdekeit státútumának – amely a megye területén érvényes „alkotmány” – szellemében.

Nyitra megye területe 6 343, 8 négy-

zetkilométer és Szlovákia területének 13 százalékát foglalja el. Hét járás alkotja, a Komáromi, a Lévai, a Nyitrai, az Érsekújvári, a Vágsellyei, a Nagytapolcsányi és az Aranyosmaróti. A megye területén 15 város és 339 község található.

A lakosok száma 704 752 fő (ebből 196 ezer magyar nemzetiségű), így a megyék közt a 3. legnépesebb. **Az államigazgatásból fokozatosan több hatáskör is átkerült a megyei önkormányzathoz, Nyitra megye jelenleg így 121 költségvetési és támogatott szervezet alapítója. Ezekből 72 középiskola, 21 kulturális intézmény, 26 szociális szolgáltatásokat nyújtó intézmény, valamint egy egészségügyi létesítmény, a párkányi kórház.** Ezen kívül 5 útkarbantartó és felügyelő részvénytársaság alapítója (Nyitra, Léva, Érsekújvár, Komárom és Nagytapolcsány), de élve ezen alapítói joggal, immár egyedüli fenntartója, mert idén január elsejével egy igazgatóság alá vonták össze őket, valamint egy energiaszolgáltató részvénytársaságot működtet. A megye hatáskörébe tartozik továbbá a komáromi, a lévai, a nagytapolcsányi és a vágsellyei kórház működtetése is. Az 514/2009-es számú közúti és vasúti közlekedésről szóló törvény értelmében 2012. január 1-től a megye az úgynevezett regionális vasúti közlekedés megrendelője és működtetője is.

A megye élén az elnök áll három helyettesével, valamint az 54 tagú megyei képviselőtestület. A testület politikai összetétele a következő: 14 képviselő - SMER-SD, 10 képviselő - MKP, 9 képviselő - SDKÚ-DS, 7 képviselő - LS-HZDS, 7 képviselő - KDH és 7 független képviselő. Aelnöki poszt, sajnos, a második legnagyobb frakciót kitevő MKP-nak nem jutott annak ellenére sem, hogy a magyar ajkú lakosok a megye összlakosságának közel 28 százalékát teszik ki.

A megye működését a megyei hivatal biztosítja 9 főosztályával és 195 alkalmazottjával. Nyitra megye, sajnos, az egyetlen megye, amely nem rendelkezik saját székházzal, és már 10 éve bérelt helyiségekben működik, ami természetesen nem kis többletkiadást jelent az önkormányzatnak. Volt már egy felépített székháza (közel 9 millió eurós beruházás), de az épületet végül a szlovák többségű megyei képviselőtes-

ület nem fogadta el, ugyanis drágának találta (meg kell jegyezni azt is, hogy az építkezést az első választási ciklusban hagyta jóvá az akkor még magyar többségű megyei testület). Jelenleg az új székházra 10 millió eurót hagyott jóvá a testület, azonban az építkezés elkezdésének időpontja még nincs meghatározva.

Oktatásügyi csatározások

A megye területén lévő középiskolai hálózat szerkezeti és szervezési felépítését tekintve még a rendszerváltás előtti éveket idézi. Nyitra megye közigazgatási területén szerencsére a legtöbb helyen már modern eszközökkel és korszerű módszerekkel folyik az oktatás, az épületek állaga azonban sok munkát, ráfordítást igényelt és fog még igényelni a közeljövőben. Beázó tetőket, elavult fűtésrendszereket, korhadozó nyílászárókat, penészes falakat örökölt a megye az államtól 2002-ben. **Míg 2002-ben a megye 102 oktatásügyi intézményt működtetett, mára ez a szám hetvenkettőre csökkent. Az okok ismertek. Elsősorban a demográfiai mutatók következménye, hogy a beiratkozási időszakban ádáz harc folyik a tanulóért. Sajnos, ez a tény rányomja bélyegét a magyar tannyelvű középiskolákra is. Megyei képviselőként jómagunk is tapasztaltuk és próbáltuk helyes irányba terelni magyar középiskoláink létszámihiányból és egyre növekvő működtetési költségekből fakadó problémáinak rendezését. Többkevesebb sikerrel.** Két nagy múltú és neves, színvonalas szaktanintézet, az ógyallai gépjávitó és a komáromi szaktanintézet megmaradása okozott sokáig gondot szülőnek, diáknak, igazgatónak, tanárnak és képviselőnek. Karván eladásra kerül a magyar szaktanintézet gyönyörű parkja, műhelyei, a valamikori diákszálló. Anyagiak hiányában azonban csúszik a felújítás. Szívszorító példa volt nemrégiben a Zselízi Comenius Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium összevonása és átköltöztetése a szlovák tannyelvű gimnázium épületébe. Megtettek mindent a szülők, a város polgármestere, de a diáklétszám, a gazdasági megszorítások és - sajnos - a politikai érdek is kérérelhetetlen volt. Elrettentő példaként említhetjük a Közös Igazgatású Középiskola esetét Érsekújvárbán. Az intézmény 2,4 millió eurós támogatást nyert uniós forrásokból. Az

iskola a megye második legnagyobb középiskolája, 10 párhuzamos osztállyal és több mint 1000 diákkal. A sors azonban úgy hozta, hogy a pénzt vissza kellett utalni az uniós kasszába. Két év alatt kétszer bukott el a közbeszerzési pályázat, így alakult ki az áldatlan helyzet; nem mellesleg a megyei hivatalban elkövetett súlyos hibák okozták az iskola, de a magyar képviselők gondjait is. Pedig el kell, hogy mondjuk, a 2013 tavaszán megtartott országos és megyei oktatási felmérések is rámutattak, hogy a magyar tannyelvű középiskoláink sikeresek. Kiemelném az Ógyallai Építészeti Középiskolát, tanulmányi és oktatási eredményei a megyei középiskolák élvonalába sorolták. Ez mind-mind arra bizonyíték, hogy anyanyelven tanulni igenis érdemes és járható, helyes út.

Zötyögős úthálózat

Aki autóval közlekedik a megye közútjain, bizonyára egyetért velem abban, hogy nagyon sok helyen katasztrofális állapotban vannak az utak. Mondhatnánk azt, hogy a megye az államtól örökölte ezt az állapotot, de nagyon jól tudjuk azt is, hogy az útdíj bevezetése az országos költségvetés egyik zsebébe biztos pénzt tett, a másik zsebéből pedig ennél sokkal többet elvett. Éppen a III-rendű megyei utak azok a közutak, melyek az elmúlt két év alatt jobban tönkrementek e miatt, mint az előző 25 esztendőben. Az idei tél már csak a pont volt azon a bizonyos i betűn, megyei és helyi önkormányzataink szinte lehetetlen feladat előtt állnak, ami az útjavításokat illeti.

A korábbi öt megyei részvénytársaság, amely mint fentebb említettük, mára egygé vált, 500 km másodrendű és 1 541 km harmadrendű út karbantartásáért és felügyeletéért felelős. A 2006/2009-es választási időszakban 84 km út lett felújítva 15 millió 170 ezer euró kiadással, ugyanebben az időszakban az utak karbantartására és javítására a megye 42 millió 165 ezer eurót költött. Természetesen a mostani választási időszakban is folytatódott az utak felújítása.

A megyei testület a másod- és harmadrendű utak felújításánál és korszerűsítésénél a 2007/2013-as évekre jóváhagyott felújítási terv szerint igyekszik eljárni. E tervben az Európai Unió

strukturális alapjainak támogatására számít, járásokra leosztva 37 akciót tartalmaz, és 22 338 millió euró lett jóváhagyva a megvalósításukra. A tervben 13 híd rekonstruálása, 10 körforgalom kiépítése és 14 útszakasz felújítása szerepel. Gútán és Vágsellyén már sikerült a körforgalmakat megépíteni és átadni. A Pozba és Fajkürt közötti útszakasz felújítása is befejeződött, és még lehetne folytatni. Az elkövetkezendő időszakban megújul a pereszlényi híd. A tervekben szerepelt 2011-ben többek között az 564-es Déménd és Ipolyság közötti útszakasz aszfaltszőnyegének felújítása is, csak hogy nehezen születik meg a képviselő-testület minden döntése. Az útfelújításokat illetően hatalmas a lobbizás, hogy Nyitra városán kívül jusson a Komáromi, a Lévai, az Újvári vagy a Vágsellyei járásnak is az elfogadott költségvetésből valamicske pénz erre a célra. Elégedettek aligha lehetünk.

Az Ipoly-hidak kérdése mintapéldája annak, hogyan nem lehet megvalósítani valamit, hogyan kell eldobni megnyert euró-milliókat. Két év tervezés, pályázatírás, engedélyeztetés, tárgyalássorozat után a választók tízezrei csalódottan vették tudomásul, hogy ez a komoly fejlesztési terv hamvába holt. Pedig ebben az esetben olyan pénzekekről volt szó, melyeket más célokra átcsoportosítani nem lehetett. Azt gondolom, hogy a következő megyei önkormányzat, és főleg a majdani magyar képviselők egyik fő feladata lesz menteni a menthetőt, és visszahozni a megyei önkormányzat elé az Ipoly-hidak kérdését, bízva abban, hogy a kérdéssről hajlandóak lesznek még tárgyalni az uniós szervek is.

Szociális gondoskodás

Lehet, hogy csak személyes véleményünk, de a szociális gondoskodás területén Nyitra megye igyekszik példaértékű lenni. Nyugdíjas otthonai, szociális intézményei, panziói ebben a nehéz pénzügyi helyzetben is méltó körülményeket igyekeznek nyújtani itt élő idős vagy beteg polgárainknak. Nem telik el egyetlen megyei önkormányzati ülés sem, hogy ne foglalkoznánk valamelyik szociális intézményünkkel.

Mindenesetre: a gondot az okozza, hogy kevés az intézmény, országos szinten is. Igaz, hogy „beindult” ezen a területen is a magánszféra, egyre több a vállalkozók által működtetett szociális intézmény, de ez még mindig kevés. Megyénkben hosszú a várólista, főleg a nyugdíjas otthonainkban. Nem ritka, hogy éveket kénytelenek várni a bejutásra az idős, beteg emberek. Erre kellene megyei vagy inkább országos szinten megoldást találni. Még egy észrevétel: **mi, a Magyar Közösség Pártja frakciójának tagjai mindig odafigyelünk arra, hogy megyénkben, a magyarok régióiban olyan intézményigazgatók, gondozók, ápolók dolgozzanak ezekben a szociális intézményekben, akik tudnak magyarul. Tudjuk, milyen érzékeny az idős emberek lelke. Fontos, hogy anyanyelven tudják megosztani gondjaikat, hogy életük utolsó éveiben magyarul kapják a szeretetet.**

Kultúrára, sportra – csak morzsák

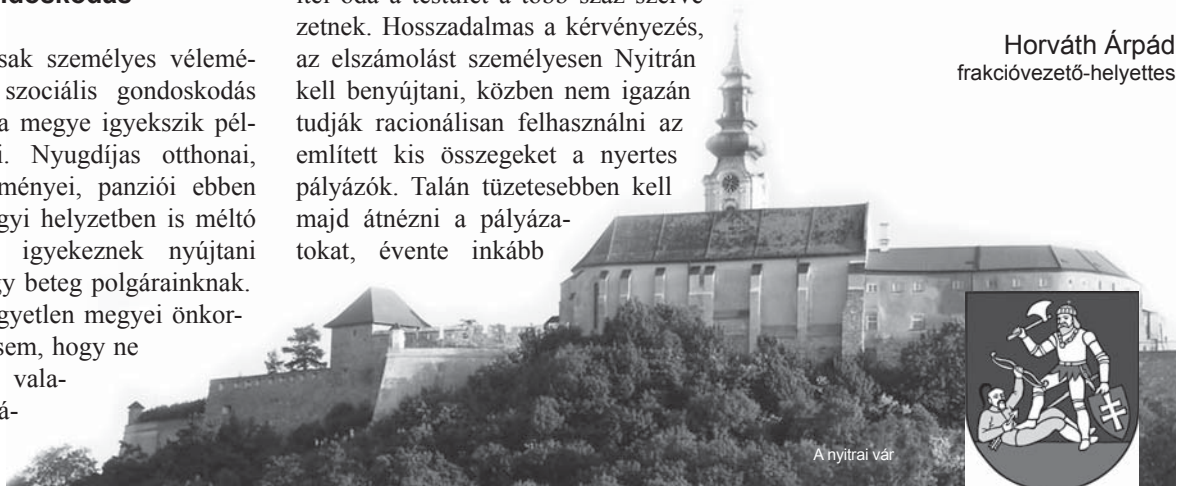
A megyei önkormányzat pályázati formában támogatja a megye a területén működő kulturális csoportokat, szervezeteket, valamint a sportegyesületeket. Évente egyszer írja ki a pályázatot, amely útján több száz szervezet jut pénzhez, támogatásokhoz. **Magával az elosztással - ami a nemzetiségi arányokat illeti - talán nem is lenne gond, hiszen úgy érezzük, hogy igyekeztünknek köszönhetően nincsenek hátrányos megkülönböztetések sem a régiókat, sem a magyar kultúrát, csoportjainkat illetően.** Az azonban biztos, hogy a következő testületnek teljesen új koncepciót kell létrehoznia. Jelenleg 200 - 300 eurós összegeket ítélik oda a testület a több száz szervezetnek. Hosszadalmas a kérvényezés, az elszámolást személyesen Nyitrán kell benyújtani, közben nem igazán tudják racionálisan felhasználni az említett kis összegeket a nyertes pályázók. Talán tüzetesebben kell majd átnézni a pályázatokot, évente inkább

kevesebb intézményt kell támogatni, de nagyobb összeggel, s a következő évben ugyanezt tenni más csoportok esetében. Nem tudom, milyen erőt képviselünk majd a következő négy évben a képviselőtestületben, s a megyei választások után ez mire lesz elég. De a sport támogatására az eddiginél biztosan sokkal hatásosabb támogatási rendszert kell kitalálnunk, hiszen az elmúlt években szó szerint a szemünk előtt omlott össze több sportegyesület, illetve ágazat. Elgyomosodott falusi focipályák, romos tornatermek és csarnokok, lerobbant lelátók, gondokkal küszködő „nagyklubok”. Ennél többet érdemelnek fiataljaink!

Mit lehetne írni zárszóként? Reformok várnak a megyerendszerre - legalább is Robert Fico kormányfő azt tervezi -, lehet, hogy az őszi választásokkal az utolsó négy évre készülődhetnek jelen a formájukban és határaik között az önkormányzatok és az általuk képviselt megyék. Találgatni kár lenne. **Arra kell vigyáznunk, hogy ne nélkülünk döntenek rólunk. Ne történhessen meg, hogy politikai indíttatásból egy olyan területi-közigazgatási elrendezést hozzanak létre, amelyben mi, magyarok, csak külső szemlélői lehetünk a dolgoknak, mert a döntéshozatalnál még statisztáink sem lesznek.** És ehhez összefogás kell, tudatos magyar választók kellene, akik tudják, hogy a megyei közgyűlésekben fontos döntéseket hoznak a magyarok régióiról. És ebben a politikai felelőssége is nagy. Az ő felelőssége emberi, érthető nyelven elmondani, elmagyarázni, hogy mennyire fontos a megyei magyar képviselet.

Botka Ferenc
az MKP Nyitra megyei
frakcióvezetője

Horváth Árpád
frakcióvezető-helyettes

A nyitrai vár

Elképzeléseink mindenhol érvényesültek

Az idei megyei választásokon ugyanúgy, ahogy eddig, ismét 49 képviselőt választunk a **Besztercebányai kerületben**. Magyarlakta járásainkban, vagyis ott, ahol érdekeltek vagyunk, összesen 17 jelöltet lehet állítani: a Losonci járásban 5, a Rimaszombatiban 6, a Nagykürtösiben 3, a Nagyőrceiben szintén 3 politikusunk méretetheti meg magát. 2001-ben a 17 jelöltből 15 magyar jelölt jutott be a megyei parlamentbe. Négy évvel később már csak kilenc, a legutóbbi választáson pedig már csak nyolc jelöltünk volt sikeres. Tudatosítva a magyar szavazatok megoszlásának veszélyét – hiszen döntően ugyanazokat a szavazatokat akarja megszerezni járásainkban az MKP és a Most-Híd is -, készen álltunk rá, hogy ne induljunk teljes jelöltlistával. Nem akartuk, hogy szétszóródjanak a szavazatok, aminek a következtében az is előfordulhatna, hogy nem lesz magyar képviselő. Ugyanakkor valljuk, hogy a magyar képviselőnek járásainkban nincs alternatívája. Eddigi munkánk és eredményeink mutatják, hogy csak előny származhat abból, ha a négy járás igényeit egyetlen frakció fogalmazza meg. Itt érvényesül igazán az, hogy a régió egyezkedik a másik régióval, mondhatni: „észak a déllel”. Sokkal többet lehetett így elérni, velünk kellett megegyezniük a többieknek, nem pedig saját politikai társuk „déli” képviselőivel. Ez olyan tárgyalási pozíció, amelyből helyzetet lehet teremteni, és mi tudtunk is.

Van mire büszkének lennünk, ha arról beszélünk, hogy mit jelent a magyar képviselő. Még most is a megyei önkormányzat egyik legerősebb kép-

viselői csoportját alkotjuk, és hozzá téve a szívós munkát, el tudtuk érni, hogy odafigyeljenek a véleményünkre, elértük azt, ami számunkra fontos! Egyértelmű sikerként könyveljük el eddigi tevékenységünket. Büszkeséggel tölt el, hogy kivívtuk a többi képviselőtárs és a hivatal elismerését, sőt az újságírókét is. A megye eddigi elnökei mindig támaszkodhattak munkánkra, szavunkat soha senki nem vonta kétségbe.

Megváltoztattuk a beruházásokra szánt pénzek szétosztását a járások között, elértük, hogy EU-s pályázatokat – még hozzá sikereseket – a mi érdekeink alapján is benyújtott a megyei önkormányzat. Így sikerült felépíteni két Ipoly-hídat (Petőnél és Rárospusztánál) és újjávarázsolni a hozzájuk vezető utakat Pálfala és Abafalva, Panyidaróc és Törinc között. Nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy iskoláink felújítására is könnyebben találtunk EU-s anyagi erőforrást ebben az időszakban, hiszen a megyei költségvetést jelentősen megnyirbálta a gazdasági válság. A Rimaszombati járásban például így sikerült közel 3 millió eurót megszerezni a két szakközépiskolának és a gimnáziumnak, míg a Losonci járásban 2 milliót a Kereskedelmi Akadémiának és az Építészeti Szakközépiskolának. A teljesség igénye nélkül, hiszen néhány EU-s pályázat még tart, mintegy 17,7

millió euró értékben valósítottunk meg beruházást járásainkban. Ez az összeg (535 millió egykori szlovák korona) sokkal nagyobb összeg, mint az előző két választási ciklusban a megyei költségvetésből járásainkban felhasznált pénzüsszeg együttvéve.

Bármelyik jogkörét is nézzük a megyének, elképzeléseink mindenhol érvényesülhettek, munkánkat mindenki elismeri. Az iskolaügyben célunk az európai szellemű, egyértelműen minőségi és effektív oktatás feltételeinek megteremtése, a diákok tudásszintjének emelése a modern kor követelményei alapján, valamint diákjaink társadalomba való integrálódásának az elősegítése. Azért is kellett az iskolák támogatási rendszerét szilárd alapokra helyezni, mivel a gazdaság globalizálódása új feladatok elé állítja intézményeinket. A fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtéséhez az oktatás támogatása a legfőbb prioritás kellett, hogy legyen. Megyénk 2002-ben az államtól 136 középiskolát vett át. Ma már 50 alá csökkent a középiskolák száma. Összevonásokat kellett végrehajtanunk, hogy a fejkvóta rendszerben okosabban használjuk ki az oktatásra szánt pénzüsszegeket. A racionalizálás sokszor nem ment zökkenőmentesen, tiltakoztak a tanárok, a diákok és a szülők is. Persze az emóciók lecsillapodásával mindenki belátta, hogy nem volt más út, a csökkenő diáklétszám mellett nem lehet fenntartani ennyi iskolát. Sajnos, a megoldások hoztak olyan problémákat is, amelyekre korábban nem gondoltunk: az üresen maradt iskolaépületek kihasználatlanok, sok esetben a városképet csúfítják, vagy éppen hajléktala-

nok szálláshelye lettek. Ebből viszont látni azt is, hogy régióink haldoklik, nincsenek új vállalkozások, amelyek ingatlanokra tartanának igényt. **Az iskolaügy problémáján belül azt is látni kell, hogy egy átfogó koncepció kialakítása nélkül a magyar részlegek fenntartása nagy gondot fog okozni. Szükség lenne a pályaválasztási tanácsadók nagyobb összefogására, a magyar tannyelvű alapiskolák együttműködésére, hogy azon középiskolákba irányítsuk diákjainkat, ahol nem csupán sikeres felnőttek lesznek, hanem – szülőként – letéteményesei is a következő magyar generációknak.** A rimaszombati kereskedelmi középiskola, a losonci építészeti szakközépiskola, vagy a szintén losonci pedagógiai középiskola magyar részlegének létszáma rohamosan csökken, s ha ezzel nem foglalkozunk megfelelően, akkor komoly bajba kerül mindegyik tagozat.

Pérez nélkül nem lehet kultúrát csinálni. Ez az általános nézet a mi megyénkben is leszögezhető. Ám a kultúra sehol sem virágzó üzletág. A kultúrával foglalkozó intézmények feladata sem elsősorban a nyereség előállítás, hanem a kultúra közvetítése mindenki számára, aki arra igényt tart. A kultúra fejlődése csak akkor lesz biztosítva, ha más, vele szorosan összefüggő nyereséges vállalkozásokkal jár kéz a kézben. Ilyen például a turizmus, az idegenforgalom.

A megye területén 14 kulturális intézményt az állam tart fenn, 22-t a megye és 465-öt a helyi önkormányzatok. **A 14 állami intézmény közül a déli járások területén 3 intézmény található, s mind a három a Nagykürtösi járás területén: a kékkői bábmúzeum, a Madách kastély Alsósztrégován, illetve Mikszáth Kálmán emlékháza Szklabonyán (mindhárom a Szlovák Nemzeti Múzeumhoz tartozik).** Az állam a kulturális intézmények egy részét 2002. április 1-jén ruházta át a megyékre. Akkor az államtól megörökölt intézmények hozták magukkal költségvetésüket, mely azóta nem változott, sőt reálértéke csökkent, újabb pénzforrásokhoz csak abban az esetben jutottak, ha alkalmazottai megpályáztak valamilyen célirányos támogatást a kulturális minisztériumnál. Ma két intézménnyel többet tart fenn a megye, mivel 2007-től a megyéhez tartozik a Besztercebányai Állami Galéria is, illetve 2008 februárjától kettévált a Nógrádi Művelődési

Központ, mivel a korábbi nagykürtösi kirendeltség önálló lett Hont-Ipoly Művelődési Központ néven.

A szociális intézmények hálózata jónak mondható, bár távolról sem elégíti ki az igényeket. A megye az államtól kapott jogkörök értelmében 51 szociális intézményt működtet, és újabb 35-öt támogat évente (ezek fenntartója valamilyen nonprofit szervezet). Az intézmények minden formája megtalálható a déli járások 21 intézménye között. Szociális szolgáltatást nyújtanak nyugdíjasoknak (ebből van a legtöbb), fogyatékkal élő férfiaknak és nőknek, valamint súlyosan és halmozottan sérült férfiaknak, nőknek és gyerekeknek.

Meg kell jegyeznünk, hogy a gyermekotthonok nem tartoznak az önkormányzatok felügyelete alá, mivel ezt a jogkört az állam nem adta át az önkormányzatoknak. Szükség volt viszont úgynevezett krízisközpont alapítására, ahova olyan gyermekeket lehet elhelyezni, akiket azonnal ki kell emelni a családi környezetükből, mert kórozzák őket, vagy nem gondoskodnak róluk megfelelően. Sajnos nagyon sok ilyen eset van! Losoncon alakult meg és működik az egyetlen ilyen intézmény a megye területén. Az AMORET krízisközpont kapacitása sajnos behatárolt, sokkal több rászoruló kellene ide helyezni, mint az jelenleg lehetséges. Ebből az intézményből a gyerekek később (max. 6 hónap múlva) — bírósági döntés után, vagy ha üresedés van — gyermekotthonba kerülnek.

Nyolc idősek otthona van a déli járásokban. Egy-egy található Nagykürtösön, Tornalján, Tiszolcon, Újbástban, Klenócon, Rimaszombatban, míg Losoncon kettő. Sajnos kicsi ez a ka-

pacitás is, mintegy 300 ágyra volna még szükség, hogy minden jelenlegi kérvényt ki lehessen elégíteni. Magyarul beszélők számára van magán nyugdíjas-otthon Csízben, egyházi pedig Hanván, melyeket a megyei önkormányzat évente támogat. A füleki Nefelejcs nonprofit szervezet 2005 óta végez szociális tevékenységet.

A szociális gondozóházakat fogyatékkal élők, illetve súlyosan és halmozottan sérültek számára hozták létre. Férfiak számára épült szociális gondozó Kürtön, Losoncon (Libertas) és Naprágyon. (Érdekességként meg kell említeni, hogy ilyen intézményekből lényegesen több van férfiak számára, a súlyosan beteg és halmozottan sérült férfiak aránya 40-50 százalékkal több, mint a nőké!) Nagybalogon működik a megye területén az egyetlen szociális gondozó nők számára, gyerekeket és fiatalokat viszont a Losonc melletti Szalatnyán kezelik. Napközis és hétközi szociális gondozó Videfalán (Vidina) található. Hasonló gyermekgondozó állomás van még Tornalján is.

A szociális szolgáltatások a megye területén sem adósságot, sem nyereséget nem termelnek, ún. nullszaldósak. Ez bár megnyugtató, de azt is jelenti, hogy fejlesztésre, új otthonok alapítására nincs elegendő forrás. Ezért támogatja a megye anyagilag azt a 25 intézményt, amelynek fenntartója más jogi személy.

Az állam megtartotta magának az autópályák és gyorsforgalmi utak építésének és karbantartásának fennhatóságát, valamint az I.-rendű utakat, átadta viszont a II.-és III.-rendű utakat a megyéknek. Érdekes megjegyezni, hogy 598 kilométer I.-rendű út van a kerületünkben, de ebből a déli járásokra csupán 185 kilométer jut, ami elenyésző 30 százaléknak felel meg. Más a helyzet a II.-és III.-rendű utakkal. A megye területén 2008. január 1-től egyetlen útkarbantartó részvénytársaság működik (100 százalékos megyei tulajdonban), s ez kezel 715 kilométer II.-rendű, valamint 1849 kilométer III.-rendű közutat, hat regionális kirendeltséggel. A déli járások térségében átlag 362 kilométer közúti hálózat van négyzetkilométerenként, ez a sűrűség adja az összes II.-rendű közút 56 százalékat, és a III.-rendű utak 55 százalékát. A jövőben éppen azzal a kérdéssel akarunk foglalkozni, ami jelenleg leginkább megoldást követel: vagyis az

utak felújításának kérdésével. Bárhová megyünk, kátyú, kátyú hátán. Sajnos az előre eltervezett és a képviselőtestület által már jóváhagyott elképzelésünket nem tudtuk végrehajtani. **A kormány és a megyék között aláírt „Memorandum” nem adott lehetőséget, hogy a betervezett 30 millió eurós kölcsönt felvegyük és az utak javítására fordítsuk. Csupán az első 10 milliót tudtuk idén megvalósítani. Ezért jövőre az idén leblokkolt 20 milliós kölcsön felvétele egyértelműen a terveink között szerepel.** Közreműködésünkkel már megkezdődtek a tárgyalások a szomszédos magyarországi Nógrád megye vezetésével is. Elképzeléseink szerint a 2014-21-es pályázati időszakban a szlovák-magyar határszakaszra megadott EU-s pénzforrások felét utak felújítására fordítanánk. Már tárgyalásokat folytattunk Vladimír Maňka elnök úrral arról, hogy melyik II-, illetve III-rendű közút felújítására nyújtunk be pályázatokat. Számításaink szerint mintegy 70 kilométer másodrendű és csaknem 190 kilométer harmadrendű utat lehetne ebből a pénzüsszezből a négy járás területén felújítani. Terveink között szerepel a Nagykürtös – Zsély – Szlovákgyarmat – Kóvár – Nagycsalomja – Ipolykeszi – Ipolybalog – Ipolynagyfalu – Ipolyhidvég vonal felújítása egészen a megye határáig. A következő lépésben az erre az útra kötődő harmadosztályú utak felújítása következne: Dacsókeszitől Ipolynyéken keresztül lenne az egyik, Csábtól Lukanényén és Apátújfalun keresztül Szlovákgyarmatig a másik, míg Ipolykértől Zsélyig lenne a harmadik csatlakozó közút.

Terveink között szerepel az Ipoly folyó mentén Varbótól Bussáig húzódó útszakasz teljes rekonstrukciója is.

Katasztrofális állapotban van a Füleket Feleddel összekötő út is. A mintegy 30 kilométeres Füleket - Síd - Csoma - Sőreg - Balogfala - Várgede vonalon a Feledig vezető út felújításával végre talán vonzóvá tehetjük a nagy munkanélküliséggel küszködő régiót a befektetők számára, különösen akkor, ha sikerül második lépcsőben a rákapcsolódó Serke - Simonyi - Gesztete - Jeszte - Péterfala - Dobfenek - Gömöralmagy vonalat is felújítani. Két közút van még a rimaszombati és tornaljai régióban, amely számunkra mindenképpen fontos: a Bátkát Rimaszéccsel és a Runyát Lénártfalával összekötő út, amit szintén EU-s forrásból akarunk újjávarázsolni.

A Losonci járásban a Nagydaróc - Perse, illetve a Terbeléd - Rapp - Mucsiny - Pilis útvonal felújítása mellett elköteleztük magunkat a Ragyolc - Csákányháza és a Füleket - Sávoly - Bozita közút felújítására is. Úgy gondoljuk, hogy a határon átnyúló pályázati lehetőségek útfelújításra való használata a lehető legjobb megoldás, mert megfelelő infrastruktúra nélkül nincs lehetőség a régiófejlesztéssel érdemben foglalkozni.

A tömegközlekedés támogatása a megyei önkormányzat egyik feladata. A közlekedési szakbizottság döntése alapján minden évben dotációkat osztanak ki az autóbusz-vállalatok között. A támogatás szétszétlásánál figyelembe veszik természetesen azt is, hogy bár elsődlegesen a „tömeg”-

közlekedést kell támogatni, azt azért nem lehet megtenni, hogy abban a régióban, ahol nagy a munkanélküliség, tehát kevés a városba utazó munkavállaló, egyáltalán ne támogassák a félig vagy teljesen üres járatokat. A támogatás kulcsa minden évben más, mivel a közlekedési szakbizottság keresi a legjobb kritériumrendszerrel. Nem lehet százalékarányos támogatás adni csupán a lekötött távolságok szerint, mert ez csalóka képet ad, hiszen a megtett kilométerek száma nem mutatja ki, hol hány utast viszünk, s abból mennyi a kedvezményezett nyugdíjas vagy diák. A megye kritériumrendszerének tehát azt kellene figyelembe vennie, hogy mennyi a kiadások és bevételek közötti különbség, mennyi az egyes vállalatok vesztesége.

Ahogy ez a leírtakból is látható, nincs varázspálca a régió problémáinak megoldására. Nem lehet egyik pillanatról a másikra megoldani mindent. Van viszont apró hangyamunka, annak elvégzése, ami nélkül úgy sem boldogulhatunk. Ez a munka a területrendezés!

Ennél a munkánál nem lényeges a pártállás, nem lényeges a nemzetiség, itt csak gazdaságpolitikai érdekek léteznek, amelyek maximális odafigyelést igényelnek a megválasztott polgármesterektől, képviselőktől, regionális politikusoktól. Sokan úgy vélekednek, hogy tulajdonképpen csak papírmunkáról van szó, koncepciók gyártásának kérdéséről. Ez a vélemény azonban nem számol egy lényeges ténnyel, hogy támogatást szerezni csak olyan elképzelésre lehet — s itt teljesen mindegy, hogy hazai pénzforrásról van szó, vagy európairól —, amely a megye 10-15 éves fejlesztési terveiben benne szerepel. Nem szabad ezért félvállról venni a kérdést, azt, hogy mely helyekre tervezzük a megye útjainak építését, hol támogatjuk ipari parkok telepítését, hogyan definiáljuk a fenntartható fejlődést az idegenforgalom terén... Azért tartottuk fontosnak, hogy a mi frakciónk képviselője vezesse a területrendezési szakbizottságot, hogy erre az aprólékos munkára odafigyelhessünk, s befolyásolhassuk azt minden lehetséges módon.

Csús Péter
megyei frakcióvezető

Megyei szinten bizalmat kaptunk a polgároktól

Némi meglepetéssel, sőt, bizonyos fajta értetlenséggel fogadtuk Kassa megyénkben a kormányfő, Robert Fico eszmefuttatását a Szlovákiai Városok és Falvak Társulásának közgyűlésén, ahol arról beszélt, meg kell változtatni a megyerendszert, mert az emberek nem fogadták azt el, nem azonosultak vele, s egyébként sem végzik az elvárásoknak megfelelően és hatékonyan munkájukat. Őszintén reméljük, hogy valóban társadalmi vita dönti majd el a kérdést, hogy az őszi megyei választások után mi legyen a sorsuk a kerületi önkormányzatoknak, mert nekünk, Kassa megyei képviselőknek és tisztségviselőinknek némiképp mások a tapasztalataink, mint a kormányfőé, s talán egy nyilvános vitán kiderülne, ki látja, érzékeli a valóságnak megfelelőben a kialakult helyzetet.

A mi tapasztalatunk ugyanis az, hogy a közel tizenkét éve működő megyei önkormányzatok és hivatalaik, intézményeik munkáját ismerik már az emberek, s a 2002 óta működő közigazgatási rendszer erős gyökereket vert a társadalomban. Az évek során a polgárok sokrétű információhoz jutottak, célirányosan tudták érvényesíteni érdekeiket, és elvárásaik teljesítése alapján bizalmat szavaztak az önkormányzatiságnak megyei szinten is.

Természetesnek tartjuk ugyanakkor, hogy mint minden közösség munkájában, a miénkben is mutatkoznak negatív események, olykor nem kívánatos fejlemények tapasztalhatók, sok esetben azonban nem az önkormányzatok okozzák e gondokat, még ha elismerjük is, voltak és vannak saját tapasztalatlanságunkból, téves helyzetelemzéseinkből eredők is. Mindennek ellenére az utóbbi négy évben Kassa megyében az általános gazdasági válság ellenére is tapasztalható fejlődés, a képviselőtestü-

KASSA MEGYE

let nagyobb részben teljesítette küldetését, és az emberek bizalommal várhatják az elkövetkező választási időszakot. Persze, **sok függ attól, képes lesz-e a kormány megegyezni az önkormányzatokkal az átruházott államigazgatási feladatok finanszírozásáról, mert az kulcskérdés. Mi ugyanis azt állítjuk, alanyi jogon szerzett, a törvény által megszabott hatásköreinket el tudjuk látni a 2002-ben meghatározott fiskális decentralizáció alapján, csak a pluszfeladatokhoz kell az államnak megtalálnia a forrásokat, s eljuttatni azokhoz, akik azokat végzik, vagyis az önkormányzatoknak.**

Kassa megye képviselőtestülete 57 tagú, a jelenlegi választási időszakban, sajnos, csak hárman képviseltük a Magyar Közösség Pártját, s általa az itt élő magyarság érdekeit. A megyében az alelnöki posztra tettünk szert, valamint szakbizottsági elnöki posztot tölthetünk be annak alapján, hogy politikai megállapodás alapján közösen kormányoztuk a megyét a Smer - Szociáldemokrácia párttal. El kell mondani, hogy az elmúlt évekre visszatekintve, jó együttműködésnek vagyunk a részesei és aránylag jó eredményeket tudtunk elérni a magyar választók számára is. Amiben nagy megyénk déli, magyarok lakta járásainak a lemaradása, az a nagyarányú munkanélküliség, s nem lehet vigasztaló az sem, hogy hasonló gondokkal küszködik a szomszédos északkelet-magyarországi régió is.

Egészségügy

A megyei önkormányzatok egyik nagyon fontos hatásköre az állam által rájuk ruházott megyei kórházak fenntartása és működtetése, ami a polgárok szempontjából is kiemelten fontos feladat. Kassa megyében a kórházak az utóbbi időszakban, sajnos, veszteségesen gazdálkodtak, olyannyira, hogy a felszámolás, illetve bezárás veszélye fenyegette a rosznyói és a tóketerebesi

kórházat. Hogy megoldódjon a helyzet, a megyei képviselőtestület úgy döntött, közbeszerzési pályázatot hirdet kórházaink működtetésére, amelynek a győztese végül a „Svet zdravia“ (az Egészség Világa) nonprofit szervezet lett, amely 20 évre elnyerte el egészségügyi ellátás bebiztosításának jogát-lehetőségét. A döntés jónak mutatkozik, hiszen javult a helyzet, mind a négy megyei kórházban a szerződéseknél megfelelően komoly beruházások indultak, a fejlesztések jóval meghaladják a szlovákiai átlagot. A stratégiai partner az elkövetkező évekre további beruházásokat és fejlesztést fontolgat, vagyis vélhetően gazdasági problémák nem fogják veszélyeztetni a betegellátást, sőt, jelentősen javulhat annak színvonala. Természetesen a megye illetékes főosztálya, illetve az önkormányzat szakbizottsága rendszeresen figyeli a szerződés betartását és az ellátás folyamatosságát.

Szociális politika

A szociális szolgáltatások terén az utóbbi években egyre nehezebb helyzetbe kerülnek az önkormányzatok, s ez esetben nemcsak a megyeiek, hanem a települések is. A kormányzat ugyanis jelentősen kiszélesítette kötelezettségeinket ezen a téren, ugyanakkor a rászoruló polgárok szociális ellátásához, támogatásához nem irányzott elő megfelelő pénzügyi forrásokat. Mivel a mi megyénkben is a lakosság rohamos előrepedésének vagyunk tanúi, nagy figyelmet kell szentelnünk e kérdés korszerű kezelésére. Rendszeres felmérések és ezek adatainak fényében reagálunk a felmerülő problémák megoldására. Megyénk 14 szociális intézményét rendszeresen korszerűsítjük, a felújítások, bővítések szinte folyamatosan zajlanak, felhasználva minden hozzáférhető lehetőséget, pályázatot, hogy a kliensek megfelelő szolgáltatásban részesüljenek. Történik mindez a 2012 februárjában elfogadott új fej-

lesztési tervzet alapján, amely 2015-ig szólnan tartalmazza elképzeléseinket, miközben a dokumentum hangsúlyosan mutat rá a speciális intézmények kiépítésének fontosságára és mielőbbi üzembe helyezésének szükségességére. A megye a szociális szolgáltatásokon keresztül költségvetésének mintegy 30 százalékát lakosainknak juttatja. A megye intézményeiben jelenleg csaknem 1940 ügyfél van elhelyezve, a szociális és nyugdíjas otthonok, idősgondozók fenntartásához 14 802 euróval járul hozzá az önkormányzat. Szeretném megemlíteni még, hogy a megye a szociális szolgáltatások terén több egyedi programot is megvalósít, illetve támogat. Ezen programok közé tartozik például az évente megrendezésre kerülő, az idén immár tizedik alkalommal megrendezett „Most úsmevov“ („A mosolyok hídja“) fesztivált, amelyre a rozsnyói Actores színházban került sor. Idén egész Szlovákia képviseltette magát a rendezvényen. Ősszel a perbenyiki középiskola területén pedig már negyedik alkalommal kerül megrendezésre a „Mosty bez bariér“ („Akadálymentes hidak) találkozó, amelyen az egészséges gyerekek egészségkárosult társaikkal találkozhatnak és szórakozhatnak, vetélkednek.

Oktatásügy

Kassa megye a többi kerületi önkormányzathoz hasonlóan a középfokú oktatási intézmények és gimnáziumok fenntartását látja el, valamint biztosítja a kollégiumok és más oktatási létesítmények működését. Jelenleg 72 iskola és ezzel kapcsolatos intézmény működik megyénkben, valamennyi önálló jogalanyisággal rendelkezik, ebből 19 gimnázium, 2 konzervatórium, 2 özszevont iskola és 42 szakközépiskola. Az utóbbi években a megye vezetése fontosnak látta az iskolaügy ésszerűsítését, gazdaságosabb és hatékonyabb működtetését, nevezetesen: mintegy harmadával csökkentette az intézmények számát. Ez a csökkentés a sajnálatos demográfiai fejlemények eredménye, kevesebb a diák, így alacsonyabb a normatív támogatás mértéke, vagyis nem tudtuk biztosítani a korábbi feltételek mellett az iskolák gazdaságos fenntartását. A fejlesztéseket azonban még így is alapvetően csak pályázatok útján tudjuk biztosítani, szerencsére, vannak iskolák, amelyek a jogalanyiságuk adta lehetőségeket kihasználva sikeres pro-

jekteteket nyújtottak be, és nyertek el komoly támogatást. 2012-ben a 10 sikeres pályázó összesen 2 367 796,84 eurót nyert. 2013-ban ez idáig hat középiskola csatlakozott hozzájuk, s projektjeikkel 1 315 540 eurós fejlesztési lehetőség nyílt meg előttük. Ezek a projektek az oktatás és nevelés színvonalának tökéletesítésére, az anyagi és oktatási eszközök korszerűsítésére is szolgálnak. A megye déli, magyarok által is lakott régiói is sikeresek voltak ezen a téren, hiszen a tőketerebesi és a királyhelmecei gimnáziumok 1 152 465,67 eurót nyertek felújításra, a projektekhez a megye biztosította az 5 százalékos önrészt.

Az oktatásügyi főosztály nagy figyelmet szentel a pályakezdő fiatalok foglalkoztatásának biztosítására, amelyre egy koncepció is született. Ennek alapján több intézmény alakult, amely közreműködik a kommunikáció és oktatás tökéletesítése terén megyei szinten. Ami az ifjúságot illeti, fontos a szabadidő hasznos kihasználása is. Ennek érdekében egy sportfejlesztési koncepció kidolgozását kezdeményezte a megyei közgyűlés, és mivel a megye rendelkezik egy sportgimnáziummal, szeretnénk népszerűsíteni általában is a sportolást, a mozgáskultúra fejlesztésének a fontosságát. A megyei közgyűlés elfogadott egy alapdokumentumot a sport támogatására, sajnos, egyelőre a költségvetés helyzete nem tette lehetővé, hogy az erre a célra szánt pénzt elkülönítsük.

Közlekedés

Az utóbbi időben sok kritika éri az útkarbantartó vállalatokat és felelős intézményeket. Sajnos, a problémák régi keltezésűek, igazából még azokban az

időkben keresendőek gondjaink gyökerei, amikor a közutak karbantartása és üzemeltetése átkerült a megyék hatáskörébe. Felméréseink alapján ugyanis a másod- és harmadrendű utaknak a 80 százaléka már akkor nem felelt meg a minőségileg, és biztonságos közlekedés feltételeinek. A megye nagy figyelmet szentel a problémának és a lehetőségekhez mérten minden évben meg-megjavíttat egy-egy útszakaszt, de ez nagyon kevés eredményt hoz, annak ellenére, hogy 2009 óta szorgalmasan bekapcsolódik minden közlekedésfejlesztéssel kapcsolatos pályázatba, és kihasznál minden lehetőséget a helyzet javítására.

Kassa megye tulajdonában egyébként 2 050 kilométernyi másod- és harmadrendű út van. A megyei közgyűlés a saját költségvetés áldatlan állapota alapján olyan közútfejlesztési koncepciót dolgozott ki, amely alapvetően a különböző pályázati források felhasználására épül. Ennek első szakasza zárul mostanában, s annyi mondható el, hogy 17 millió euró értékben sikerült felújítanunk 118, 82 kilométernyi utat. Ez nyilván kevés, de ehhez talán az is hozzájárul, hogy egész Szlovákiában gondok mutatkoznak a közlekedésfejlesztésre szánt uniós alapok merítésével, s megyénk ez alól egyszerűen nem tudott kivétel lenni.

A kialakult helyzet teljessége érdekében el kell még mondani, hogy az EFB a 2007 – 2011-es időszakban 36 335-ezer euró összegben 55 kilométer utat javított meg Rózsnyó, Nagykapos, Terebes és Kassa déli részein. Az árvi- zek által sújtott régiókban az utakban

keletkezett károk elhárítására ugyan-ezen időszak alatt 16 millió eurót fordítottak. A határon áthaladó utak karbantartására pedig a HU-SK 2007-2013-as programozási időszak határon átnyúló együttműködésre szánt uniós alapjából tudunk három sikeres projekt megvalósítani összesen 5,2 millió euró értékben, a Hollóháza – Szkáros (Skároš), a Kéked – Abaujnádas (Trstené nad Hornádom) és a Bodrogszerdahely (Streda nad Bodrogom) – Karos útszakaszokon.

Kultúra

Kassa megye őszinte és nagy figyelemmel kíséri – és ennek megfelelően igyekszik is támogatni - a kultúra sokszínűségének megtartását, egyként értve ez alatt a műfaji és a nyelvi-nemzeti sajátosságokat is. Ennek megfelelően nagy hangsúlyt fektet a nemzetiségi kultúra ápolására és fejlesztésére, a hagyományörző kultúra népszerűsítésére és különböző formákban történő megjelenítésére. Az önkormányzat szerepe kettős, hiszen konkrét kulturális intézmények fenntartója is, tehát költségvetésében külön forrásokat különít el a kulturális intézmények működtetésére, épületeik korszerűsítésére és műszaki felszereltségük színvonalának megör-

zésére, fejlesztésére, ugyanakkor rendszeresen anyagi támogatást nyújt az egyes rendezvények szervezéséhez, minőségi fejlesztésére, de segíti a különböző polgári társulásokat, egyházakat, non-profit szervezeteket, kultúrcsoportokat, sőt, a helyi önkormányzatokat a falunapok megtartásában.

Kassa 2013-ban Európa kulturális fővárosa lett, így a megye is bekapcsolódott saját aktivitásaival az ünnepekbe. Kassán, valamint a megye különböző régióiban beruházásokat valósít meg és rendezvényeket szervez, így szeretne hozzájárulni a magas színvonal eléréséhez. A városban belül az úgynevezett Ostrov kultúra (A kultúra szigete) projekt működik, a régióban pedig a Terra Incognita (Ismeretlen vidék). A szükséges pénzeszközöket több forrásból biztosítjuk, saját költségvetésünkön kívül állami és európai alapokat is megpályáztunk, ennek köszönhetően Kassán 7 projektet, vidéken további négyet tudunk megvalósítani összesen több mint 13 millió euró értékben. Természetesen a Terra Incognita projekten keresztül sikerült a három történelmi út - a gótikus, a vas és a bor útja - program által kidolgozni egy sikeres pályázati rendszert, amelyik segíti a megye kultúrával kapcsolatos aktivitásainak meg-

valósítását, pénzbeli támogatást biztosít a szervezéséhez, de például történelmi épületek felújítására is, illetve az idegenforgalom fejlesztésére, beleértve az utazási és turisztikai lehetőségek megteremtését és működtetését.

Külön kiemelném, hogy a megye saját költségvetéséből számtalan magyar vagy egyéb kisebbségi vonatkozású rendezvényt, kezdeményezést támogat éves rendszerességgel, ezek közé tartozik a Gombaszögi Kulturális Fesztivál, a Tokaji Fesztivál, a Szepesi Városi Napok, a Bodrogekői Kulturális Fesztivál. Jó eredményeivel és színvonalas műsoraival tűnik ki a nemzetiségi kultúra terén a Gömöri Kulturális Centrum is, de külön támogatásban részesülnek a Thália Színház különböző műsorai vagy a Bódva-völgyi és Érchegeység Kulturális Központ rendezvényei is, és több helyi kezdeményezés.

Összefoglalva: a megye teljesíti küldetését, és elkövet mindent annak érdekében, hogy polgárai jól érezzék magukat régióinkban. Természetesen vannak dolgok, amelyek visszatetszést vagy nemtetszést váltanak ki a polgárokból, összességében azonban mindenki elismeri, hogy jól működnek a határokon átnyúló kapcsolatok, a megfelelőek az emberi kapcsolatok és a nemzetiségek közötti együttélés is. A bírálatok esetén pedig azt is tudatosítani kell, hogy a megye lehetőségei és hatáskörei korlátozottak, így néha nehézkes és kevésbé hatékony a problémák kezelése. Általános gond még a gyakran változó törvényi feltételrendszer, valamint a nem teljesen tökéletes eljárási szabályzatok is. A megye azonban továbbra is elkövet minden tőle telhetőt az életszínvonal és a környezet fejlesztéséért, azért, hogy polgáraink otthon érezzék magukat szülőföldjükön.

Szöllös János

Kassa megye alelnöke

Kassa - Márai-szobor

A növekedés az egész régiót segítse

A Nagyszombat Megyei Önkormányzat az elmúlt három és fél év során tevékenységét és működését olyan irányba próbálta terelni, hogy a nehéz gazdasági helyzetben valamelyest csökkentse a fokozódó társadalmi egyenlőtlenségeket és feszültségeket – különös tekintettel a nehéz helyzetbe került mikrorégiókra, kistérségekre. A megyei önkormányzat

olyan programok és tervek megvalósítását tűzte ki célul, amelyek a régióban élő polgárok számára elérhető és észlelhető módon teremti meg a jobb életminőség alapjait. Ehhez azonban hosszú távon hatékonyan működő, megalapozott, fejlődésorientált gazdasági növekedésre lenne szükség az országon belül – ami megteremthetné

azokat a pénzügyi forrásokat, amelyek ehhez szükségeltetnek. A pillanatnyi helyzetet nem az jellemzi, hogy bő-

vülnének a munkahelyek és ezzel párhuzamosan a természetes személyek után képződött adók mennyisége, ami a megye költségvetésének alapját képezi alanyi jogon. Sőt, a 2013 –as évre szóló, a megyék és a kormány között megkötött Memorandum a közpénzek felhasználásával kapcsolatosan további korlátozásokat jelent a mintegy 106 oktatási, kulturális, szociális és egészségügyi intézménynek, valamint a megyei úthálózat karbantartása terén, de az idegenforgalom vonatkozásában is. Ennek ellenére a megyei önkormányzat nagy hangsúlyt fektet a költségvetési szabályzók rendszerének ésszerűsítésére, áttekinthetőségére, a pénzforrások célirányos és a közösségi igények teljesítésének figyelembe vételével történő felhasználására. **A megye minden olyan növekedést támogat, amely nemcsak a nagy beruházók, nagy vállalatok vagy esetleg szűk csoportok elvárásainak felel meg, hanem az egész régió növekedési igényére épül. Elvünk az, hogy csak a hatékonyan működő, jól irányított, az emberi erőforrásokat gazdaságosan és ésszerűen felhasználó önkormányzást valósítsunk meg.**

A kerületi önkormányzatok, így a Nagyszombati Kerületi Önkormányzat is harmadik választási ciklusát tölti, mivel a szlovák parlament 2001. július 4-én fogadta el „A nagyobb területi egységek önkormányzatáról szóló Tt. 302/2001. számú törvényt”, amely törvény a 2001-es megyei önkormányzati választások megtartásának napján lépett hatályba. Az említett törvény 4. §-a határozza meg a kerületek (megyék) önkormányzatainak hatáskörét. A Nagyszombati megye törvényes felhatalmazás alapján rendelkezik területfejlesztési és területrendezési tervekkel, amelyek a kerület atipikus formájú területe sokrétű fejlődését és a lakosai szükségleteinek kielégítését hivatottak szolgálni: a szociális és egészségügyi szolgáltatások fejlesztésével, a középiskolai nevelés és oktatás feltételeinek megteremtésével, a kulturális értékek megőrzésével, gyarapításával és a műemlékek megőrzésével. További feladatai közé tartoznak még: a testnevelési kultúra ápolása, a gyermekekről és ifjúságról való gondoskodás, az útkarbantartás és az úthálózat fejlesztése, a települések önkormányzataival való hatékony együttműködés stb.

Ebben a választási időszakban a 40 fős önkormányzati testületben 11 képviselő

foglal helyet a Magyar Közösség Pártja színeiben. A három alelnöki poszt egyikét MKP-s regionális parlamenti képviselő tölti be, egymásután követő két választási időszak alatt. A megyei önkormányzat képviselő testülete által létrehozott 10 bizottság közül a mandátumvizsgáló, az úthálózati és közlekedési, valamint az oktatási, sport és kulturális bizottságok élén elnöki posztokat, a pénzügyi, egészségügyi, szociális, környezetvédelmi és régiófejlesztési, ill. a vagyonkezelési és gazdálkodásügyi bizottságokban alelnöki funkciókat lát a magyar párt képviselője el.

A megyei önkormányzat az új munkahelyek megteremtése mellett a meglévő munkahelyek megerősítését és megtartását is szükségesnek tartja. A 2012-es esztendő végén a kerületben a gazdaságilag aktív lakosság száma 295 800 volt, és a munkanélküliek aránya 9,43 százalék. A munkanélküliek aránya a Dunaszerdahelyi járásban volt a legmagasabb - 12,96 százalék, a legkisebb mértékű viszont a Galántai járásban volt - 7,2 százalék. A kis és középvállalati és vállalkozói szektor fejlesztése és támogatása a megye számára kiemelten fontos, hiszen ez a szektor biztosítja az alkalmazotti helyek és foglalkozások legjelentősebb hányadát. A megyei önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a fiatal és felnövekvő generáció problémáinak kezelésére, nehézségeik leküzdésének biztosítására. Szeretnénk minél teljesebb mértékben elősegíteni azt, hogy a pályakezdő fiatalok tanulmányaik sikeres befejeztével munkahelyet vagy vállalkozást találjanak maguknak. Sajnos, a statisztikai adatok alapján megyénkben is sok az olyan pályakezdő fiatal, aki munkalehetőség és

érvényesülési lehetőség hiányában szociális juttatások igénylésére kényszerül, következésképpen nehezebb számukra az otthonteremtés problémájának megoldása.

Megítélésünk alapján a közlekedési hálózatok fejlesztése a gazdasági fejlődés egyik fontos eszköze. A Nagyszombati Megyei Önkormányzat a közúti közlekedés területén komoly beruházásokat hajtott végre az elmúlt években a II. és III. osztályú utak felújítása területén mind a hét járásban, így a Dunaszerdahelyi és Galántai járásokban is. A megyei költségvetésből illetve az EU-s pénzalapokból - regionális operatív program - a 2010 – 2013-as időszakban az úthálózat felújítására a Dunaszerdahelyi járásban 2,5 millió eurót költött az önkormányzat, ezzel meglévő 487 km útszakaszból annak 30 százaléka megújult. A felújított leghosszabb útszakasz a járásban Sárrét – Vitény – Lég községek közötti mintegy 10 kilométeres út 675 ezer euróba került, a második leghosszabb megyei útszakasz viszont Dunaszerdahely és Dercsika között került felújításra mintegy 7,7 kilométer hosszon 473 ezer euró összegért. A Galántai járásban is a legtöbb beruházás az utakon lett megvalósítva. Az utolsó nagy beruházás a vízkeleti körforgalom megépítése és a hozzá vezető utak felújítása 360 ezer euró értékben. További fontos beruházás, amely a megyének köszönhető, a Felsőszeli-Vezekény 7,2 km-nyi szakasz felújítása 752 ezer euró értékben. Ezenkívül meg lehet említeni a Feketenyék-Nagyfödemes és a Kosút-Diószeg útszakaszok felújítását. Az utakra 1,8 millió eurót költöttünk a megyei költségvetésből és az EU-s alapokból. 2013 jó híre, hogy a megyei testület jóváhagyta a 561-es számú

másodosztályú út legrosszabb szakaszainak a felújítását. Így remélhetőleg év végére megoldódik az Alsószeli és Királyrév tarthatatlan útminősége. A 561-es út felújítására 2,6 millió euró van előirányozva. A Galántai járásban összesen 3,8 millió euró értékben kerül sor 2013-ban az utak rekonstrukciójára.

A szociális intézményekben a Dunaszerdahelyi járás területén 904 millió eurós beruházására került sor. Ebből az összegből csak a Felbár községben a foggyatékosok intézete 684 ezer euróért új, teljesen felszerelt konyhát és éttermet kapott. Ami az iskolaügyi beruházásokat illeti, Dunaszerdahely városában három középiskolai épület tetőszerkezetének a felújítására került sor – a Vámbéry Ármán Gimnázium, az Építészeti Szakközépiskola (magyar tanítási nyelvű), valamint a Műszaki Szakközépiskola esetében - mintegy 610 ezer euróért. A Galántai járásban érdemes megemlíteni, hogy a Kodály Zoltán Gimnázium épületén folytatódott az ablakcsere, így az elmúlt két évben közel 210 ezer euró értékben valósultak meg felújítási munkálatok az intézményben, amivel az épület nagyobb része be lett fejezve. Szintén ablakcsere kapott a Galántai Műszaki Szakközépiskola 78 ezer eurót. Egy másik galántai szakközépiskolán a tornaterem lett felújítva.

A Nagyszombati Kerületi Önkormányzat 106 oktatásügyi, kulturális, szociális, egészségügyi és egyéb intézmény alapítója, fenntartója illetve működtetője az egyes járásokban. A megyét alkotó 7 járás területén összesen 52 középiskola működik: ebből 16 gimnázium és 36 szakközépiskola illetve szakiskola 19 469 diákkal, valamint 2 792 pedagógussal és iskolaügyi alkalmazottal. A dunaszerdahelyi járásban a 6 gimnáziumból 4 magyar tanítási nyelvű 759 diákkal és 146 középiskolai tanárral ill. alkalmazottal. A járásban további 6 szakközépiskola (műszaki, kereskedel-

mi akadémia stb.) van, amelyből 3 tisztán magyar tanítási nyelvű. Ezekben a középiskolákban összesen 1 944 diáktanul és 292 szakoktató és egyéb alkalmazott foglalkozik a felkészítésükkel. A galántai járásban 3 gimnázium van – 1 magyar tanítási nyelvű 246 diákkal és 32 pedagógussal, ill. iskolai alkalmazottal -, továbbá 3 szakközépiskola 208 oktatóval és alkalmazottal, valamint 1 316 tanulóval.

A megye területén összesen 13 szociális intézmény működik 1 729 férőhellyel és 998 alkalmazottal. A Dunaszerdahelyi járásban 5, a Galántai járásban pedig 3 intézményt tart fenn a kerületi önkormányzat, összesen 394 alkalmazottal. A legnagyobb probléma továbbra is a megyei fennhatóságú kórházak működtetése. Az egészségügy megoldatlan finanszírozásának köszönhetően a megye minimális mértékben tudja megváltoztatni a kórház gazdasági mutatóit, mivel a finanszírozás teljes mértékben az egészségügyi biztosítók kezében van, annak ellenére több konkrét lépésnek köszönhetően sikerült a kórházak helyzetét stabilizálni. Egészségügyi intézményeink válláról ugyan levettük az adósságterheket, de ez sem volt elég. Továbbra is nehéz körülmények között működnek és itt egy határozottabb lépésre lesz szükség. A megye már hosszabb ideje keresi a stratégiai partnert ill. partnereket, ezidáig eredmény nélkül. Választások után ez lesz az újonnan felálló képviselőtestület legfontosabb feladata. Itt azonnal fog kelleni lépni, mivel hosszú távon ilyen pénzügyi keretek között nem lehet működni.

Ami a megye kulturális intézményi rendszerét illeti: Dunaszerdahely városában működik a Csallóközi Múzeum, - Könyvtár és - Népművelési Intézet, és Galántán a Galántai Könyvtár, - Népművelési

Intézet és a Honismereti Múzeum. A kultúra ezen intézményeiben összesen 69 szakember dolgozik, viszont a megye valamennyi járásában, ide sorolva a kerületi székhelyet is 294 dolgoznak a múzeumokban, könyvtárakban, galériákban és a megye egyetlen színházában. Öröm számunkra, hogy ezen a téren is sikerült felújításokra támogatást szerezni a két járásba. Külön említést érdemel, hogy végre sikerült elindítani a Galántai Honismereti Múzeum átépítését, amely tartalmazza egy új épületrész hozzáépítését is. A tervezett építési része több mint 700 ezer euró, de az egész beruházás berendezésekkel együtt meghaladja az 1 millió eurót.

Közelednek a megyei választások és bizonyára lesznek olyanok, akik kevesellni fogják az elért eredményeket. Fontosnak tartom megjegyezni, hogy mi sem vagyunk maradéktalanul elégedettek. Mindig elmondható, hogy többet is elérhettünk volna. Viszont figyelembe kell venni az ország és azon belül a megye gazdasági helyzetét, és ebből kifolyólag a megye lehetőségeit is. Célunk azonban nem lehet más, mint az, hogy a minimális lehetőségekből is a maximumot hozzuk ki járásaink lakossága, az itt élő magyarság számára. Ehhez viszont az is szükségeltetik, hogy meg tudjuk őrizni vagy növelni a magyarság képviseletét és súlyát a megyén belül. A számok és az elért eredmények azt bizonyítják, hogy van értelme. De ezt a célt már csak választóink aktív és elkötelezett magtartásával lehet elérni.

Dr. Kvarda József
megyei alelnök

Biró László
frakcióvezető

Dunaszerdahely - Városháza

Kedves Barátaim és Ismerőseim!

A peredi Via Nova-ICS Pered község polgármesterével közösen benevezték a települést egy országos versenybe. Mégpedig az „Év Faluja 2013“ elnevezésű versenybe (Sút'az Dedina roka 2013). A helyi fiatalok sikeres kampányának köszönhetően a dobogó második fokára tornáztuk fel a települést. Jó lenne, ha a szoros versenyben végül Pered diadalmaskodhatna.

Ezért kérjük, hogy minél többen szavazzunk rájuk, és osszuk meg ismerőseinkkel is ezt a felhívást, hogy magyar település nyerje a versenyt. Ha sikerülne megnyerni a versenyt, teret kaphatnánk a szlovák médiában. Mint tudják, a község névváltoztatásáról szóló népszavazásunk sikeres volt még 2012. március 10-én, viszont a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériuma nagyon lassan, szinte egyáltalán nem foglalkozik az ügygel. Abban bízunk, hogy ezen országos verseny megnyerésével elég teret kapna településünk a szlovák médiumokban is. Online szavazni mindennap lehet augusztus 31-éig, ezért senki ne késlekedjen, még ma adja le voksát az alábbi linken, és tegyen így minden nap: <http://www.e-obce.sk/>

Szavazási útmutató:

A honlap főoldalán jobb oldalt találják magát a versenyt –„Sút'az Dedina roka 2013“ –, majd ha legörgetik az egeret egészen Tešedíkovo-ig, akkor a névre kattintva szavazhatnak településünkre.

A versenyt több szempont alapján értékeli majd a zsűri.
A verseny bíráló bizottsága 2013. július 23-án látogat el majd a településre.

Együtt Önökkel sikerülhet, segítsük hozzá Peredet a sikerhez!

Nagy Richárd

a Via Nova-ICS OEEB elnöke és Pered község önkormányzati képviselője

NÉMETH LIFT s.r.o.

NÉMETH LIFT s.r.o.

Gazdovský rad 435/1,
930 40 Štvrtok na Ostrove
tel.: 031/56 93 627

**VÝROBA, MONTÁŽ, OPRAVY
A REVÍZIE VÝŤAHOV**

**FELVONÓK GYÁRTÁSA,
SZERELÉSE, JAVÍTÁSA és
FELÜLVIZSGÁLATA**

NÉMETH LIFT s.r.o.